

სამეცნიერო ჟურნალი „ხელისუფლება და საზოგადოება“
(ისტორია, თეორია, პრაქტიკა)“

Scientific magazine

“AUTHORITY AND SOCIETY

(History, Theory, Practice)“

Научный журнал “ВЛАСТЬ И ОБЩЕСТВО

(История, Теория, Практика)“

№ 2 (30) 2014

ღია დიპლომატიის ასოციაციის
სამეცნიერო ჟურნალი

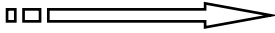
Scientific magazine of
The Open Diplomacy Association

Научный журнал
АССОЦИАЦИИ ОТКРЫТОЙ ДИПЛОМАТИИ

EISSN 1512-4029

ჟურნალი დაარსებულია 2005 წელს საქართველოს ტექნიკური
უნივერსიტეტის სახელმწიფო მართვის კათედრის მიერ

UDC 378(479.22)(051.2)
ბ. 402

სარედაქციო კოლეგია:

შოთა დოღონაძე

მთავარი რედაქტორი

ოთარ ქოჩორაძე

მთავარი რედაქტორის მოადგილე

ოთარ ბაღათურიას

პასუხისმგებელი მდივანი

ნანა ავალიანი, რუდიგერ ანდრესენი, მეუფე აბრამი (გარემელია), ეგეენი ბარათაშვილი, გიორგი ბაღათურიას, ოთარ ბაღათურიას, რასა ბელოკაიტე, ანასტასია განიჩი, იური გორიციკი, ვახტანგ გურული, შოთა დოღონაძე, ელუნ დრაკე, ჰარალდ ვერტცი, გენადი იაშვილი, სერჯო კამიზი, რინარდ მაასი, როინ მეტრეველი, იოშიკა მიცუვი, ბადრი ნაკაშიძე, ლიზავეტა ჟახანიანი, ბუდი ნურანი რუჩუანა, რამონ პიეტრო-სუარესი, გერტ სურმიულენი, ქეთი ქოქრაშვილი, ოთარ ქოჩორაძე, რუსუდან ქუთათელაძე, მაია ჩხვიძე, ენდრიუ ლენუქს პარდინგსი

ჟურნალი ხელმძღვანელობს თავისუფალი პრესის პრინციპებით. გამოქვეყნებული მასალების სიზუსტეზე პასუხისმგებელია ავტორი. გამოქვეყნებული მასალები გამოსატავს მხოლოდ ავტორთა პოზიციას და შესაძლოა არ ემთხვეოდეს რედაქციის შეხედულებებს.

რედაქციის მისამართი:

საქართველო, თბილისი, 0175, კოსტავას ქ. 77, VI კორპუსი,
I სართული, ტელ. 236-45-14,
77 Kostava st., 0175 Tbilisi, Georgia.
Tel. [+995 32] 2364514

e-mail: geoandependip@yahoo.com

გარეკანის გაფორმება: დავით ბაღათურიას

ჟურნალი გამოდის კვარტალში ერთხელ, 4 ნომერი წელიწადში
ჟურნალის ელექტრონული ვერსია განთავსებულია ვებგვერდზე:

<http://odageorgia.ge/?page=gamocemebi>

ჟურნალის რეფერირებული მასალა განთავსებულია საერთაშორისო სამეცნიერო ელექტრონულ ბიბლიოთეკაში: <http://www.eLIBRARY.ru>

ს ა რ ჩ ე ვ ი

თეორია

ოლეგ შეპეტიაკი
თანამედროვე რელიგიური აზროვნების განვითარების ფილოსოფიური წინამძღვრები (რუსულად) ----- 5

ნიკოლოზ ორლოვი
ატომური ელექტროსადგურების ფიზიკური დაცვის ორგანიზაციის სახელმწიფოებრივი მართვის სრულყოფის კონცეფცია (რუსულად) ----- 16

ნათია ქოიავა, ზაზა ქოიავა
პრაგმატული იდეალიზმის კონცეფცია----- 23

ეკონომიკა

თამარ კაკულია
მოსახლეობის ჩართულობა თბილისის ბიუჯეტის დაგეგმვის პროცესში----- 39

მიხაილო მედვიდი, ვლადიმერ დემიანიშინი, ევგენი იაკოვენკო, იაროსლავ პავლოვი
გლობალიზაციის პირობებში მოქალაქეებში სამხედრო სამსახურისადმი და სამრძოლო-სამსახურეობრივი ამოცანების შესრულებისადმი მზადყოფნის ფორმირება (რუსულად)----- 48

სამართალი

ელენე სალიენკო, იულია სალიენკო
უკრაინის საკანონმდებლო და აღმასრულებელი ორგანოების ურთიერთქმედება, როგორც სახელმწიფო უსაფრთხოების უზრუნველყოფის ფაქტორი (რუსულად)-- 61

საზოგადოება

ქეთევან გოგოძე
PR და სოციალური მედია – ვირტუალური რეალობა და რეალური ილუზია----- 75

შორენა მიქაია მოკვეცა არასტანდარტულ ინგლისურ ენაში-----	87
ნატალია ელგენდარაშვილი დიონისოს კულტი და საქართველო გრიგოლ რობაქიძის პუბლიცისტიკაში-----	94
ანი ბექაური ენის ლექსიკური მარაგის გამდიდრება და განვითარება--	101
ქეთი ნიჟარაძე ბიზნესისა და ეკონომიკის გადაცემების საეთერო დრო ქართულ და უცხოურ ტელეარხებზე-----	105
პრაქტიკა	
თამარ კაკულია ადგილობრივ თვითმმართველობებში მოქალაქეთა მომსახურების ბიუროების მუშაობის შეფასება ქ. რუსთავისა და ბოლნისის მუნიციპალიტეტების მაგალითზე-----	114
ანი ბექაური სიტყვათა კრებული და მასში ახალი ლექსიკური ერთეულების დამკვიდრება-----	122
შორენა მიქაია სლენგი და სტანდარტული მეტყველება-----	128

მ ე მ რ ი ს

УДК 141+2-42

Олег Шепетяк

Философские предпосылки развития современной религиозной мысли

В статье проведен анализ влияний философских концепций Р. Декарта и И. Канта на религиозную ситуацию в современном мире и формирование нынешней мировоззренческой картины; раскрывается сущность философской революции и перенесения в центр философской дискуссии феномена человека, свершенных Р. Декартом в теории познания и И. Кантом в нравственной философии. Также в статье рассматривается пространство, в котором оказалась и развивалась религиозная философия и богословие двух последних столетий.

Ключевые слова: Декарт, Кант, религия, мораль, Церковь

Ex nihilo nihil fit. Эта латинская пословица в истории человеческой цивилизации неоднократно подтверждала свою истинность. Каждое новое достояние человеческого духа основывается на прежних фундаментах, которые не всегда очевидны, но играют свою существенную роль в формировании новых идей. Человеческий умственный глаз воспринимает продукты культуры как целые и неразделимые единицы культурного бытия, но более тщательный анализ открывает их сущность, похожую на мозаику, элементы которой, по-разному складываясь, формируют разные целостные мировоззренческие картины. Таким образом, каждый отрезок истории мировой и национальных культур в своей сущности есть не что иное, как покоящееся на руинах прошлого новое, которое и само в будущем превратится в руины, на которых человечество построит что-то новое. Анализ прошлого проливает свет на настоящее. Каждый момент истории цивилизации призван к существованию философско-культурным наследием тех времен, чьи страницы уже перевернуты, но чье мировоззренческое влияние все еще остается очень сильным.

Как отмечал Герман Люббэ, "в нашей цивилизации, в комплексе нашей интеллектуальной, нравственной и политической культуры мы

религиозно живем под наследием Просвещения, которое прошло" [7, 59]. С этим суждением трудно не согласится. Религиозная ситуация в современной Европе действительно зиждется на следствиях тех метаморфоз, которые произошли на заре Нового времени и Просвещения. Именно в это время европейцы сумели перечеркнуть многое из того, что их предки строили нелегким умственным и духовным трудом, и остаться возле очередной цивилизационной руины, на которой пришлось строить новую культуру – именно ту культуру, свидетелями которой мы являемся. Богословская мысль XIX-XX веков протекала под флагом дискуссии с идеями, рожденными философией Нового времени.

Отцом философии Нового времени традиционно считают французского мыслителя Рене Декарта. Его вклад в новую философию трудно переоценить. Следствия размышлений этого философа мы переживаем по сей день и наверное будем ощущать еще долго. Ему удалось разгромить те основания философии, на которых на протяжении многих веков стояло средневековое образование и мировоззренческая картина. Неоспоримой заслугой Р. Декарта было преобразования философского мышления в его и все последующие века. Если средневековый философ и богослов начинал свои размышления с метафизики, то есть в начале вопрошал о бытии, и на этом основании строил свои размышления обо всем ином, включительно с проблемой познания, то Р. Декарт начал с эпистемологического вопроса. Он начал вопрошать о праве человека размышлять о бытии. И только доказав это право, он позволил себе философствовать обо всем ином. Начав собственную концепцию с проблемы познания, Картезий мечтал сделать основание философии настолько же прочными, как основания математики [6, 179].

Кроме философской революции, проведенной Р. Декартом, с помощью которой он под первым номером в повестке дня философской дискуссии поставил вопрос о познании и мышлении, он сделал еще один переворот, который все еще остается в тени историко-философских исследований, невзирая на то, что именно этот несправедливо неизученный переворот изменил культуру человечества и был чреват многими негативными последствиями для развития религиозной культуры.

Р. Декарт вопрошал об основании познания. Он задался вопросом, что именно может служить тезой, которая не вызывает малейшего сомнения. Проанализировав содержания своих знаний и доступных ему знаний человечества, он пришел к заключению, что человек вправе сомневаться во всем. Если человек усомниться во

всем, тогда вне сомнения останется только само сомнение, которое "при всех сомнениях остается полностью несомненным" [8, 643]. Поскольку сомнение есть разновидностью мышления, тогда единственным, в чем нельзя сомневаться, есть мышления. Если же существует мышления, тогда должен существовать тот, кто мыслит, то есть некоторое Я, которое способно сомневаться, мыслить, познавать, творить. Таким образом, Р. Декарт перешел от мыслительно-познавательной действительности к бытию, выразив этот переход своей знаменитой сентенцией "Cogito ergo sum" [3, 4].

С одной стороны, такой ход мышления сумел пленить лучшие умы западной Европы своим непревзойденным новаторством, открыть новые пласты для философской дискуссии и влить молодую кровь в артерии уже состарившейся средневековой схоластики. Но с другой стороны, он заводит механизм необоротных изменений менталитета человека новой эпохи. Аргументы Р. Декарта не вызывают сомнения. Но если копнуть поглубже и задаться вопросом о критерии истинности для результатов познавательной деятельности, какой ее представлял себе Картезий, тогда мы с молчаливым удивлением предстаем перед пропастью субъективности. Декартовое *cogito ergo sum* содержит в себе два глагола первого лица единичного числа, два глагола, спрягающиеся с местоимением "Я". Это Я очутилось не только в центре философии Р. Декарта, но всей философии Нового времени и современности. В картезианском анализе сомнения, мышления и познания всегда и с тотальной необходимостью присутствует "Я". Если я мыслю, тогда я существую. Доказательство действительности бытия основывается на моем мышлении. Античная и средневековая философия не были такими доверчивыми в отношении человеческой субъективности. Платон корреспондировал зримое сущее с вечными и недоступными человеческому глазу идеями, которые постигаются только умом, и при этом не создаются им, а только вспоминаются. Святой Тома, разрабатывая свои знаменитые *quinque viae ad deum*, выводил свои доказательства с природы вещей, а не из собственных представлений о мире. Описывая процесс познания фразой "Nihil est in intellectu quod non prius in sensu", святой Тома указывал на критерий, находящийся вне человека. Р. Декарта ни в коем случае нельзя обвинить в субъективизме. Здесь речь скорее о том, какие последствия имела его философия, а не о том, какие цели преследовал он сам.

С трудов Р. Декарта последователи вычитывали идеи, которые превозносили человеческий разум. Ведь мыслит именно разум. Если мы доказываем существование мира, исходя из критерия разумности,

тогда разум получает статус наивысшей ценности, открывающей человеку мир. Картезий перенес критерий истинности суждений разума в сам разум. У человека не осталось внешнего критерия, с которым он мог бы сравнивать результаты деятельности своего ума. Именно этот факт дал основание М. Хоркхаймеру и Т. Адорно утверждать: "Счастливый брак между человеческим разумом и природой вещей, которая есть его содержанием, остается патриархальным" [4, 8]. Развитие этих идей Р. Декарта дало возможность говорить о человеке как о центре бытия. Человек рисует картину мира, он же и определяет ее истинность. Он больше один с участниками познавательного процесса, а своеобразный диктатор, который сам действует и сам же оценивает свои действия.

В этом смысле Р. Декарта можно считать рационалистом. Но ни в коем случае не таким рационалистом, каким был, к примеру, Платон или святой Августин. У Платона или святого Августина источником знания был разум, просветленный высшей действительностью. У Картезия источником знания есть разум, который сам себя просвещает. Именно картезианские размышления дали основания для культа разума и "идеи прогресса" [2, 138], которые развивались в эпоху Просвещения. Крайностью почитания разума стало официальное провозглашения Конвентом во Франции в 1794 году, после свержения якобинской диктатуры во главе с Максимилианом Робеспьером, культа верховной истинны как гражданской религии и коронация в Соборе Парижской Богоматери Терезы-Анжелики Обри "богиней разума". Ужасы, рожденные Великой французской революцией, – это конечно крайности, имеющие множество причин. Но одна из них, несомненно, некритическая вера человека в самого себя. Как следствие этой веры, появилось множество социологических и психологических теорий, ставивших своей целью сформировать идеального человека и идеальное общество собственными силами и невзирая ни на какие авторитеты.

Übermensch эпохи Просвещения надеялся только на себя. Это была настоящая революция мировоззрения, которая пыталась изменить основания человеческой жизни. Философы-просветители, особенно французские, которые звонкими одами воспевали человеческий разум, обрушили лавину критики в адрес религии. "Суеверием и невежеством философия XVIII века считала веру в сверхъестественные вещи и явления, а образованными – только тех, что признавали только свидетельство разума" [1, 114]. Религия им действительно была не только не нужна, но и опасна. Она проповедует Бога, который сотворил мир и им управляет. Существование Бога

обязывало человека считаться со сверхчеловеческим авторитетом, который устанавливает нравственный закон. Человек Просвещения этого не желал. Он сам себе закон и нравственность; он лучше знает, что ему хорошо и полезно. Со времен Просвещения историю Европы можно разделять на периоды господства различных идеологий. Интересно, что понятие политически-социальной идеологии развивается именно после Просвещения. Античность знала идеологии. Примером тому может служить теория государства Платона. Средневековье вообще не создавало политических идеологий. Во времена Ренессанса популярными стали утопии, среди которых особенно интересными были "Утопия" Томаса Мора, "Город Солнца" Томмазо Кампанеллы, "Женский град" Катерины Пизанской и другие. Но все они оставались только в теории, все лишь полетом вольной мысли великих мечтателей. После Просвещения политические идеологии становятся реальностью. Французская революция пыталась построить цивилизацию разума, нацисты развивали высшую расу, а коммунисты строили светлое будущее. Все они считали, что хорошо знают, что нужно человеку и что сделает его счастливым. Все они формировали такую мораль без Бога, без высшего авторитета, засаживали древо человеческого счастья и поливали его человеческой кровью. Если человек не признает высшего источника нравственности, он неизбежно построит худшую из возможных моралей. История не один раз доказывала эту истину.

Человек Просвещения и последующих веков точь-в-точь повторил историю, описанную на первых страницах Библии, историю грехопадения. Бог установил закон, но человек решил, что он лучше знает, что сделает его счастливым. Змей, искушая прародителей человеческого рода, обещает им, что они, если отведают запрещенные плоды, сами станут, как боги, знающие добро и зло. Человек, согрешив, желал стать таким же, как Бог. Он заменил собой Бога. И начал править миром, строить новый мир, вершить человеческие судьбы. Адам и Ева также желали знать добро и зло, то есть постичь полноту знания. Ради этого они перешагнули через закон Божий. Аналогии с изменениями, наступившими в Новое время, очевидны. Человек себя воспринимает, как божество. Он же стремится к познанию всего и любой ценой. В науке исчезает нравственность. Ученому больше незачем спрашивать себя, хорошо он делает, или нет, если он познает новую действительность. Научные открытия, требующие больших интеллектуальных инвестиций, создали атомную бомбу, химическое и биологическое оружие, методы абортов и эвтаназии и прочее, с помощью чего человек познал немало зла, как

ему и обещал библейский змей. Стремление к знаниям делает человека богом, но не Богом. Человек создал медицину, но не обрел здоровья; средства общения, но не победил одиночество; оружие, но не чувствует себя в безопасности; отдыхи и развлечения, но все чаще испытывает депрессию; построил экономику, но все еще процветает суицид. Несчастный человек построил свой мир, но не стал от этого счастливее.

Борьба философов-просветителей против религии велась с двух позиций. Некоторые из них стояли на позициях атеизма. Но большинство исповедовали деизм, то есть воспринимали Бога, как такого, что сотворил мир, но им не интересуется. Список мыслителей, которые развивали деистические идеи, дополнили имена Жан-Жака Руссо и Франсуа-Мари Аруэ Вольтера, Томаса Пейна и Бенджамина Франклина, Жана Батиста Ламарка и Джона Толанда, и многих других, которые развили учения Жана Бодена и Эдуарда Чербери.

Идеи, заложенные Р. Декартом, получили широкое распространение. В область нравственности их перенес прусский философ Иммануил Кант. Объединяющие аспекты учений Р. Декарта и И. Канта почему-то ускользают от внимания исследователей. На первый взгляд эти мыслители совершенно разные. Они жили в разных странах и в разное время, изъяснялись разными языками, и ставили перед собой разные цели. Но где-то в глубине их мышления они пронизывались одним и тем же духом, вдыхали один и тот же воздух культурной среды. Если в философии Р. Декарта человек оказывается в центре внимания эпистемологического анализа, то И. Кант делает то же самое в области нравственности. Кенигсбергский философ разрабатывал свой метод, укладывая труды по теории познания. В философии его времени дискуссия на тему познания определяли две мощные школы: рационализм и эмпиризм. Представители первой считали, что знания рождаются в человеческом разуме до его встречи с действительностью. В ответе на вопрос, как эти знания попадают в разум, который еще не встречался с миром, рационалисты расходились в ответах. Платон, к примеру, считал, что знания человеческая душа получает от созерцания вечных идей как праформ вещей, а после рождения в теле она, воспринимая вещи, сотворенные по образу идей, вспоминает увиденное ею в мире идей. Святой Августин, который, будучи христианином, не мог во всем согласиться с Платоном, поскольку теория последнего основывается на вере в презкзистенцию душ, считал, что априорные знания человек получает от Бога, который просвещает его ум. Общим для всех рационалистов есть то, что все они убеждены в истинности убеждения, согласно

которого человек до момента встречи с действительностью уже преисполнен знаниями, а в момент этой встречи он только актуализирует их. Поэтому процесс познания и обучения не наполняет ум новыми знаниями, а только вынимают уже существующие знания а priori на свет. Их визави – эмпиристы – считали, что человеческий разум до встречи с миром пребывает в состоянии *tabula rasa*, на которой человек записывает свои впечатления от мира. Таким образом, априорные знания рождаются и преумножаются в контакте с материальной действительностью.

И. Кант избрал среднюю позицию между двумя конкурирующими. Он считал, что человеческий разум до своей встречи с миром обладает формами познания, но не готовым знанием. Человек познает категориально, то есть путем расчленения полученной информации на категории и тем самым заполнения лагун познания. Категории, о которых говорил И. Кант, существенно отличаются от категорий Аристотеля или стоиков. Аристотелевские категории исчерпывают предмет полностью. Категории И. Канта вынимают из него только то, что подлежит человеческому познанию, оставляя вне познавательного процесса те аспекты предмета, которые в него не вписываются. Философ, таким образом, проводит различие между "вещью для нас" (*Ding für uns*), то есть той стороной вещи, которую человеческий разум может познавать, и "вещью в себе" (*Ding an sich*), то есть тем, что остается вне познания. Категории, сформулированные И. Кантом, – это постулаты, определяющие деятельность теоретического разума.

Как деятельность теоретического разума регулируется постулатами, которые присущи человеку от рождения, так же и нравственная жизнь регулируется аналогичными постулатами. Для И. Канта нравственным законом есть категорический императив [5, 45], который исполняется на основании моральной обязанности. Его особенность в том, что категорический императив вытекает из природы человека. Так уж устроен человек, что в нем действуют законы, которые он не может обойти. В познании он не может преодолеть категории: он не может не познавать встречающиеся ему предметы, но и не может преодолеть ограничения вещей в себе. В моральной жизни человек не может переступить через категорический императив, поскольку в этом случае он не исполнит обязанность, исполнение которой дарует ему человеческий облик.

Не существует культуры, в которой не было бы нравственных предписаний и анализа феномена морали. Европейская культура в этом плане не исключение. Средневековье создало удивительную

религиозную культуру, в которой нравственное воспитание играло очень существенную роль. На протяжении столетий христианская Церковь через проповеди, катехизы, исповеди, личные встречи духовенства с верующими, воспитание в церковных школах, и систему образования в церковных университетах формировала нравственную позицию христиан. Особенностью христианской нравственности есть то, что она зиждется на Божьем Законе. Поэтому она неизменная и вечная. Концепция нравственности, предложенная И. Кантом, предлагает отчитывать принципы поведения не среди строк Священного Писания, а в человеческом разуме. Именно поэтому нравственность в И. Канта рождается практическим разумом. Если нравственные принципы формируются разумом, и тот же разум координирует человеческую деятельность, где тогда критерий, на основании сравнения с которым поступок можно оценить как хороший или плохой?

Человек сам себе критерий: теперь не только критерий познания, как в Р. Декарта, но и критерий морали. Именно после И. Канта и на его основании формируется новая "мораль без Бога". Змий добился своего: человек, сделав себя богом, сам познал (или тщеславно решил, что познал) добро и зло. Теперь ему не нужен утраченный когда-то рай, ибо он сам может построить свой собственный рай, в котором будут господствовать его законы и его мораль. Больно, однако, что символами этих человеческих парадизов стали Освенцим и ГУЛАГ. Человек не только может построить "свой рай", он также может прогнать оттуда тех, кто нарушает его законы. Свидетельство этому массовые аборты и эвтаназии, которые уничтожают человеческие жизни, руководствуясь рациональными аргументами. Человек посягает даже на установленную истинным Богом природу общества, отказываясь от наиболее стойких и фундаментальных общественных институтов, таких как семья. Пример этому легализация однополых браков в некоторых странах Европы. "O tempora, o mores!" – воскликнул бы древний римлянин, если мог перенестись сквозь время.

Религиозные идеи оказались на маргине культуры. Она ведь проповедует Бога, который устанавливает свой истинный нравственный закон, который предлагает человечеству обожествление путем уподобления ему. Такой Бог стал не нужен современной культуре, поскольку он воспринимается человеком, возмнившим себя богом, как конкурент.

В этой ситуации голосу религиозной мысли трудно быть услышанным, но он, невзирая на все трудности, не умолкает. Глас Церкви продолжает проповедовать истинного Бога. В современном

католическом богословии все чаще с церковных амвонов и университетских кафедр слышны призывы к любви. Перелистывая официальные энциклики и научные труды римских пап Иоанна-Павла II, Бенедикта XVI и Франциска, тема любви встречается чуть ли не на каждой странице. Если культуру воспринимать в стиле Йохана Хёйзинги как игру, в которой homo ludens реализовывает сокровенно человеческое, тогда сложившуюся ситуацию можно воспринимать как доминирование некоторой парадигмы. Л. Витгенштейн называл парадигмой правила языковой игры [9, 47]. Голос богословия при господствующей парадигме выглядит, как феномен, выпадающий за пределы правил игры. Но каждая игра заканчивается. Как выражался британский писатель Томас Карлейль, "история мира – это биографии великих людей". Они же – эти великие люди – укладывают правила игры, которых придерживаются последующие поколения. Эти люди – герои в том смысле, что не боятся высказывать свое мнение, невзирая на его противоречие с господствующей парадигмой. Иисус Христос стал для христиан примером того, что один может не только восстать против миллионов, но и победить, если это борьба за правое дело. Нам остается верить, что человечество покинет свой искусственный рай и возвратится в рай истинный.

Литერატურა

References:

1. Татаркевич В. Исторія філософії: Т. 2: Філософія Нового Часу до 1830 року. / [Пер. з пол. Я. Саноцький, О. Гірний]. – Львів: Свічадо, 1999. – 352 с.
2. Baczko B. Rousseau: Einsamkeit und Gemeinschaft. / Bronislaw Baczko. – Wien, Frankfurt, Zürich: Europa Verlag, 1970. – 592 S.
3. Descartes R. Gespräch mit Burman: Lateinisch-Deutsch. / [Übersetzt und herausgegeben von Hans Werner Arndt]. – Hamburg: Felix Meiner Verlag, 1982. – 188 S. – (Philosophische Bibliothek; 325).
4. Horkheimer M., Adorno Th. Dialektik der Aufklärung: Philosophische Fragmente. / Max Horkheimer, Theodor W. Adorno. – Frankfurt am Main: Fischer Taschenbuch Verlag, 1973. – 230 S. – (Bücher des Wissens).
5. Kant I. Kritik der praktischen Vernunft. / Immanuel Kant. – Leipzig: Johann Friedrich Hartnoch, 1827. – 239 S.
6. Kondylis P. Die Aufklärung im Rahmen des neuzeitlichen Rationalismus. / Panajotis Kondylis. – München: Deutscher Taschenbuch Verlag, 1986. – 725 S.

7. Lübbe H. Philosophie nach der Aufklärung: Von der Notwendigkeit pragmatischer Vernunft. / Herman Lübbe. – Düsseldorf, Wien: Econ Verlag, 1980. – 283 S.
8. Stöckl U. Lehrbuch der Geschichte der Philosophie. / Ulbert Stöckl. – Mainz: Verlag von Franz Kirchheim, 1875. – 947 S.
9. Wittgenstein L. Philosophische Untersuchungen. / Ludwig Wittgenstein. – Frankfurt am Main: Suhrkamp, 1971 – 370 c.

ოლეგ შეპეტიაკი

თანამედროვე რელიგიური აზროვნების განვითარების ფილოსოფიური წინამძღვრები

რეზიუმე

სტატიაში გაანალიზებულია რენე დეკარტისა და იმანუილ კანტის ფილოსოფიური კონცეფციების ზეგავლენა თანამედროვე სამყაროში რელიგიურ სიტუაციაზე და დღევანდელი მსოფლმხედველობრივი სურათის ფორმირებაზე; გახსნილია ფილოსოფიური რეკოლუციისა და ფილოსოფიური დისკუსიის ცენტრში ადამიანის გადატანა, განხორციელებული დეკარტის მიერ შემეცნების თეორიაში და კანტის მიერ ზნეობრივ ფილოსოფიაში. სტატიაში აგრეთვე განხილულია ის არეალი, რომელშიც ვითარდებოდა რელიგიური ფილოსოფია და ღვთისმეტყველება უკანასკნელი ორი საუკუნის განმავლობაში.

საკვანძო სიტყვები: დეკარტი, კანტი, რელიგია, მორალი, ეკლესია.

რეცენზენტი: პროფესორი პეტრო იაროცკი, ფილოსოფიურ მეცნიერებათა დოქტორი, უკრაინის მეცნიერებათა ეროვნული აკადემიის ფილოსოფიის ინსტიტუტის წამყვანი მეცნიერ თანამშრომელი.

Oleh Shepetyak

Philosophical Background of Modern Religious Thought Development

Summary

In the article analysis of the influences of philosophical concepts of R. Descartes and I. Kant on the religious situation in the modern world and the formation of current ideological pattern is performed; the essence of philosophical revolution and transfer of the human phenomenon into the center of philosophical discussion are revealed which were reviewed by Descartes in epistemology and Kant in moral philosophy . In the article the space is also considered in which religious philosophy and theology of the last two centuries appeared and developed.

Keywords: Descartes, Kant, religion, morality, the Church

Reviewer: Professor Petro Yarotsky, Doctor of philosophical Sciences, Leading researcher of Institute of Philosophy of The National Academy of Sciences of Ukraine

УДК 351.742

Николай Орлов
КОНЦЕПЦИЯ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ
ГОСУДАРСТВЕННОГО УПРАВЛЕНИЯ ОРГАНИЗАЦИЕЙ
ФИЗИЧЕСКОЙ ЗАЩИТЫ АТОМНЫХ ЭЛЕКТРОСТАНЦИЙ

Разработана концепция совершенствования государственного управления организацией физической защиты атомных электростанций, в которой обоснованы функции органов власти и субъектов, непосредственно отвечающих за физическую защиту станций.

***Ключевые слова:** концепция, государственное управление, субъекты защиты атомных электростанций, физическая защита атомных электростанций.*

Постановка проблемы в общем виде и ее связь с важными научными и практическими задачами. Проблема эффективной работы атомных электростанций (АЭС) является первой среди тех, которые связаны с экологической безопасностью не только государства, на территории которого построена станция, а и государств соседей. Примером этого могут служить события на Чернобыльской АЭС и одной из АЭС Японии. Важной составляющей обеспечения такой безопасности есть физическая защита АЭС.

Как известно, эта проблема решается как отдельными государствами [1] так и Международным агентством по атомной энергии (МАГАТЭ). Вместе с тем, события конца 2013 и начала 2014 г. в Украине вынуждают обратить внимание на государственную систему физической защиты АЭС, которая организуется и осуществляется органами власти с привлечение необходимых сил и средств.

В настоящее время, в мире штучно создаются условия возможного возникновения «управляемого хаоса» как в отдельной стране, так и отдельных ее регионах, которые требуют от органов власти повышенного внимания к физической защите АЭС [2, 3].

Анализ законодательной базы [1,4,5] и последних исследований и публикаций [6-9], в которых изложены вопросы безопасности страны, составляющей, которой есть физическая защита АЭС, показал, что данная проблема требует дальнейшего рассмотрения с целью:

– создания условий недопущения несанкционированного вывоза (выноса) ядерных материалов;

- организации противодействия актам саботажа сотрудников станции или (и) личного состава охраны;
- организации надежной охраны станции от возможного ядерного терроризма.

Для решения этих задач предлагается к рассмотрению концепция совершенствования государственного управления организацией физической защиты атомных электростанций.

Целью статьи есть обоснование концепции совершенствования системы государственного управления физической защитой АЭС в Украине с целью вовлечения органов власти всех уровней и других субъектов в единую систему для решения задач надежного функционирования АЭС в сложных условиях обстановки.

Изложение основного материала. Основные элементы концепции представлены на рис. 1.

Содержание составляющих концепции не противоречит основным положениям Постановления Кабинета министров Украины от 24 07.2013 г. № 598 [1].

Высшие органы власти организуют управление и взаимодействие субъектами, которые отвечают за надежное функционирование АЭС, а именно:

- орган законодательной ветви власти определяет: а) старшинство субъектов, которые отвечают за надежное функционирование АЭС, в зависимости от сложившейся обстановки; б) силы и средства, привлекаемые для решения задач по физической защите АЭС; в) силы и средства для создания системы управления органами всех уровней, а также каналов обмена информации между субъектами, которые отвечают за физическую защиту АЭС;
- органы исполнительной ветви власти: а) организуют управление и взаимодействие органами центральной власти, региональными органами исполнительной власти и субъектами, которые непосредственно отвечают за физическую защиту АЭС; б) разрабатывают стратегию материально-технического и финансового обеспечения физической защиты АЭС; в) организуют контроль способности соответствующих органов и сил обеспечить надежную физическую защиту АЭС.

Центральные органы исполнительной власти разрабатывают План организации физической защиты АЭС, который включает такие вопросы как: а) формирование необходимых сил и средств физической защиты АЭС; б) всестороннего обеспечения органов и сил, привлекаемых к физической защите АЭС; в) совершенствование

системы инженерно-технических средств охраны АЭС; г) контроль реализации Плана организации физической защиты АЭС.

Кроме того, высшие и центральные органы власти взаимодействуют с международными организациями в сфере обеспечения надежного функционирования и физической защиты АЭС.

Региональные органы власти в соответствии с Планом организации физической защиты АЭС осуществляют: а) реализацию указанного плана в пределах своей компетенции; б) оказывают материальную помощь субъектам, которые непосредственно отвечают за физическую защиту АЭС; в) принимают участие в учениях по усилению охраны АЭС в пределах планов территориальной обороны.

Субъекты, которые непосредственно отвечают за физическую защиту АЭС осуществляют: а) взаимодействие, в соответствии с определенным старшинством по решению высших органов исполнительной власти, в зависимости от сложившейся обстановки; б) подбор и подготовку сил, которые непосредственно осуществляют физическую защиту АЭС; в) подготовку средств, которые используются в системе физической защиты АЭС.

Предложенная концепция требует создания устойчивой централизованной системы государственного управления физической защитой АЭС и гибкой системы взаимодействия органов на региональном уровне. На уровне субъектов, отвечающих за физическую защиту АЭС необходимо создать отдельную подсистему взаимодействия с определением их старшинства в зависимости от условий обстановки.

Таковыми условиями обстановки могут быть:

– *штатная обстановка*, когда, с точки зрения физической защиты АЭС, все проходит штатно (за разработанным планом охраны АЭС) и не возникает необходимости в привлечении дополнительных сил и средств;

– *усложненная обстановка*, когда в районе АЭС возникли массовые волнения населения, вызванные различными обстоятельствами, что требует усиления физической защиты АЭС наявными (штатными) силами и средствами;

– *критическая обстановка*, когда в результате организованного «управляемого хаоса» в регионе или в государстве в целом, есть прямая угроза блокирования или захвата АЭС.

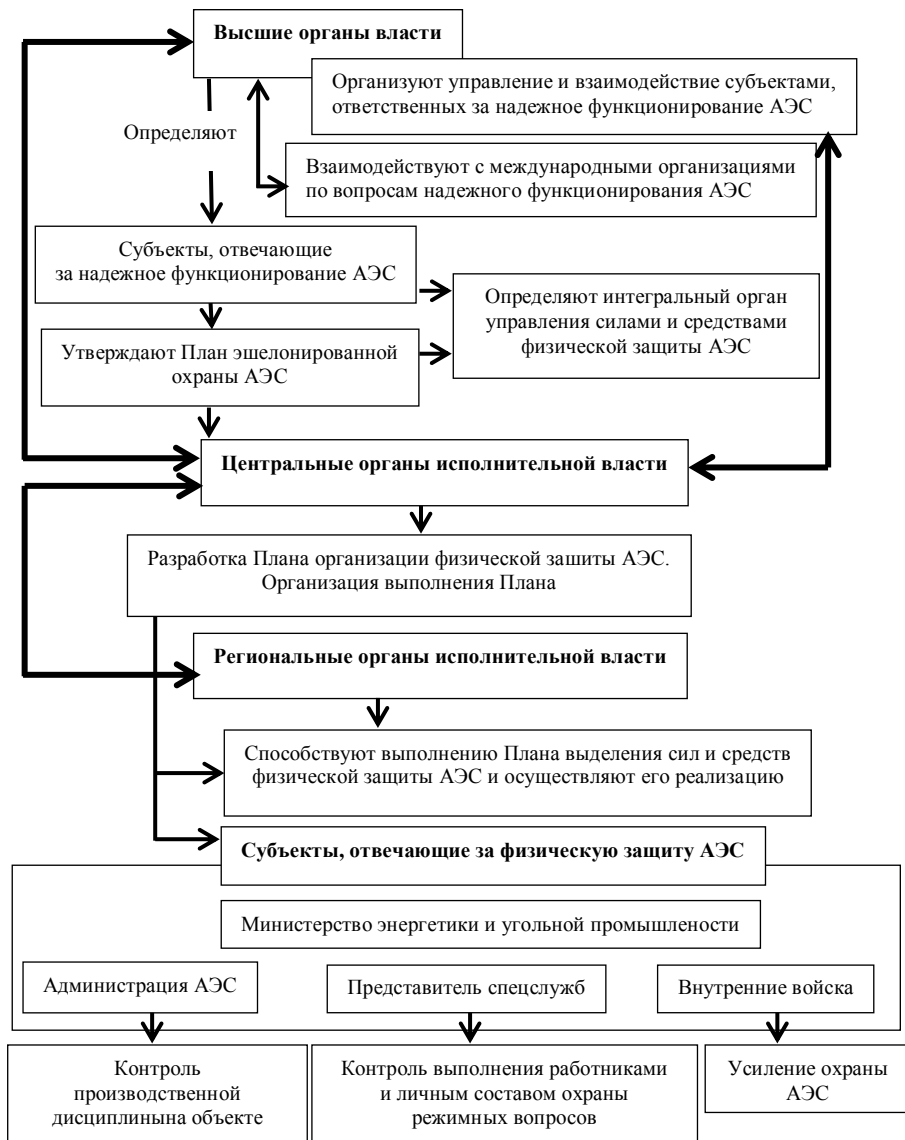

Рис. 1. Составляющие концепции системы

В условиях критической обстановки, согласно плана, о котором шла речь выше, органы власти вместе с субъектами, отвечающими за физическую защиту АЭС осуществляют усиление штатных сил и средств резервными. Механизм резервирования требует отдельного исследования.

Выводы из данного исследования и перспективы дальнейших поисков в данном направлении. В границах проведенного исследования относительно разработанной концепции совершенствования системы государственного управления физической защитой АЭС в Украине направлениями ее детализации могут быть:

- обоснование механизма резервирования сил и средств физической защитой АЭС в условиях критической обстановки;
- разработка метода формирования единого органа управления субъектами регионального уровня, непосредственно отвечающих за физическую защиту АЭС

Литература

References:

1. Про затвердження державного плану взаємодії центральних та місцевих органів виконавчої влади на випадок вчинення диверсій щодо ядерних установок, ядерних матеріалів, інших джерел іонізуючого випромінювання, зберігання або перевезення, а також щодо радіоактивних відходів у процесі поводження з ними”. Постанова Кабінету міністрів України від 24 липня 2013 р. № 598 [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://document.ua/pro-zatverdzhennja-derzhavnogo-planu-vzaemodiyi-centralnih-t-doc155005.html>
2. Рюэль Д. Случайность и хаос [перевод с франц. Н. А. Зубченко под редакцией А. В. Борисова]. [Текст] : – М. : НИЦ «Регулярная и хаотическая динамика, 2001. – 192 с.
3. Бялый Ю. Парадигма хаоса и деятельность спецслужб / Ю. Бялый [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://crimec.board.net/txt/index.php/t4796.html>
4. Про правовий режим надзвичайного стану [Текст]: Закон України від 16.03.2000 р. № 1550-III // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – № 23. – Ст. 176.
5. Про внутрішні війська МВС України [Текст]: Закон України від 26.03.1992 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 29. – Ст. 397.

6. У Черноболі порядок охороняють військовослужбовці ВВ [Електроний ресурс]: Режим доступу [http // criminal.tv/indtx.php](http://criminal.tv/indtx.php)
7. Кузніченко С. О. Управління органами внутрішніх справ в особливих умовах, викликаних аномальними явищами техногенного і природного характеру : моногр. / С. О. Кузніченко. – Х. : Ун-т внутрішніх справ, 2001. – 167 с.
8. Белов П. Г. Методологические аспекты национальной безопасности России / П. Г. Белов. – М. : ФЦНТП «Безопасность», 2002. – 300 с.
9. Даник Ю. Г. Національна безпека: запобігання критичним ситуаціям : моногр. / Ю. Г. Даник, Ю. І. Катков, М. Ф. Пічугін. – К. : МО України; Житомир : Рута, 2006. – 388 с.

Рецензент: Профессор Юрий Куц, заведующего кафедрой регионального развития и местного самоуправления Харьковского регионального института государственного управления НАГУ при Президенте Украины, доктор наук государственного управления.

ნიკოლოზ ორლოვი

ატომური ელექტროსადგურების ფიზიკური დაცვის ორგანიზაციის სახელმწიფოებრივი მართვის სრულყოფის კონცეფცია

რეზიუმე

შემუშავებულია ატომური ელექტროსადგურების ფიზიკური დაცვის ორგანიზაციის სახელმწიფოებრივი მართვის სრულყოფის კონცეფცია, რომელშიც დასაბუთებულია ხელისუფლების იმ ორგანოებისა და სუბიექტების ფუნქციები, რომლებიც უშუალოდ აგებენ პასუხს სადგურების ფიზიკურ დაცვაზე.

საკვანძო სიტყვები: კონცეფცია, სახელმწიფო მართვა, ატომური ელექტროსადგურების დაცვის სუბიექტები, ატომური ელექტროსადგურების ფიზიკური დაცვა.

რეცენზენტი: პროფესორი იური კუცი, უკრაინის პრეზიდენტთან არსებული სახელმწიფო მართვის ეროვნული აკადემიის ხარკოვის სახელმწიფო მართვის რეგიონალური ინსტიტუტის რეგიონალური მართვისა და ადგილობრივი თვითმმართველობის კათედრის გამგე.

DC 351.742

Nikolai Orlov

**CONCEPT OF IMPROVING PUBLIC ADMINISTRATION BY THE
PHYSICAL PROTECTION OF NUCLEAR POWER**

Summary

Proved the concept of improved governance organization of physical protection of nuclear power plants, which justified functions of authorities and entities directly responsible for the physical protection of plants.

Keywords: concept, governance, nuclear power plants protection agent, physical protection of nuclear power plants.

Reviewer: Professor Yuri Koots, Head of the Department of Regional administration and local self-government, KRI NAPA, Kharkiv. Ukraine.

ნათია ქოიავა, ზაზა ქოიავა პრაგმატული იდეალიზმის კონცეფცია

სტატიაში საუბარია არასწორად გაგებული პრაგმატიზმისა და იდეალიზმის ურთიერთწინააღმდეგობაზე და განხილულია მეცნიერულად დასაბუთებული პრაგმატული იდეალიზმის კონცეფცია. უარყოფილია ამ ორი ცნების ურთიერთდაპირისპირება და განმარტებულია, რომ პრაგმატული იდეალიზმი არის ცხოვრების სტილი, როდესაც ცდილობ, მოახდინო ამ ორი სრულიად განსხვავებული კონცეფციის ელემენტების პარმონიული კომბინირება, რაც საშუალებას მოგცემს, გადარჩე თანამდევროვე სამყაროში, ისე, რომ სინდისიც სუფთა გქონდეს და არც იდეალებზე უარის თქმა მოგიხდეს.

გარდა ამისა, მოყვანილია კვლევების მაგალითები, რომელთა შედეგადაც დასტურდება, რომ ემპათია და სოლიდარობა ადამიანის ბუნებრივი მდგომარეობაა; თუმცა, შეჯიბრისა და კონკურენციის სულისკვეთებით გაუღენთილ თანამედროვე სამყაროში, ადამიანი გააფთრებით ცდილობს, თავი გადაიარჩინოს და შესაბამისად, ეს თანდაყოლილი ასპექტი, ავიწყდება.

სტატიაში განხილულია წარმატებული ქვეყნების მაგალითები, როცა ურთიერთმხარდაჭერამ, კონსოლიდაციამ, თანადგომამ, სამაგალითო სოლიდარობამ, ზნეობრივმა ქმედებებმა პრაგმატული თვალსაზრისით მომგებიანი შედეგები მოიტანა.

და ბოლოს, საუბარია იმაზე, თუ რა არის ის პრაგმატულ-იდეალისტური მიდგომა, რომელიც ქართველს აკლია. განხილულია თვისებები და მიდგომები, რომელთა საკუთარ თავში განვითარებაც დაგვეხმარება, შევცვალოთ საკუთარი თავი, გავხდეთ წარმატებულები ურთიერთობებსა თუ საქმიანობებში, შემდეგ კი, შევცვალოთ გარემო და ვიბრძოლოთ იმისთვის, რომ ჩამოვყალიბდეთ ერთიან, დამოუკიდებელ, სუვერენულ და დემოკრატიულ სახელმწიფოდ, რომელიც ევროპულ ოჯახშიც და მსოფლიო ასპარეზზეც ღირსეულ ადგილს დაიმკვიდრებს.

საკვანძო სიტყვები: პრაგმატიზმი, იდეალიზმი, ღირებულებები, ემპათია, სოლიდარობა, ალტრუიზმი, ტრანსფორმაცია, სინერჯია, პრაგმატული იდეალიზმი

ფილოსოფიაში, პრაგმატიზმი და იდეალიზმი ურთიერთსაპირისპირო თეზებად მოიაზრება. იდეალიზმი უარყოფს პრაგმატულობას, მორალური პრინციპების გამო. პრაგმატიზმი კი უარყოფს მორალურ პრინციპებს, პრაქტიკულობის გამო. [1]

ხემოადინიშნული უდავოდ აქტუალურს ხდის არასწორად გაგებული პრაგმატიზმისა და იდეალიზმის ურთიერთწინააღმდეგობის კვლევას და მეცნიერულად დასაბუთებული პრაგმატული იდეალიზმის კონცეფციის პოპულარიზაციას ჯერ აკადემიურ, შემდგომ კი საზოგადოებრივ სფეროებში და სახელმწიფო სტრუქტურებშიც.

რა არის პრაგმატული იდეალიზმი? მისი დეფინიცია შეიძლება ასე ჩამოვყალიბოთ: ეს არის ეთიკურ იმპერატივად კეთილშობილური იდეალების განხორციელების ფილოსოფია. მის თანახმად, მაღალი იდეალების განხორციელებისათვის საჭირო კომპრომისებზე უარის თქმა ისევე ამორალურია, როგორც იდეალების უარყოფა, რაციონალურობის თვალსაზრისით.

პრაგმატული იდეალიზმი ცხოვრების სტილია, როდესაც ცდილობ, მოახდინო ამ ორი სრულიად განსხვავებული კონცეფციის ელემენტების ჰარმონიული კომბინირება, რაც საშუალებას მოგცემს, გადარჩე თანამდეროვე, მაღალ კონკურენტულ, ცვლილებებით და გამოწვევებით სავსე სამყაროში, ისე, რომ სინდისიც სუფთა გქონდეს და არც იდეალებზე უარის თქმა მოგიხდეს. სხვანაირად რომ ვთქვათ, როდესაც ოცნებობ უკეთეს მსოფლიოზე, უსამართლობის, შიმშილის, სიღარიბის, ჩაგვრისა თუ ომის გარეშე. ისიც კარგად იცი, რომ ამ ოცნების ასასრულებლად, პირველ რიგში, უნდა გამოფხიზლდე და თავდაუზოგავად იმოქმედო. პრაგმატული იდეალისტები არიან ადამიანები, რომელთაც სჯერათ, რომ ეს შესაძლებელია, ახერხებენ მის განხორციელებას ცხოვრებაში და ეწვეიან პრაგმატული იდეალიზმის კონცეფციის, მისი უპირატესობების პოპულარიზაციას საზოგადოებაში; რომელთაც სურთ, შეცვალონ საკუთარი თავი, გარშემო მყოფი ადამიანები, თავიანთი ქვეყანა, და გავიდნენ უფრო გლობალურ მასშტაბებზეც; რომელთაც საკმაოდ ოპტიმისტური განწყობა აქვთ თავიანთი ქვეყნისა და მთლიანად სამყაროს პოზიტიური ტრანსფორმაციისა და უკეთესი მომავლის მიმართ; ამავდროულად, საკმაოდ მყარად დგანან მიწაზე, კარგად აქვთ

გააზრებული არსებული რეალობა და ისიც, თუ რისი გაკეთებაა შესაძლებელი ამ თვალსაზრისით.

პირველად, ტერმინი „პრაქტიკული იდეალიზმი“ მაპათმა განდომ გამოიყენა. თავისი ცხოვრების განმავლობაში, მაპათმას არაერთი ბრძოლა უწარმოებია უსამართლობის წინააღმდეგ, სატივარაპის (,შეუპოვრობა ჭეშმარიტებაში“, არაძალადობრივი ბრძოლის ფორმები) საშუალებით. მას სჯეროდა, რომ არაძალადობრივი ქმედება ერთადერთი გზა იყო იმ ხალხის თავისუფლების მოსაპოვებლად, რომელიც მრავალი წლის განმავლობაში, მონობაში იმყოფებოდა. სატივარაპას მიზანი მოწინააღმდეგის მოკავშირედ და მეგობრად გადაქცევაა, ვინაიდან ითვლება, რომ სინდისზე ზემოქმედება გაცილებით ეფექტურია, ვიდრე - შიში და ძალადობა. [2]

განდის თეორიის თანახმად, ძალადობა, ადრე თუ გვიან, უფრო მეტ ძალადობას იწვევს, მაშინ როცა ძალადობაზე უარის თქმა ბოროტების სპირალს წყვეტს და მტრის თანამზრახველად გადაქცევის საშუალებას იძლევა. განდი სატივარაპას განიხილავს არა როგორც სუსტის, არამედ სუღით ძლიერის იარაღს. ყველა ეს ბრძოლა, სატივარაპა სამხრეთ აფრიკაში, ჩამპარანის ბრძოლა თუ სამოქალაქო დაუმორჩილებლობის მოძრაობა, მიმართული იყო რეალური პრობლემების წინააღმდეგ. ეს არ იყო თავისუფლებისა, დამოუკიდებლობისა თუ სამართლიანობის აბსტრაქტული იდეები. არამედ, ეს იყო სრულიად რეალური მიზნები, რის მისაღწევადაც ხალხს უნდა ებრძოლა. მაპათმა განდიმ მათ უჩვენა გზა, მოეპოვებინათ თავისუფლება და ასევე, ეპოვათ სიმართლე საკუთარ თავში.

რატომ უნდა ვიხელმძღვანელოთ ამ ფილოსოფიით და რატომ უნდა ვაქციოთ იგი ჩვენი ცხოვრების წესად? ხომ არ ჯობია, ვაკეთოთ, რასაც ვაკეთებთ, ვიმუშაოთ, ფული გამოვიმუშაოთ, დავეორწინდეთ, დაგტკბეთ ცხოვრებით და გადაწვეტილებების მიღება თუ სამყაროს გაკეთილშობილების იდეის განხორციელება პოლიტიკოსებსა თუ არაფრის მაქნის მეოცნებეებს მივანდოთ? რა თქმა უნდა, არა. ჩვენ უნდა ვიხელმძღვანელოთ ამ ფილოსოფიით და ვისწრაფოდეთ ღირებული და სასარგებლო შედეგის მიღწევისკენ, არა იმიტომ, რომ ეს ჩვენი მოვალეობაა, არამედ იმიტომ, რომ ჩვენ ეს შეგვიძლია. იმიტომაც, რომ სამყარო თავისით არ გაკეთილშობილდება. ეს მხოლოდ მაშინ მოხდება, თუ ჩვენს

თავს ძალას დავატანთ და გამოვალთ ჩვენი კომფორტის ზონიდან, თვალს გაუფსწორებთ სამყაროს ჩვენ ირგვლივ, რეალობას, რომლის წინაშეც ვდგავართ და ვიმოქმედებთ. სამყარო და მოვლენები ჩვენ გარშემო შეიცვლება მხოლოდ მაშინ, თუ ჩვენ გვინდა, რომ შეიცვალოს. თუ უფრო ღრმად განვიხილავთ, პრაგმატული იდეალიზმის კონცეფცია მოითხოვს, მონაწილეობდე ცვლილებების ისტორიულ პროცესში და არ იყო დაკავებული მხოლოდ საკუთარი პირადი ცხოვრებით; აქტიური მონაწილეობა მიიღო პროცესებში მაშინ, როცა შენი შინაგანი ღირებულებები შენს ქმედებას მოითხოვს. ასევე მნიშვნელოვანია ამ ქმედებისთვის საჭირო უნარ-ჩვევებისა და ცოდნის შექმნა, რათა იყოთ პრაქტიკული და ეფექტური.

გაცილებით უფრო ადვილია, უმოქმედოდ იჯდე, იწუწუნო, ან სხვები აკრიტიკო. მაგრამ ბევრად უფრო სასარგებლოა, ადგე და იმოქმედო, თანაც, საკუთარ თავში განავითარო მტკიცე რწმენა, რომ შედეგს მიაღწევ. არასოდეს იფიქრო, რომ უძლური ხარ, პირიქით, ძალიან ბევრი რამის გაკეთება შეგიძლია. ყოველთვის, როცა შეესწრები, წინ აღუდექი უსამართლობას, არასოდეს შეწყვიტო ზრდა, იყავი ინფორმირებული, ისწავლე და ასწავლე სხვებსაც, აღიმაღლე ხმა, როცა შეგიძლია, და ხანდახან მაშინაც კი, როცა არ შეგიძლია, დადექი არამართო საკუთარი, არამედ, სხვა ადამიანების უფლებების სადარაჯოზე. ამაზე გერმანიაში მოღვაწე პროტესტანტი მღვდლის, მარტინ ნიმოელერის ცნობილი გამონათქვამი მახსენდება: „როდესაც ნაცისტებმა წაიყვანეს კომუნისტები, მე გავჩუმდი, რადგან მე არ ვყოფილვარ კომუნისტი. როდესაც ნაცისტებმა წაიყვანეს პროფკავშირელები, მე გავჩუმდი, რადგან მე არ ვყოფილვარ პროფკავშირელი. როდესაც წაიყვანეს ებრაელები, მე გავჩუმდი, რადგან მე არ ვყოფილვარ ებრაელი. კათოლიკებზე გადავიდნენ და ხმა არ ამომიღია, რადგან კათოლიკე არ ვყოფილვარ... შემდეგ მე მომადგნენ... და აღარავინ იყო დარჩენილი, ხმა რომ ამოედო...“ [3]

ამ თავბრუდამხვევი სისწრაფით მზარდ, ცვალებად სამყაროში, ძალიან ხშირად იმის შეკითხვები: „შეიძლება თუ არა, დღევანდელ პირობებში, იყო იდეალისტი?“ „შეიძლება თუ არა, მოიპოვო მატერიალური კეთილდღეობა ისე, რომ მოახერხო ღირებულებებისა თუ იდეალისტური ოცნებების შენარჩუნება?“ ამ კითხვებს ცალსახად ვუპასუხებ, რომ დიახ.

უფრო მეტიც, ეს არამარტო შესაძლებელი, არამედ, არსებითად მნიშვნელოვანია, თუ არ გინდა, რომ შუა ხანს გადაცილებულმა, ერთ მშვენიერ დილას, დეპრესიულმა, მარტოსულმა, საკუთარი ცხოვრებისგან გაღიზიანებულმა გაიღვიძო. ადამიანებმა უნდა მოძებნონ გზა, რათა გახდნენ პრაგმატულები, იდეალისტური ემოციებითა და მისწრაფებებით და იდეალისტები, პრაგმატული აზროვნებითა და ქმედებებით.

მოექცეით სხვებს ისე, როგორც თქვენ გინდათ, რომ მოგექცნენ. ეს რჩევა გამართლებულია როგორც ზნეობრივი, ისე პრაგმატული თვალსაზრისით. [4]

პირად ურთიერთობებში, ყველაზე მნიშვნელოვანია, ადამიანებს პუმანურად და პატივისცემით მოექცეთ. ადამიანთა უმრავლესობისთვის უფრო ადვილია, თავაზიანად მოექცნენ ისეთ ადამიანებს, რომლებიც მათ გვანან. ხოლო განსხვავებული რასის, სოციალურ-ეკონომიკური კლასის, ეროვნებისა, თუ ეთნიკური წარმომავლობის ადამიანებთან ურთიერთობაში, ზოგჯერ, პრობლემები აქვთ. ეს სამყარო იმდენად პატარაა, რომ ადამიანთა უმრავლესობას ურთიერთობა უწევს მათგან ძალიან განსხვავებული ტიპის, ცხოვრების წესისა თუ შეხედულებების მქონე ადამიანებთან. პრაგმატულია სწორედ იმის სწავლა, რომ იცხოვრო ამ განსხვავებულობებით. უფრო მეტიც, დააფასო და სასარგებლოდ გამოიყენო ეს განსხვავებულობა, რადგან სწორედ ასეთი განსხვავებული ადამიანებისგან შემდგარი საზოგადოების ურთიერთშეთანხმებული მოქმედებაა ძალიან დიდი სარგებლის მომტანი. განსხვავებული ადამიანების ასეთი სინერგიული ქმედებით გაცილებით მეტი შედეგი მიიღწევა, ვიდრე თითოეული მათგანის მიერ ცალ-ცალკე მიღწეული შედეგების ჯამია. ჭაბუა ამირეჯიბისა არ იყოს, ჩვენ „სხვადასხვა ხმაზე ვმღერით და კონტრაპუნქტში ვერთიანდებით. არ არსებობს თანხმობა იმ თანხმობაზე დიდი, რომელიც აზრთა სხვადასხვაობით მიიღწევა.“ [5]

ამ განსხვავებულობებით ცხოვრება არ ნიშნავს, რომ სხვა ადამიანების ცხოვრებითა თუ რეალობით იცხოვრო. ეს ნიშნავს, ამ ადამიანების მიმართ იყო ტოლერანტული, დაეხმარო, მხარი დაუჭირო, თავაზიანად მოექცე მათ. იყო პრაგმატული, ნიშნავს, თითოეულ ადამიანს პატივისცემით მოექცე და ღირსება არასოდეს შეუღახო. პრაგმატულობა სულაც არ ნიშნავს, წინ არ აღუდგე იმას, რაც შენთვის მიუღებელია, ხმა არ აღიმადლო, როცა შენი ან სხვისი

უფლებები ირღვევა, შეეგუო უსამართლობას ან მტკიცედ არ დაიცვა საკუთარი პოზიციები. პრაგმატულობა ნიშნავს, გესმოდეს სხვა ადამიანების შეხედულებები, ღირებულებები და მოსაზრებები, იყო კეთილგანწყობილი მათ მიმართ, ყურადღებით და თანაგრძნობით მოუსმინო სხვებს, დრო გამონახო მათთან ურთიერთობისთვის, დააფასო თითოეული ადამიანი.

ზნეობრივად გამართლებული ქმედებაა უანგარო დახმარების გაწევა ადამიანებისადმი, ანუ ალტრუიზმი. ალტრუიზმს განიხილავენ, როგორც ერთ-ერთ მნიშვნელოვან ძალას, რომელიც ადამიანს საზოგადოებრივად სასიკეთო ქმედებებისაკენ უბიძგებს. თუმცა, სოციალურ ფსიქოლოგიაში, ასევე ვხვდებით რეციპროკული (ორმხრივი) ალტრუიზმის ცნებას, რაც ნიშნავს იმას, რომ ერთი ადამიანი ესმარება მეორეს, რადგან საჭიროების შემთხვევაში, მისი მხრიდანაც მოელის ალტრუისტული მოქმედების განხორციელებას. [6]

აქ უკვე ჩანს, რომ ასეთი ქმედება პრაგმატული თვალსაზრისითაც მომგებიანია. ალტრუიზმი, ინსტინქტების დონეზე, ცხოველებშიც კი გვხვდება, და ადამიანს, მოაზროვნე არსებას, მით უფრო უნდა ესმოდეს, რომ ზნეობრივი ქმედებები, თანამშრომლობა, ტოლერანტობა, პლურალიზმი, ურთიერთდამოკიდებული ქმედება, სოლიდარობისა და ნდობის მაღალი ხარისხი, სწორედ რაციონალური გათვლების შედეგი უნდა იყოს.

ადამიანს აზროვნება და ბევრი სხვა შესაძლებლობა ცხოველებისგან გამოარჩევს, თუმცა, რაც უფრო ახლოს სწავლობენ ბიოლოგები ცხოველებს, მით მეტ მსგავსებას პოულობენ ჩვენსა და სხვა ცოცხალ არსებებს შორის. ეთოლოგების არაერთი დაკვირვებისა თუ ექსპერიმენტის შედეგად, აღმოჩნდა, რომ ცხოველებს მართლაც შეუძლიათ ერთმანეთის მოვლა, აქვთ ღლიალურობა თავიანთი ფარის, ჯოგის ან ხროვის მიმართ. გაგრძელებული შეხედულების თანახმად, ეს მაინც ინსტინქტების დონეზე ხდება. ისინი იცავენ საკუთარი მოდგმის წევრებს, თავიანთ ნაშიერებს. გარდა ამისა, ესმარებიან მათთან არანათესაური გვარის წარმომადგენლებს, რათა რაიმე მიიღონ საპასუხოდ - ეწეონ ორმხრივი ალტრუიზმი.

უცხოურ პრესაში, არაერთხელ დაიბეჭდა სტატიები იმის შესახებ, რომ უანგარო მეგობრობა, გრძელვადიანი ერთგულება, ერთმანეთისთვის თავის გაწირვა, არამხოლოდ

ადამიანებს ახასიათებთ. სტატიებში საუბარია გარეულ შიმპანზეებზე, ჰეირსა და ელინგტონზე, ორ მამალ მაიმუნზე, რომლებიც ერთმანეთს არ ენათესავენ, თუმცა ერთად ნადირობენ, იყოფენ საჭმელს და თავისებური ყვირილით უკავშირდებიან ერთმანეთს, როდესაც ცალ-ცალკე არიან შორ მანძილზე. ამ ორ მაიმუნს მეცნიერები საკმაოდ დიდი ხნის განმავლობაში აკვირდებოდნენ. მათში ხშირად შეინიშნებოდა ერთმანეთისადმი უანგარო დახმარება და სამსახურის გაწევა, ანუ, არა ორმხრივ ალტრუიზმად ცნობილი საქციელი. რომ აღარაფერი ითქვას იმ ხანგრძლივ პერიოდზე, რომელსაც სხვას ვერაფერს დავარქმევთ თუ არა, გლოვას, რასაც ჰეირი ელინგტონის სიკვდილის შემდეგ განიცდიდა. [7]

არის ასევე სამი, მოხუცი დედალი დელფინის ისტორიაც, რომლებიც სარასოტას ყურეში ცხოვრობდნენ. ისინი საათობით და თვეობით ატარებდნენ დროს ერთად, თამაშობდნენ, ცურავდნენ და ისვენებდნენ. ტრიო სანადიროდაც ერთად დადიოდა, მათ ურთიერთობაშიც კარგად ჩანდა უანგარო ხელშეწყობა. [8]

მსგავსი, თითქოს წარმოუდგენელი ურთიერთობების მაგალითები მეცნიერებს ძალიან ბევრი აქვთ. ახლა კიდევ უფრო დაკვირვებით ცდილობენ ამოიცნონ არანათესაური სახეობების დამეგობრების საიდუმლო. ასეთებია ცნობილი კუ და ბეჰემოტი, კატა და ყვავი, ღორი და მაიმუნი... ჯერჯერობით ამოუხსნელია, თუ როგორ მეგობრდებიან ისეთი ცხოველები, რომლებსაც ფაქტიურად არაფერი აკავშირებთ და რომლებიც, ხშირად, ერთმანეთის მტრებიც კი არიან. მტაცებელსა და პოტენციურ ნადავლს შორის ურთიერთობის მაგალითები განსაკუთრებით უცნაურია და მას, ჯერჯერობით, სხვა ვერაფერით ხსნიან თუ არა - მეგობრობით. [9]

ცხოველებისგან განსხვავებით, ადამიანი მოაზროვნე არსებაა და თუ ჩავთვლით, რომ რომ სოლიდარობა და ემპათია ინტელექტუალური დემარშის სფეროს განეკუთვნება, ამ მხრივ, მას გაცილებით მეტი მოეთხოვება. მაგრამ სინამდვილეში, ეს როგორც ცხოველში, ისე ადამიანში, ინსტინქტების დონეზეა ჩადებული. ლაპარაკია არა გადაწყვეტილებაზე, არამედ ავტომატურ პროცესზე.

შვედმა პროფესორმა, ულფ დიმბერგმა, ჩაატარა ექსპერიმენტი, რომელმაც გამოავლინა ემოციის გადადების უნებური ხასიათი. მოხალისეების თვალწინ, ეკრანზე, ხდებოდა ადამიანების სახეების დემონსტრირება, რომელთაც ჰქონდათ

ხან ბედნიერი და ხან კი მოღუშული გამომეტყველება. პარალელურად, მეცნიერები, სპეციალური დანადგარების მეშვეობით, აფიქსირებდნენ სახის კუნთების აქტივობას.

მონაწილეებს თავაზობდნენ, გამოეხატათ სრულიად საწინააღმდეგო გამომეტყველება იმისგან, რასაც ხედავდნენ ეკრანზე – გაელიმათ, როცა ხედავდნენ, დაღვრემილ სახეს და პირიქით – მოღუშულიყვნენ, როცა ხედავდნენ გაღიმებულ, ბედნიერ სახეს.

120 მოხალისეზე ჩატარებულმა ცდებმა გამოავლინა რომ ისინი ბოლომდე ვერ ფლობდნენ სახის კუნთებს. მათ ძალიან უჭირდათ გაღიმება დაღვრემილი სახეების ყურებისას და პირიქით – მოღუშული გამომეტყველების მიღება მომდინარე სახეების დანახვისას.

ისინი მთელი ძალების დაძაბვით ცდილობდნენ ბუნებრივი რეაქციის გაკონტროლებას, მაგრამ სპეციალური დანადგარის მიერ დაფიქსირებული მათი სახის კუნთების აქტიურობა საპირისპიროს მიუთითებდა. კუნთები ძალაუნებურად იმეორებდნენ ეკრანზე დანახულ გამომეტყველებას, მიუხედავად იმისა, რომ ადამიანები სულ სხვას რამეს ცდილობდნენ. [10]

ეს იმდენად ეწინააღმდეგობოდა ემპათიის ფსიქოლოგიურ გააზრებას, რომ ძალიან ძნელი იყო ამის დაშვება. კიდევ უფრო ძნელი იყო დაჯერება იმისა რომ ზოგ სოციალურ ცხოველსაც აქვს ემპათიის განცდა.

სხვისთვისთვის დახმარების გასაწევად აუცილებელია პერსპექტივის დანახვა, სხვისი გაგების და სხვის ადვილზე საკუთარი თავის წარმოდგენის უნარი.

მკვლევარებს უნახავთ, როგორ შველოდა ერთი შიმპანზე მეორეს, რომელსაც ახრჩობდა კისერზე შემოხვეული თოკი. ეს შიმპანზე მივიდა მომაკვდავ შიმპანზესთან, წამოაყენა ის ერთი თათით და მეორე თათით მოხსნა მას მახრჩობელი თოკი. მას შეეძლო, დახმარების სურვილით, თოკის გამოქაჩვა და დახმარების მაგივრად, დასახმარებლის მოკვლა.

შიმპანზეს აქვს ემპათიისთვის აუცილებელი ორი უნარი: ერთის მხრივ, ტანჯულის თანაგრძნობის უნარი და მეორეს მხრივ, გონიერება, რომელიც იძლევა უბედურებაში ჩავარდნილის მდგომარეობის შესაბამისი გადაწყვეტილებების მიღების საშუალებას.[11] ემპათიის ეს ფორმა ნამდვილად ადამიანურია, მაგრამ ის ზოგ ცხოველსაც ახასიათებს. მკვლევარები დიდი ხანია ამტკიცებენ, რომ სოციალურ ცხოველებს, მწერების ჩათვლით, ახასიათებთ ალტრუისტული

ქცევა. მაგრამ დაუჯერებელი ჩანდა ის რომ ეს ქმედებები შეიძლებოდა ყოფილიყო მოტივირებული, ისე როგორც ეს ადამიანის შემთხვევაში ხდება.

ძუძუმწოვრებსა და ფრინველებზე გავლენას ახდენს სხვათა ემოციები, იზიარებენ მათ და შეუძლიათ სხვებისთვის დახმარების გაწევა.

ჩატარდა ასეთი ექსპერიმენტი ორ მაიმუნ კაპუცინთან: ერთ მაიმუნს უწვდიდნენ ორ ობიექტს. თუ კი იგი ერთ-ერთ მათგანს აირჩევდა, ჯილდოდ იღებდა ვაშლის ნაჭერს. ხოლო თუ იგი აირჩევდა მეორე ობიექტს, მაშინ ვაშლს ჯილდოდ აძლევდნენ ორივე მაიმუნს. მაიმუნები, როგორც წესი, ირჩევდნენ გადაწვეტას, როდესაც ჯილდო ორივე მაიმუნს ერგებოდა. [12]

აღბათ, ყველას გვინახავს ვიდეოჩანაწერები, როგორ იცავენ გარეული კამეჩები საკუთარ ნაშიერს და ერთმანეთს, ლომების თავდასხმისგან. გვინახავს ისეთი ამადლეგებელი მომენტები, როცა დედა კამეჩი თავის პირმშოს ლომების ხახაში ტოვებს, ბედის ანაბარად, იფიქრებ, რომ გასწირა, უკანმოუხედავად გარბის... წუთიც არ გადის და უკან მთელ ჯგოფთან ერთად ბრუნდება. ამის მერე იწყება ყველაზე შთამბეჭდავი და საინტერესო: კამეჩები ლომების მთელ პრაიდს ისე მიმოფანტავენ, როგორც მხდალი აფორების ხროვას, არ ანებებენ პატარას, რომელიც ისევ ცოცხალია, შუაში მოიქცევენ და თავიანთი სხეულებით ფარავენ მას. ამას თამად შეიძლება ვუწოდოთ ემპათიის, თანადგომის, სოლიდარობისა და სინერგიის ერთ-ერთი საუკეთესო მაგალითი. [13]

ემპათია და სოლიდარობა ადამიანის ბუნებრივი მდგომარეობაა, თუმცა შეჯიბრისა და კონკურენციის სულისკვეთებით გაუღენთილ თანამედროვე სამყაროში, ადამიანი გააფთრებით ცდილობს, თავი გადაირჩინოს და ამ ყოველდღიურ ბრძოლაში ჩაბმულს, ეს თანდაყოლილი, ასპექტი, რომელიც მასში ლამის ინსტინქტის დონეზე დევს, ავიწყდება.

კონკრეტულად ჩვენი ქვეყნისთვის კი, კიდევ ერთ რეალურ პრობლემასა და სასიცოცხლო მნიშვნელობის საფრთხეს წარმოადგენს ეროვნულ-სახელმწიფოებრივი შეგრძნებისა და კონსოლიდაციის ნაკლებობა; სოლიდარული სამოქალაქო საზოგადოების არარსებობა ან მისი ალაგ-ალაგ, სუსტად გამოსატყუელი ნიშნები. ურთიერთთანადგომის, ალტრუიზმის, ნდობის, თანამშრომლობისა და ტოლერანტობის დეფიციტი.

ადამიანები, უკეთეს შემთხვევაში, გულგრილობას იჩენენ თავიანთი მოყვასის, საზოგადოების წევრების, მათი პრობლემებისა თუ წინსვლის, წარუმატებლობისა თუ გამარჯვებების მიმართ.

ან, უარეს შემთხვევაში, ერთმანეთს მტრობენ და ცდილობენ, გარშემო მყოფი ადამიანებისთვის ზიანის მიაყენების, გათელვის, შეურაცხყოფის, უფლებების დარღვევის, ინტერესების შელახვისა თუ ჩაძირვის, პიროვნული განადგურების ფასად, გადარჩენენ, წინ წაიწიონ, წარმატებას მიადწიონ. “...ოდითგანვე ასე მოგვდგამს ქართველებს, მუდამ ჩვენს სიმცირეს მივსტიროდით, რადგან მტერი აურაცხელი გვყავდა მუდამ, მაგრამ დიდკაცი თუ გამოგვერია, მას ისე დაგვორტნით, როგორც დაკოდილ ძერას ყვაკები”. კონსტანტინე გამსახურდია. [14]

წარმატებული ქვეყნების მაგალითები გვიჩვენებს, რომ საზოგადოებრივი ინტერესების პირადი ინტერესების სამსხვერპლოზე მიტანა, მორალურზე რომ არაფერი ვთქვათ, არც პრაგმატული თვალსაზრისითაა გამართლებული და უფრო მეტიც, უკიდურესად საზიანოა, როგორც პირადი ინტერესების, ისე – მთელი საზოგადოებისა და მთლიანად ქვეყნისთვის. ისტორიას მრავლად ახსოვს, რომ ამა თუ იმ სახელმწიფოს არსებობა დაუსრულებულა მხოლოდ იმიტომ, რომ სახელმწიფოებრივი შეგრძნება, კონსოლიდაციისა თუ თანადგომის სულისკვეთება არ გააჩნდა. სწორედ ამაზე წერდა საუკუნის წინ ილია ჭავჭავაძე: „ვაი იმ ხალხს, რომელსაც საერთო ძარღვი გაუწყდა. ვაი იმ ქვეყანას, საცა საერთო სისხლი გაშრა, საცა ყველაში თითო არ არის და თითოში – ყველა, საცა თვითოეული ყველასათვის არ პფიქრობს და ყველა თვითოეულისათვის, საცა „მე“ ხშირია, და „ჩვენ“ – იშვიათი.“ [15]

ამისგან განსხვავებით, მსოფლიო ისტორიაში, ასევე გვაქვს მაგალითები, როცა ურთიერთმხარდაჭერამ, კონსოლიდაციამ, თანადგომამ, სამაგალითო სოლიდარობამ, ზნეობრივმა ქმედებებმა პრაგმატული თვალსაზრისით მომგებიანი შედეგები მოიტანა:

საბჭოთა კავშირში, ბალტიისპირეთის ქვეყნების ცხოვრება ისეთივე იყო, როგორც დანარჩენი საბჭოეთის. არსებობდა დისიდენტური იატაკქვეშა დაჯგუფებები, რომელთაც, რა თქმა უნდა, ხელისუფლება დევნიდა. თუმცა, 1980-იანი წლების ბოლოს, გამოვიდნენ რა იატაკქვეშეთიდან, ასეთმა

დაჯგუფებებმა აშკარა ბრძოლა წამოიწიეს საბჭოთა რეჟიმის წინააღმდეგ. გახშირდა სტუდენტური გამოსვლები. 1988 წელი მეტად ცვალებადი და მერყევი იყო ამ ქვეყნების ისტორიაში. პროტესტის კულმინაცია აღმოჩნდა სამი ქვეყნის სამაგალითო სოლიდარობის საყოველთაოდ ცნობილი მოვლენა: 1989 წლის 23 აგვისტოს, 600 კილომეტრზე, ტალინიდან, რიგის გავლით, ვილნიუსამდე, დაახლოებით 2 მილიონი ესტონელის, ლატვიელისა და ლიტველის ხელისხელჩაიკედებული, უწყვეტი ცოცხალი ჯაჭვი გადაიჭიმა. ამით ლიტველებმა, ლატვიელებმა და ესტონელებმა გააპროტესტეს 1939 წლის 23 აგვისტოს მოლოტოვ-რიბენტროპის პაქტი, რომლის ძალითაც საბჭოთა კავშირმა და გერმანიამ ურთიერთშორის გაიყვეს აღმოსავლეთ ევროპა და შესაბამისად, ბალტიისპირეთიც. ამ უნიკალურმა მოვლენამ მთელი მსოფლიოს მასმედია მოიცვა.

ცხადია, რეჟიმში უსისხლოდ არ შეურიგდებოდა მისი დამსობის მცდელობას. სამივე რესპუბლიკის დედაქალაქში ადგილი ჰქონდა სულისშემძვრელ ტრაგედიებს. სიტუაცია მთელ საბჭოეთში უკიდურესად დაიძაბა. მიხეილ გორბაჩოვი ახალ-ახალ დათმობებზე მიდიოდა იმ იმედით, რომ მოდერნიზებულ საბჭოთა კავშირს შეინარჩუნებდა. მაგრამ რესპუბლიკებმა დამოუკიდებლობის გამოცხადება დაიწყეს. ამის პრეცედენტი ჯერ კიდევ 1990 წელს შეიქმნა ლიტვის სახით. შემდგომ მას ლატვია და, 1991 წლის 20 აგვისტოს, ესტონეთიც მიჰყვა.

ჯერ კიდევ 1991 წელს დაიწყო მოლაპარაკებები ევროკავშირთან და ნატოსთან გასაწევრიანებლად. ბალტიისპირეთის ქვეყნების უახლესი ისტორიის გადამწყვეტი მომენტი 2002 წელს, კოპენჰაგენის ევროპულ სამიტზე დადგა, სადაც მათ ოფიციალური მიწვევა მიიღეს ნატოსა და ევროკავშირში გაწევრიანებაზე. 2003 წელს, სხვადასხვა დროს, ქვეყნებში ჩატარებულ რეფერენდუმებზე, მოსახლეობათა უმრავლესობამ მხარი დაუჭირა ამ გადაწყვეტილებას. 2004 წლიდან კი სამივე ქვეყანა ამ ორგანიზაციითა სრულუფლებიანი წევრია. [16]

მეოცე საუკუნის 40-იან წლებში დანიაში ცხოვრობდა 6 000-მდე ებრაელი. მეორე მსოფლიო ომის დროს, როდესაც გერმანიამ დანიის ოკუპაცია მოახდინა, რა თქმა უნდა, დაიწყო მასობრივი დევნა დანიაში მცხოვრები ებრაელებისა. პირველი, რაც გერმანელებმა მოითხოვეს, იყო, რომ ებრაელებს დაემაგრებინათ ლურჯი სამკლავური წარწერით, „მე ვარ

ებრაელი“, და ასეთ მდგომარეობაში გამოსულიყვნენ ცენტრალურ მოედნებზე. დანიელებმა პირველი სასწაული ჩაიდინეს: უკლებლივ ყველა დანიელმა, მეფის ოჯახის ჩათვლით, თავისი სიცოცხლის რისკის ფასად, მკლავზე მიიმაგრა წარწერა სიტყვებით „მე ვარ ებრაელი“ და გამოვიდა დანიის ცენტრალურ მოედანზე. ცხადია, გერმანელებმა იმ დღეს ვერც ერთი ებრაელი ვერ აიყვანეს და ანგარიშსწორება იმავე ღამისათვის გადადეს. სწორედ იმ ღამეს დანიელებმა მეორე სასწაული ჩაიდინეს: თითოეულმა დანიელმა თავისი ოჯახის სიცოცხლის რისკის ფასად, პირადი ნავით, მდინარეზე გადაიყვანა და ჩრდილოეთით გააპარა იმ პერიოდში ნაცისტური რეჟიმის მიერ უმოწყალოდ ჩაგრული ებრაელი ერი. გერმანელებმა, იმ ღამით, 500 ებრაელის ხელში ჩაგდება მაინც მოახერხეს. დანიის ხელისუფლება მესამე სასწაულს სჩადის და ოკუპირებული ქვეყანა (დანია), ოკუპანტ ქვეყანასთან (გერმანიასთან), საკუთარი სახელმწიფოს და სახელმწიფოებრიობის რისკის ფასად, იწყებს მძიმე მოლაპარაკებებს ნაცისტურ რეჟიმთან „დანიელი ებრაელების“ გათავისუფლების თაობაზე. საბოლოო ჯამში, დანიურმა სახელმწიფომ და დანიელმა ხალხმა მიზანს მიაღწიეს და 6 000 ებრაელიდან, მხოლოდ 2 დაისაჯა სიკვდილით, დანარჩენი კი, დანიელი ხალხის უადრესად მაღალმა თვითშეგნებამ, საკუთარი თავის, ოჯახისა და სახელმწიფოს რისკის ფასად განხორციელებულმა ქმედებამ და სამაგალითოდ ძლიერმა სოლიდარულმა საქციელმა იხსნა.. [17]

რა არის ის პრაგმატულ-იდეალისტური მიდგომა, რომელიც ქართველს აკლია? რატომ ხდება, რომ ასეთი ხელსაყრელი გეოგრაფიული მდებარეობის, მშვენიერი და მიმზიდველი ბუნების, ტყე-მინდვრის, მთა-ბარის, მიწა-წყლისა თუ ჰავა-ჰაერის, საარაკო ისტორიული წარსულისა და მდიდარი კულტურის მქონე ერი, რომელსაც არც ნიჭი და ტალანტი, არც უნარი და არც ამბიციაც აკლია, რომ მსოფლიოს მოწინავე ქვეყანათა რიცხვში მოექცეს, ამდენი ხნის განმავლობაში, ერთ ადგილს ტკეპნის და ვერ ახერხებს ერთიან, დამოუკიდებელ, სუვერენულ და დემოკრატიულ სახელმწიფოდ ჩამოყალიბებას, რომელიც ევროპულ ოჯახშიც და მსოფლიო ასპარეზზეც ღირსეულ ადგილს დაიმკვიდრებს?

ამასთან დაკავშირებით, ჩვენ ვიზიარებთ დიმიტრი უზნაძის მოსაზრებას: „ქართველს აკლია“ დაუინებითი მისწრაფება ერთხელ დასახული მიზნის განხორციელებისაკენ, რომელსაც

ვერავითარი დაბრკოლება და სიძნელე ვერ სპობს; მუდმივი, დაუღალავი შრომის უნარი, თავდავიწყებითი ჭაპანის წვევა პატარა საქმეების ისეთივე სერიოზულობით კეთება, როგორც დიდი საქმეებისა ქართველ ხალხს ეს თვისება არ აქვს.

მისი გული და მისი ნება ჰარმონიულად ფეთქს. გული აინთება-ნებაც მოქმედებს, მაგრამ გული მალე ცივდება და ნების მაჯისცემა უმაღლე წყდება. იშვიათია ჩვენში ისეთი ადამიანი, რომელიც ენერჯის გამძლეობის მხრივ საგრძნობლად არ კოჭლობდეს. პატარა საქმეები ჩვენს გულს არ ანთებენ და უამისოდ კი ჩვენი ნება არ იძვრის; დიდი საქმეები კი გვაფეთქებენ, მაგრამ გული მანამდე ცივდება, სანამ საქმე სრულქმნის დონეს მიაღწევდეს, და გულთან ერთად ნებაც დუნდება და დაწყებული საქმე ანაზღად წყდება ამიტომ არის, რომ ჩვენი არსებობის ნიადაგს ჩვენვე ვანიავებთ და ბედნიერი მეტოქესთან ბრძოლაში მუდამ ვმარცხდებით.

საკუთარ საქმეს კი გამბედაობა და ინიციატივა ეჭირვება და ჩვენს ხალხს ეს აკლია; უამისობაა, რომ ჩვენ სხვის საწველ ფურად გვაქცევს და საკუთარ დოვლათს სხვების საკეთილდღეოდ გვაღებინებს.

აქტიური ხასიათი, ძლიერი ნება – აი, რა აკლია ქართველობას და ჩვენი აღზრდის სისტემაც მარტო აქეთ უნდა იყოს მიმართული. ჩვენ მუდამ უნდა გვახსოვდეს, რომ გლახები და მონები იმიტომ კი არა ვართ, რომ ლატაკნი ვართ, არამედ ლატაკნი მიტომ ვართ, რომ გლახები და მონები გახლავართ, და თუ რამ გვჭირია, ყოვლის უწინარეს, აქტიური ხასიათია ჩვენთვის საჭირო.” დიმიტრი უზნაძე. [18]

თუ გვსურს, მივალწიოთ იმ შედეგებს, რომლებზეც მთელი საუკუნეა ვოცნებობთ, სწორი პრიორიტეტების განსაზღვრის, სასურველი მომავლის ხედვისა და მისი საბოლოო სურათის (შედეგის) გონებაში დახატვის, იდეალისტური მიზნების დასახვის, მათი მიღწევის რაციონალური გზებისა და სტრატეგიების შემუშავების შემდეგ, საჭიროა, გადავდგათ პრაგმატული ნაბიჯები, გამოვიჩინოთ აქტიური ხასიათი, ძლიერი ნება, გამბედაობა, მონდომება, ინიციატივა; ვისწავლოთ პასუხისმგებლობის აღება საკუთარ საქციელსა და მის შედეგებზე, მტკიცე გადაწყვეტილების მიღება და დაუინებით სწრაფვა დასახული მიზნისკენ, დაუღალავი შრომა და პატარა საქმეების დიდი სერიოზულობით კეთება.

ყოველთვის უნდა გვახსოვდეს, რომ ადამიანებმა, შეიძლება სულაც არ აკეთონ დიდი საქმეები, მაგრამ აკეთონ

პატარა საქმეები დიდებულად. ამასთანავე, რაც ყველაზე მთავარია და თითოეულ ჩვენგანს მართებს, ეს არის ძლიერი თვითდისციპლინის გამომუშავება, რაც დაგვეხმარება დასახული გრძელვადიანი მიზნების განხორციელებაში, თავდაუზოგავი შრომით, შეჩერებისა და მოღუნების გარეშე, მას შემდეგ, რაც ის ენთუზიაზმი და სულისკვეთება გაივლის, რომელშიც ეს მიზნები დაისახა.

ლიტერატურა

References:

1. Richard Field. John Dewey. Internet Encyclopedia of Philosophy. <http://www.iep.utm.edu/dewey/> (03.01.2014)
2. Gandhi, M.K. "Some Rules of Satyagraha" Young India (Navajivan) 23 February 1930 (The Collected Works of Mahatma Gandhi vol. 48, pg. 340);
3. Robert Michael. Theological Myth, German Antisemitism and the Holocaust: The Case of Martin Niemoeller, Holocaust Genocide Studies. 1987, pg. 105;
4. Alissa Wilson, Ann Barham, John Hammock. Practical Idealists: Changing the World and Getting Paid, publication: November 30, 2008, pg. 228;
5. Wabua amirejibi. daTa TuTaSxia. Tbilisi, 1975, gv. 218;
6. Robert A. Baron, Donn Byrne, Blair T. Johnson. Exploring Social Psychology. 1997, 4th edition;
7. ScienceDaily, Human-like Altruism Shown In Chimpanzees, June 25, 2007;
8. Davidson College, biology department. Bottlenose Dolphins - Altruism. March 11, 2009;
9. Jennifer S. Holland. Unlikely Friendships: 47 Remarkable Stories from the Animal Kingdom. 2011, pg. 224;
10. Ulf Dimberg. Emotional Empathy and Facial Reactions to Facial Expressions. Journal of Psychophysiology, Vol 25(1), 2011, pg. 26-31.;
11. Richard W. Wrangham (Editor), W.C. McGrew (Editor), Frans B. M. de Waal (Editor), Paul Heltne (Editor), Jane Goodall (Foreword). Chimpanzee Cultures. Harvard University Press, 1994, pg. 448;
12. Alexander H. Harcourt, Frans B. M. de Waal. Coalitions and Alliances in Humans and Other Animals, Oxford Science Publications, pg. 544;
13. <http://www.youtube.com/watch?v=jwuD9SmIhlg> (03.01.2014)
14. konstantine gamsaxurdia. didostis konstantines marjvena. Tbilisi, 2005, gv. 406;

15. ilia WavWavaZe. zogierTi ram. 1866 w. qarTuli presis eleqtronuli arqivi. <http://www.opentext.org.ge/index.php?m=68&y=2001&art=218> (03.01.2014)
16. Adam Roberts, Timothy Garton Ash. Civil Resistance and Power Politics, *The Experience of Non-violent Action from Gandhi to the Present*. Oxford University Press, pg. 393;
17. Jerry Voorhis. Germany and Denmark: 1940–45. 1972, pg. 179;
18. dimitri uznaZe. ra akليا qarTvels? jorjian daijesti. 15.07.2013. <http://www.geodigest.ge/?menuid=4&id=212> (03.01.2014)

Natia Koiava, Zaza Koiava
The Concept of Pragmatic Idealism

Summary

The article refers to opposition of pragmatism and idealism due to misunderstanding of the two terms and explains scientifically substantiated concept of pragmatic idealism. The article denies opposition of the two concepts and clarifies that pragmatic idealism is a way of life, when people strive to make harmonized combination of elements of the two totally different concepts which enables them to survive in the modern world while maintaining their conscience placid and without having to reject their ideals.

Apart from this, examples of studies are shown, results of which confirm that empathy and solidarity is a natural condition of a person; although, a person desperately aspiring to survive in the modern world of tough contest and competition subsequently forgets about this innate aspect.

The article also refers to the examples of successful countries, when mutual support, consolidation, assistance, exemplary solidarity, and moral actions led to pragmatically beneficial results.

At the end, it is referred to the pragmatic-idealistic attitude which Georgian people are short of. We discuss the habits and approaches integration of which in ourselves will help us, first of all, to chance ourselves, become more successful in relations or activities, and after this, to change the environment and struggle for becoming the united, independent, sovereign and democratic state, which will get its well-deserved place in the Euro Atlantic family as well as in the whole world.

Keywords: Pragmatism, idealism, values, empathy, solidarity, altruism, transformation, synergy, pragmatic idealism.

Reviewer: Professor Otar Kochoradze, Georgian Technical University

ნათია კოიავა, ზაზა კოიავა
Концепция прагматического идеализма

Резюме

В статье рассматривается научно обоснованная концепция прагматического идеализма. Отрицается взаимная противоположность этих понятий, показано, что прагматический идеализм это стиль жизни. Попытка гармонизации элементов этих абсолютно различных концепций, по мнению автора, дает возможность выживания в современном мире без ущерба морали.

Рассмотрены примеры исследований, по результатам которых подтверждается, что эмпатия и солидарность естественное состояние человека, хотя в современном мире соревнования и жесткой конкуренции он забывает об этом, отчаянно борясь за самосохранение

В статье также говорится о примерах успешных стран, когда взаимная поддержка, консолидация, помощь, образцовая солидарность, и моральные действия, с точки зрения прагматизма, привели положительным результатам.

В конце говорится о том прагматичном идеалистическом подходе, которого нет у нас. Рассмотрены свойства и подходы, развитие которых поможет нам, в первую очередь, изменить самого себя, стать более успешными в отношениях или деятельности, ну а после этого, изменить окружающую среду и бороться для того, чтобы стать единым, независимым, суверенным и демократическим государством, которое получит свое достойное место на мировой арене.

Ключевые слова: Прагматизм, идеализм, ценности, эмпатия, солидарность, альтруизм, трансформации, синергия, прагматический идеализм.

Рецензент: Профессор Отар Кочорадзе, Грузинский технический университет.

ე კ ო ნ ო მ ი კ ა

თამარ ბაბაშლია მოსახლეობის ჩართულობა თბილისის ბიუჯეტის დაგეგმვის პროცესში

ადგილობრივი თვითმმართველობა მოსახლეობასთან ყველაზე ახლოს მდგომი ხელისუფლებაა და მისი ნორმალური ფუნქციონირებისათვის აუცილებელია მოსახლეობა აქტიური იყოს. ადგილობრივი თვითმმართველობის კოდექსში წარმოდგენილია მოსახლეობის მონაწილეობის რამდენიმე ფორმა. მათ შორის ერთ-ერთია ადგილობრივი თვითმმართველი ერთეულის ბიუჯეტის განხილვასა და შედგენაში მონაწილეობის მიღება. თვითმმართველი ერთეულის სოციალურ-ეკონომიკური განვითარებისათვის აუცილებელია ქმედითი და მოქნილი საბიუჯეტო მექანიზმი. მისი მიღება კი შეუძლებელია საბიუჯეტო სისტემის მუდმივი სრულყოფის ღონისძიებების შემუშავებისა და პრაქტიკული რეალიზაციის გარეშე. სწორედ ესეთ ღონისძიებად შეიძლება ჩაითვალოს თბილისის მერიის მიერ გატარებული ღონისძიება, რომელიც საბიუჯეტო განხილვის პროცესში საზოგადოების აქტიურ ჩართულობას უკავშირდება.

თბილისის მერიამ ადგილობრივი თვითმმართველობის კოდექსის საფუძველზე მიიღო გადაწყვეტილება საზოგადოება ჩართულიყო ქალაქის ბიუჯეტის დაგეგმვის პროცესში. მერიის სამსახურმა შექმნა ახალი ვებგვერდი, სადაც თბილისის მოსახლეობას შეეძლო მომავალი წლის ბიუჯეტის დაგეგმვისას ხმა მიეცა იმ საკითხებისთვის, რასაც ის ქალაქისთვის პრიორიტეტულად მიიჩნევდა. გვერდის მომხმარებლებს ასევე შეეძლოთ კენჭი ეყარათ ხარჯების გაზრდისთვის ან შემცირებისთვის. შეეძლოთ ხარჯები დაეტოვებინათ საერთოდ უცვლელი ან საერთოდ გაეუქმებინათ იგი სხვადასხვა პროგრამებისათვის. 2011 წლის ბიუჯეტში გათვალისწინებულ იქნა საზოგადოებრივი დაკვეთა, დასახული პრიორიტეტები და ღონისძიებები. თბილისელების წინადადებებისა და მოთხოვნების შედეგად, გამოიკვეთა მოქალაქეთა ძირითადი სურვილი, რომ თბილისელთა უმრავლესობა პრიორიტეტს მომსახურების გაუმჯობესებას,

სოციალურ დაცვას, ქალაქის ინფრასტრუქტურის მოდერნიზაციას და დასაქმებას ანიჭებს.

სწორედ ამ პრიორიტეტების გათვალისწინებით მოხდა თბილისის ბიუჯეტის დაგეგმვა და შესაბამისი პროგრამებისა და ღონისძიებების განხორციელება და ამ პრიორიტეტების შერჩევა მოსახლეობასთან შეთანხმებით.

საკვანძო სიტყვები: ადგილობრივი თვითმმართველობა, თვითმმართველი ქალაქი, თვითმმართველი ერთეული, ორგანულ კანონო, საბიუჯეტო პროცესი, ეკონომიკური ინდიკატორი, საკანონმდებლო რეგულირება, საკანონმდებლო ცვლილება, საკუთარი უფლებამოსილება, აღმასრულებელი ორგანო, სამართლებრივი აქტი, სამოქალაქო საზოგადოება, საჯარო მოსმენა, სტრატეგიული კვლევა, რეგიონალური განვითარება, ფინანსური დეცენტრალიზაცია.

ადგილობრივი თვითმმართველობა საქართველოს მოქალაქეთა უფლება და შესაძლებლობაა, ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოების მეშვეობით, საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად მოაწესრიგონ და მართონ ადგილობრივი მნიშვნელობის საკითხები საკუთარი პასუხისმგებლობით და ადგილობრივი მოსახლეობის ინტერესების შესაბამისად. ადგილობრივი თვითმმართველობა და დემოკრატია ერთმანეთთან მჭიდრო კავშირშია. რაც უფრო დემოკრატიულია საზოგადოება, მასში მით უფრო ფართოდაა განვითარებული თვითმმართველობის საწყისები, მაგრამ როგორც საერთაშორისო გამოცდილება გვიჩვენებს მხოლოდ საზოგადოების დემოკრატიულობა არაა ადგილობრივი თვითმმართველობის განვითარების ერთადერთი და საკმარისი გზა, აუცილებელია აგრეთვე საზოგადოება იყოს აქტიური და მონაწილეობდეს ადგილობრივ თვითმმართველ ერთეულებში მიმდინარე სხვადასხვა პროცესებში. მოქალაქეთა მონაწილეობა ხელისუფლების საქმიანობაში და გადაწყვეტილებების მიღების პროცესში დემოკრატიის თეორიის და პრაქტიკის მნიშვნელოვანი კომპონენტია. განსაკუთრებულ მნიშვნელობას ეს კომპონენტი იძენს ადგილობრივ ხელისუფლებასთან, კერძოდ კი თვითმმართველობებთან მიმართებაში. მსოფლიო პრაქტიკაში მონაწილეობის და ჩართულობის ბევრი განსხვავებული მექანიზმი არსებობს, როგორც საკანონმდებლო ასევე ტრადიციებისა და სამოქალაქო კულტურის დონეზე. ამ

მექანიზმების გამართულ მუშაობაზე ბევრად არის დამოკიდებული ადგილობრივი თვითმმართველობების საქმიანობის ეფექტურობა.

როგორც აღვნიშნეთ, ადგილობრივი თვითმმართველობა მოსახლეობასთან ყველაზე ახლოს მდგომი ხელისუფლებაა და მისი ნორმალური ფუნქციონირებისათვის აუცილებელია მოსახლეობა აქტიური იყოს. ადგილობრივი თვითმმართველობის კოდექსში წამოდგენილია მოსახლეობის მონაწილეობის რამდენიმე ფორმა. მათ შორის ერთ-ერთია ადგილობრივი თვითმმართველი ერთეულის ბიუჯეტის განხილვასა და შედგენაში მონაწილეობის მიღება.

ადგილობრივი თვითმმართველი ერთეულის ბიუჯეტი ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოთა შემოსულობების, მათი ფუნქციებისა და ვალდებულებების შესრულების მიზნით გასაწვეი გადასახდელების ძირითადი საფინანსო გეგმაა, რომელიც დამტკიცებულია ადგილობრივი თვითმმართველობის წარმომადგენლობითი ორგანოს (საკრებულოს) მიერ. ნებისმიერი თვითმმართველი ერთეულის სოციალურ-ეკონომიკური განვითარებისათვის აუცილებელია ქმედითი და მოქნილი საბიუჯეტო მექანიზმი. მისი მიღება კი შეუძლებელია საბიუჯეტო სისტემის მუდმივი სრულყოფის ღონისძიებების შემუშავებისა და პრაქტიკული რეალიზაციის გარეშე. სწორედ ესეთ ღონისძიებად შეიძლება ჩაითვალოს თბილისის მერიის მიერ გატარებული ღონისძიება, რომელიც საბიუჯეტო განხილვის პროცესში საზოგადოების აქტიურ ჩართულობას უკავშირდება.

თბილისის მერიამ ადგილობრივი თვითმმართველობს კოდექსის საფუძველზე მიიღო გადაწყვეტილება საზოგადოება ჩართულიყო ქალაქის ბიუჯეტის დაგეგმვის პროცესში. მერიის სამსახურმა შექმნა ახალი ვებგვერდი, სადაც თბილისის მოსახლეობას შეეძლო მომავალი წლის ბიუჯეტის დაგეგმვისას ხმა მიეცა იმ საკითხებისთვის, რასაც ის ქალაქისთვის პრიორიტეტულად მიიჩნევდა. გვერდის მომხმარებლებს ასევე შეეძლოთ კენჭი ეყარათ ხარჯების გაზრდისთვის ან შემცირებისთვის. შეეძლოთ ხარჯები დაეტოვებინათ საერთოდ უცვლელი ან საერთოდ გაეუქმებინათ იგი სხვადასხვა პროგრამებისათვის. ასევე თბილისის მერიის გადაწყვეტილებით ქალაქის მასშტაბით ყველა უბანსა და მეტროს სადგურში მოსახლეობას დაურიგდა ბუკლეტები, რომელთა მეშვეობითაც მათ საშუალება ეძლეოდათ გამოეყოთ

მათთვის ყველაზე პრიორიტეტული დარგები რომელთაც თბილისის მერია გაითვალისწინებდა ქალაქის ბიუჯეტის დაგეგმვისას.

დასავლეთ ევროპის ქვეყნების უმრავლესობაში ადგილობრივი თვითმმართველობის დემოკრატიული ორგანოები ჩამოყალიბდა მე-18 საუკუნეში. თითოეულმა მათგანმა თავიანთ ქვეყანაში დანერგა მათთვის შესაბამისი და დემოკრატიულ ღირებულებებზე დამყარებული ადგილობრივი მმართველობის თანამედროვე სისტემა, რომლითაც ამ ქვეყნების მოსახლეობას საშუალება ეძლევა აქტიურად ჩაერთონ ადგილობრივი პრობლემების გადაჭრაში. აქედან გამომდინარე უფრო მნიშვნელოვანია რომ საზოგადოება უფრო ენერგიულად ჩაერთოს ადგილობრივი თვითმმართველი ერთეულების ბიუჯეტების ფორმირების პროცესში, რათა ადგილობრივი ხელისუფლების ორგანოებმა კანონმდებლობით გათვალისწინებული ნორმების დაცვით სწორად წარმართონ საბიუჯეტო პროცესი. დიდი როლი საბიუჯეტო პროცესში მოსახლეობის ჩართულობაში ეკისრება ადგილობრივ/რეგიონალურ ტელევიზიებს, რადიოს და გაზეთებს ინფორმაციის გავრცელების კუთხით. ასევე შეიძლება მზარდი კომპიუტერიზაციის და ინტერნეტის ქსელის გაფართოების კვალდაკვალ, გამოყენებული იქნას ინტერნეტ-რესურსები. უდიდესი როლი ენიჭებათ არასამთავრობო ორგანიზაციებს, რომლებსაც შეუძლიათ აქტიური პროპაგანდული ღონისძიებების ჩატარება, რომლის მიზანიც იქნება მოუწოდონ სამოქალაქო საზოგადოებას, რომ იყვნენ უფრო აქტიურნი, გამოხატონ მეტი დაინტერესება ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოებში მიმდინარე პროცესებთან დაკავშირებით, მიიღონ მონაწილეობა საკრებულოს სხდომებში, დაესწონ ადგილობრივი თვითმმართველი ერთეულის ბიუჯეტის საჯარო მოსმენებსა და განხილვებს, შეიტანონ მასში გარკვეული კორექტივები თავიანთი შეხედულებისამებრ, ეს უფლება საზოგადოებას მინიჭებული აქვს კანონით.

რაც შეეხება საქართველოს, ადგილობრივი თვითმმართველობის თანამედროვე სისტემა ჩვენი ქვეყნისათვის ჯერ კიდევ სიახლეს წარმოადგენს, მიუხედავად იმისა რომ საქართველოში უძველესი დროიდან არსებობდა თვითმმართველობის ელემენტები.

თუმცა ეს ელემენტები ძირეულად განსხვავდებიან თავიანთი მისიითა და სტრუქტურით დღეს-დღეობით არსებული

ადგილობრივი თვითმმართველობის თანამედროვე ინსტიტუტებისაგან. შესაბამისად განვითარების ჯერ კიდევ საწყის ეტაპზე საქართველოს ადგილობრივ თვითმმართველობებში მიმდინარე საბიუჯეტო პროცესი, მიუხედავად იმისა რომ პირველი ნაბიჯები ამ მიმართულებითაც გასულ საუკუნეში ხორციელდებოდა.

საქართველოს საბიუჯეტო პროცესის საკანონმდებლო რეგულირება დაიწყო 1996 წლიდან, როდესაც საქართველოს პარლამენტმა დაამტკიცა „საბიუჯეტო სისტემებისა და საბიუჯეტო უფლებამოსილების“ საქართველოს კანონი. მიუხედავად ამ კანონის პროგრესულობისა, იგი უამრავ ხარვეზს შეიცავდა, რაც მნიშვნელოვნად გამოსწორდა 2004 წელს მიღებული „საქართველოს საბიუჯეტო სისტემების შესახებ“ საქართველოს კანონის მიღების შემდეგ. მიუხედავად იმისა, რომ ეს კანონი არეგულირებდა ქვეყნის საბიუჯეტო პროცესის ზოგად პრინციპებს, იგი მაინც ორიენტირებული იყო სახელმწიფო ბიუჯეტის დაგეგმვა-შესრულებაზე და ნაკლები ყურადღება ეთმობოდა ადგილობრივი თვითმმართველი ერთეულების ბიუჯეტების ფორმირებას, განხილვასა და დამტკიცებას. ყოველივე აქედან გამომდინარე 2007 წლის პირველი იანვრიდან ამოქმედდა „ადგილობრივი თვითმმართველობის ბიუჯეტის შესახებ“ საქართველოს კანონი, რომელმაც მნიშვნელოვნად დაარეგულირა ადგილობრივი თვითმმართველი ერთეულების საბიუჯეტო პროცესი. საბიუჯეტო პროცესის განვითარებაში ახალ ეტაპზე გადასვლისა და საბიუჯეტო სფეროში საერთაშორისო სტანდარტების დაგეგმვის მიზნით შემუშავდა და 2010 წლის 1 იანვრიდან ძალაში შევიდა საქართველოს საბიუჯეტო კოდექსი.

ახალი საბიუჯეტო კოდექსის ძალაში მიღების შემდეგ საბიუჯეტო სისტემაში ძირეული ცვლილებები განხორციელდა:

- საბიუჯეტო სისტემის მარეგულირებელი კანონმდებლობა გაერთიანდა, გამარტივდა და მოხდა მისი სრულყოფა;

- სახელმწიფო, ავტონომიური რესპუბლიკებისა და ადგილობრივი თვითმმართველი ბიუჯეტები ერთიან საბიუჯეტო სისტემაში მოექცა;

- გაძლიერდა საბიუჯეტო დოკუმენტაციებს შორის საკანონმდებლო დონეზე კავშირი;

- ადგილობრივი თვითმმართველი ერთეულების ბიუჯეტების განხილვა გახდა საჯარო;

- გაიზარდა საბიუჯეტო დანახარჯების გამჭვირვალობა;
- დაიხვეწა საბიუჯეტო კალენდარი;
- ინერგება პროგრამული და კაპიტალური ბიუჯეტები.

როგორც ვხედავთ საკანონმდებლო ცვლილებების შემდეგ, ადგილობრივი თვითმმართველი ერთეულების ბიუჯეტის განხილვა გახდა საჯარო ,გამჭვირვალე და მოსახლეობას აქვს საშუალება უშუალოდ იყოს ამ პროცესის მონაწილე. საკუთარი უფლებამოსილების განხორციელების დაგეგმარების პროცესი მოითხოვს მოსახლეობის ჩართულობას და სწორედ მოსახლეობის დიდი აქტიურობით და მონაწილეობით უნდა ხდებოდეს საბიუჯეტო პროცესში მათი სურვილებისა და შენიშვნების გათვალისწინება. ასევე მიშენელოვანია, რომ ეს პროცესი მიმდინარეობდეს მთელი საბიუჯეტო პროცესის განმავლობაში, როგორც დაგეგმვის , ასევე მისი ოპერატიული შესრულებისა და შედეგების განხილვისას და დამტკიცების პროცესში.

რაც შეეხება უშუალოდ ქალაქ თბილისს და მის ბიუჯეტს, 2011 წლის ბიუჯეტში გათვალისწინებულ იქნა საზოგადოებრივი დაკვეთა, დასახული პრიორიტეტები და ღონისძიებები. თბილისელების წინადადებებისა და მოთხოვნების შედეგად, გამოიკვეთა მოქალაქეთა ძირითადი სურვილი, რომ თბილისელთა უმრავლესობა პრიორიტეტს მომსახურების გაუმჯობესებას, სოციალურ დაცვას, ქალაქის ინფრასტრუქტურის მოდერნიზაციას და დასაქმებას ანიჭებს. სწორედ დასაქმებას ემსახურებოდა რიგი პროგრამა და პროექტი, რომელიც 2011 წლის ბიუჯეტში იქნა გათვალისწინებული. 2011 წლის დასაწყისიდანვე განხორციელდა შესაბამისი ღონისძიებები: ქ. თბილისის მთავრობამ დაიწყო მსხვილი ინფრასტრუქტურული პროექტების განხორციელება, რაც კერძო ინვესტიციების შემცირების პირობებში ეკონომიკის მნიშვნელოვან სტიმულირებას წარმოადგენდა. მნიშვნელოვანი თანხები მიიმართა საგზაო ინფრასტრუქტურის მშენებლობა-რეაბილიტაციაზე, ძველი თბილისის ახალი სიცოცხლის განვითარებაზე, ადგილობრივი ბიზნესის განვითარების ხელშეწყობაზე. გარდა ამისა, დედაქალაქის განვითარების ძირითადი გეგმის განსაზღვრის მიზნით, შემუშავდა 2011–2014 წლების საშუალოვადიანი სამოქმედო გეგმა, ჩამოყალიბდა ქალაქის განვითარების სტრატეგიები და ძირითადი პრიორიტეტები. ქალაქის პრიორიტეტული მიმართულებები

მოიცავს ქალაქის ინფრასტრუქტურის განვითარებას, მოსახლეობის სოციალური პირობების გაუმჯობესებას, განათლებას, თბილისის ეკონომიკის ხელშეწყობას, ეკოლოგიური და საზოგადოებაზე ორიენტირებული გარემოს შექმნას, საზოგადოებრივი უსაფრთხოების უზრუნველყოფას, ქალაქის განათებას და ა.შ. სწორედ ამ პრიორიტეტების გათვალისწინებით მოხდა თბილისის ბიუჯეტის დაგეგმვა და შესაბამისი პროგრამების და ღონისძიებების განხორციელება.

ლიტერატურა

References:

1. kanoni adgilobrivi TviTmmarTveli erTeulis biujetis Sesaxeb
2. samoqalaqo sazogadoebis saagentos veb gverdi <http://www.civilin.org/>
3. doleri d. 2012, meriis-warmatebuli-mcdeloba-moqalaaqebis-CarTuloba-biujetis-dagegmvis-procesSi<http://transparency.ge/blog/>
<http://www.ghn.ge/print-6826.html>
4. TegeraSvili a. 2012, moqalaaqTa CarTulobis gazrda adgilobrivi TviTmmarTvelobis biujetirebis procesSi <http://www.grassroots.ge/?p=117>
5. narmania d. 2011 , sabiujeto politika saqarTveloSi problemebi da tendeciebi http://ciesr.org/files/budget_policy_in_georgia_d.narmania.pdf
6. narmania d. 2010, saqarTvelos biujets gamWvirvalobasTan mimarTebaSi problemebi marTlac aqvs <http://www.ghn.ge/print-6826.html>
7. sainformacio analitikuri blogi, 2012, kvlevis Tanaxmad, sazogadoeba TviTmmarTvelobebis biujetis dagegmvaSi pasiuradaa CarTuli <http://gwnpress.wordpress.com/2012/05/11/kvlevis-Tanaxmad-sazoga/>
8. saqarTvelos finansTa saministro, 2013, 2012 wlis „Ria biujetis indeqsSi“ saqarTvelom 55 qula miiRo <http://www.mof.ge/News/5083>
9. samoqalaqo sazogadoebis instituti, 2009, moqalaaqTa monawileoba TviTmmarTvelobaSi http://www.civilin.org/pdf/Citizen_Participation_Ge.pdf
10. samoqalaqo sazogadoebis instituti, salamaZe v. 2009 moqalaaqTa monawileoba TviTmmarTvelobaSi, referati

Tamar Kakulia

Engagement of Citizens in Budget Planning Process

Summary

Local self-governance is the closest government body to the population and for its normal functioning it is important to engage local citizens in decision –making process. The Local Self-Government Code defines

several forms of public participation. One of them is citizens' engagement in the local budget discussion and elaboration. Effective and flexible budget mechanism is essential for the socio-economic development of the self-governing unit. It requires regular development and improvement of the budget system. The policy of the government of Tbilisi to encourage citizens to be actively involved in the budget discussion process aims at adopting the budget that best meets the needs of the citizens.

The government of Tbilisi launched a new website to enable citizens to vote for those issues they find priority during the budget planning process. The consumers of the website have also the opportunity to vote in favor for increasing or reduction of any costs, as well as leave or cancel the costs of various programs. For example, public opinion was considered in the adoption of the 2011 budget. The survey showed that key priorities of the citizens were improvement of delivery of municipal services, social care, development of modern infrastructure and employment.

The budget of Tbilisi and various programs were designed with close cooperation and engagement of the local citizens.

Keywords: Local self-governance, Self-governing city, Self-governing Unit, Organic Law, Budgeting process, Economic indicator, Legislative regulation, Legislative amendment, Own authority, Executive body, Legal Act, Civil society, Public hearing, Strategic Survey, Regional development, Financial decentralization.

Reviewer: Tamar Kardava Specialist of Strategic Development Unit, Municipal Development Fund of Georgia.

Тамар Какулия

Вовлечение горожан в процесс планирования бюджета

Резюме

Местное самоуправление – орган власти, который ближе всего стоит к горожанам и для его нормального функционирования важна активность местного населения. В кодексе о местном соуправлении представлено несколько форм участия общественности. Одна из них, составление и обсуждение бюджета органов местного самоуправления. Для социально - экономического развития самоуправляющейся единицы важен действенный и гибкий бюджетный механизм, а его принятие невозможно без постоянных мер улучшения бюджетной системы и практической реализации. Именно таким мероприятием можно рассматривать акцию проведенную

Мэрией Тбилиси, которая связана с вовлечением горожан в процесс рассмотрения бюджета.

На основании кодекса о местном самоуправлении Мэрия г. Тбилиси приняла решение привлечь население в процесс планирования бюджета города. Мэрия создала новый веб-сайт, где горожане могли проголосовать за те проблемы, которые при планировании городского бюджета на следующий год считали приоритетными для города. Пользователи веб-сайта также могли проголосовать за увеличение или сокращение затрат. Затраты могли оставить неизменными или даже отменить их в пользу других программ. В бюджете 2011 года было принято во внимание точка зрения горожан. В результате рассмотрения предложений и требований населения Тбилиси, были выделены основные пожелания, которые большинством голосов проголосовали за улучшение услуг, социальную защиту, модернизацию городской инфраструктуры и трудоустройство (создание новых рабочих мест).

Именно с учетом этих приоритетов был спланирован и принят городской бюджет Тбилиси.

Ключевые слова: Местное самоуправление, Самоуправляемый город, Самоуправляющаяся единица, Органический закон, Процесс составления бюджета, Экономический индикатор, Правовое регулирование, Законодательное изменение, Собственные полномочия, Исполнительный орган, Юридический акт, Гражданское общество, Публичное слушание, Стратегическое исследование, Региональное развитие, Финансовая децентрализация.

Рецензент: Тамар Кардава, Специалист Стратегического Отдела Развития. Муниципальный фонд развития Грузии.

УДК 331.101.2:355.32

**Михаил Медвидь, Владимир Демянишин,
Евгений Яковенко, Ярослав Павлов**

ФОРМИРОВАНИЕ У ГРАЖДАН ГОТОВНОСТИ К ВОЕННОЙ СЛУЖБЕ И К ВЫПОЛНЕНИЮ СЛУЖЕБНО-БОЕВЫХ ЗАДАЧ В УСЛОВИЯХ ГЛОБАЛИЗАЦИИ

В статье проанализированы глобальные проблемы войны, вооруженных конфликтов и терроризма, а также пути предотвращения их обострения. Авторы выявили необходимость в удовлетворении определенных потребностей общества касающихся прохождения военной службы, антитеррористической и миротворческой деятельности. Как следствие – возникла необходимость пересмотра подходов к формированию у граждан готовности к военной службе и к выполнению служебно-боевых задач, что собственно было целью исследования.

Ученые обращают внимание на то, что изменение среды требует также определения новых педагогических условий формирования у граждан готовности к определенной деятельности именно в новой среде, которые не учитывались раньше. Известные педагогические условия могут не дать ожидаемого результата.

В результате проведенного исследования выявлено новые педагогические условия, в частности:

для формирования у граждан готовности к прохождению военной службы по контракту: преподавание офицерами воинских формирований и правоохранительных органов специального назначения Украины предмета "Защита Отечества" в средних школах и высших учебных заведениях I–II уровней аккредитации; проведение на территории воинской части практических занятий по предмету "Защита Отечества";

для формирования у военнослужащих готовности к антитеррористической деятельности: введение в программы профессиональной подготовки подразделений специального назначения учебной дисциплины "Психология экстремальной деятельности";

для формирования у военнослужащих готовности к миротворческой деятельности: введение в профессиональный отбор личного состава для миротворческих подразделений тестирования военнослужащих на определение уровня толерантности; введение в

программы профессиональной подготовки подразделений учебной дисциплины "Межкультурная коммуникация", которая будет содержать в себе необходимые темы по религиоведению, культурологии, основам теории речевой коммуникации.

Ключевые слова: *глобализация, профессиональная подготовка, готовность, педагогические условия, военная служба по контракту, антитеррористическая деятельность, миротворческая деятельность.*

Введение. Проанализировав глобальные проблемы войны, вооруженных конфликтов и терроризма, а также пути предотвращения их обострения в предыдущем исследовании (Медвидь, 2012), авторы пришли к таким выводам.

1. Проблемы войны, вооруженных конфликтов и терроризма являются производными проблем удовлетворения потребностей людей в условиях ограниченности необходимых для этого ресурсов.

2. К эффективным способам предотвращения обострения проблем войны, вооруженных конфликтов и терроризма относится участие государства в системах коллегиальной безопасности и участие ее воинских формирований в миротворческой деятельности.

3. Обострение глобальных проблем войны, вооруженных конфликтов и терроризма, а также поиск эффективных путей предотвращения этих явлений формируют новые требования к профессиональному уровню военнослужащего, а именно: всесторонняя подготовка к выполнению антитеррористических задач; соответствие профессионального уровня стандартам систем коллективной безопасности; языковая подготовка на уровне, который обеспечивает выполнение служебно-боевых задач в миротворческой деятельности; подготовка по вопросам межкультурной коммуникации для предотвращения конфликтов среди военнослужащих разных стран во время выполнения служебно-боевых задач. Для выполнения этих требований необходимо увеличить время прохождения службы военнослужащим и как следствие – изменить способ комплектования воинских формирований с призывного на контрактный.

Для удовлетворения упомянутых потребностей общества следует определить условия формирования у граждан готовности к военной службе по контракту и к выполнению служебно-боевых задач, что, соответственно, является **целью** этого исследования.

Изложение основного материала исследования. В выбранном нами направлении за последние годы проведен ряд исследований, в

частности: по формированию готовности к военной службе такими учеными, как Е. А. Андреев (Андреев, 2011), С. П. Поляков (Поляков, 2010) и др.; по формированию готовности к выполнению служебно-боевых задач – С. В. Бунин (Бунин, 2005), Р. Х. Хамидуллин (Хамидуллин, 2009), В. С. Хацановский (Хацановский, 2010) и др.

Следует отметить, что изменение среды требует также определения новых педагогических условий формирования у граждан готовности к военной службе и к выполнению служебно-боевых задач, которые не учитывались упомянутыми учеными. Известные педагогические условия могут и не дать ожидаемого результата. Например, общаясь в коллективе, военнослужащий срочной службы может узнать об условиях прохождения службы военнослужащим по контракту, о перспективах дальнейшей службы, т. е. имеет возможность получить всю необходимую информацию для принятия положительного решения о заключении контракта на службу. Конечно, другие граждане государства такой возможности не имеют. Через средства массовой информации можно распространить общую информацию о привлекательности военной профессии и о ее нематериальных сторонах – таких, как служение Отечеству, честь, преданность, возможность стать зрелой личностью. Для подробного же разъяснения всего комплекса материальных льгот, карьерных возможностей и образовательных программ необходимо работать индивидуально с каждым потенциальным кандидатом. Следовательно, с прекращением существования призывного способа комплектования исчезнут и педагогические условия формирования у военнослужащего срочной службы готовности к прохождению военной службы по контракту.

По результатам проведенного анализа научных трудов, направленных на формирование готовности к определенной деятельности (Андреев, 2011; Поляков, 2010; Бунин, 2005; Хамидуллин, 2009; Хацановский, 2010), для достижения цели исследования необходимо: 1) определить, в чем проявляется формирование готовности; 2) определить педагогические условия; 3) проверить правильность определения педагогических условий; 4) внедрить педагогические условия в деятельность других субъектов формирования соответствующей готовности.

Определение потребности в формировании готовности граждан и субъектов формирования готовности отражено в таблице.

Анализируя научные труды, следует обратить внимание на исследование Е. А. Андреева (Андреев, 2011). Ученый доказал, что "эффективность формирования у молодежи призывного возраста

готовности к военной службе обеспечивают педагогические условия: системность и последовательность в формировании у молодежи призывного возраста в образовательных учреждениях знаний и ценностных ориентаций; активная, целенаправленная, систематическая и организованная работа по духовно-нравственному и патриотическому воспитанию в семье, образовательном учреждении общего и дополнительного образования, в военно-патриотических клубах и общественных организациях; стимулирование интереса молодых людей к военной службе как фактору личностного становления и развития; формирование ценностных отношений к военной службе в процессе обучения на исторических примерах, традициях верного и добросовестного служения Отечеству старших поколений его защитников, целостности светского и религиозного воззрений на эту проблему; ориентация молодежи на военную профессию как престижную в обществе осуществляется на личностно значимом уровне; формирование идеала (образца) Российской армии" (Андреев, 2011: 17, 18).

Определение потребности в формировании готовности граждан и их субъектов формирования готовности

Потребности общества (требования к воинским формированиям государства)	Потребность в формировании готовности граждан (военнослужащих)	Субъекты формирования готовности	Педагогические условия
Предотвращение террористической деятельности в государстве	К антитеррористической деятельности	Высшие военные учебные заведения и воинские части	?
Эффективное выполнение обязательств государства по участию в миротворческой деятельности	К миротворческой деятельности		?

Изменение способа комплектования воинских формирований государства на контрактный	К прохождению военной службы по контракту	Средние школы и высшие учебные заведения I-II уровней аккредитации	?
---	---	--	---

Помимо этого упомянутый ученый указывает, что "В ходе диссертационного исследования дополнительно были выявлены и такие педагогические условия, как: индивидуальные особенности педагога-организатора ОБЖ и учителя-предметника; материальные условия, включающие в себя наличие современного оборудования и информационных и компьютерных технологий для проведения занятий по ОБЖ (основам военной службы)" (Андреев, 2011: 18).

Мы считаем, что *формирование у граждан готовности к прохождению военной службы по контракту* обеспечивается именно "индивидуальными особенностями учителя-предметника", и предлагаем нестандартный подход: обеспечение преподавания предмета "Защита Отечества" в средних школах и высших учебных заведениях I-II уровней аккредитации офицерами воинских формирований и правоохранительных органов специального назначения Украины.

Предложенный нами подход обеспечивает (Медвідь, Дем'янишин, 2012: 98):

1) подачу материала занятий на более высоком профессиональном уровне, что является важным для организации мобилизационного процесса при отсутствии обязательной военной службы в государстве;

2) проведение профориентационной работы, направленной на привлечение на военную службу по контракту;

3) проведение практических занятий на территории воинской части для предоставления школьникам (студентам) более полной информации об условиях военной службы, что необходимо для принятия положительного решения относительно военной службы по контракту.

Совершенствованию профессиональной подготовки военнослужащих к выполнению служебно-боевых задач посвящено исследование С. В. Бунина. Ученый считает, что "эффективность совершенствования профессиональной подготовки будущего офицера к выполнению служебно-боевых задач обеспечивается совокупностью

следующих педагогических условий: актуализация морально-психологических качеств будущего офицера; обогащение образовательного процесса диалогическим взаимодействием преподавателей и курсантов, использование интерактивных форм обучения; формирование профессиональных умений будущего офицера для достижения практических результатов при выполнении служебно-боевых задач; практико-ориентированная направленность профессиональной подготовки будущего офицера к выполнению служебно-боевых задач" (Бунин, 2005: Электр. ресурс). Все перечисленные выше педагогические условия ученым были экспериментально проверены. Среди основных направлений дальнейших исследований, как указал С. В. Бунин, должна быть "разработка психолого-педагогической программы подготовки всех категорий военнослужащих внутренних войск к действиям в боевой обстановке и экстремальных условиях" (Бунин, 2005: Электр. ресурс).

Как мы считаем, разработка таких программ должна быть реализована, в первую очередь, для военнослужащих подразделений специального назначения.

Другим российским ученым, Р. Х. Хамидуллиным, выявлены и апробированы "педагогические условия дополнительной профессиональной подготовки сотрудников специальных подразделений МВД РФ: создание комплексного учебно-методического обеспечения дополнительной профессиональной подготовки сотрудников специальных подразделений к исполнению служебно-боевых задач в экстремальных условиях; повышение уровня сформированности морально-волевых и психологических качеств в процессе дополнительной профессиональной подготовки, способствующих преодолению экстремальных ситуаций в зоне военных конфликтов; совершенствование социально-профессиональных умений и навыков в процессе дополнительной профессиональной подготовки, обеспечивающих успешность исполнения служебно-боевых задач в экстремальных условиях" (Хамидуллин, 2009: 10). Предложенная им модель комплексного учебно-методического обеспечения представляет собой "программу и методику обучения и воспитания сотрудников ОМСН МВД РФ, которая включает в себя следующие дисциплины: огневую подготовку, тактико-специальную подготовку, правовую подготовку, специально-физическую подготовку, штурмовую подготовку, инженерную подготовку, техническую подготовку, горную подготовку, военную топографию, психологическую подготовку и медицинскую подготовку" (Хамидуллин, 2009: 14).

С нашей точки зрения, к предложенному комплексному учебно-методическому обеспечению необходимо добавить учебную дисциплину "Психология экстремальной деятельности". Такой подход даст возможность повысить *готовность военнослужащих к антитеррористической деятельности*.

По результатам проведенных опросов военнослужащих, которые проходили службу в миротворческих подразделениях, установлено наличие угрозы возникновения конфликтов между военнослужащими – представителями разных стран – участниц Организации Объединенных Наций (ООН). Основными причинами возникновения таких конфликтов являются: отсутствие у правоохранителей знаний этических норм поведения и культуры народов, представители которых принимают участие в миротворческих операциях, и государства, на территории которого проводится сама операция; гендерное неравенство, к которому отношение у разных странах разное, а также недостаточный уровень подготовки военнослужащего по вопросам межкультурной коммуникации (Медвидь, Павлов, 2012: 22).

С целью предотвратить возникновение конфликтов между правоохранителями, которые принимают участие в международных миротворческих операциях, в программу профессиональной подготовки подразделений следует ввести учебную дисциплину "Межкультурная коммуникация", которая будет содержать необходимые темы по религиоведению, культурологии, основам теории языковой коммуникации.

На предотвращение и нейтрализацию конфликтов межкультурной коммуникации может повлиять наличие у правоохранителя такого качества, как толерантность. Поэтому в процессе профессионального отбора личного состава в миротворческое подразделение рекомендуем проводить тестирование для определения уровня толерантности правоохранителя.

Таковыми педагогическими условиями можно усовершенствовать предложенную В. С. Хацановским методическую систему подготовки миротворческих контингентов (Хацановский, 2010: 3, 4).

Заключение. Итак, в результате влияния глобализационных процессов на систему прохождения службы и профессиональной подготовки военнослужащих возникла необходимость пересмотра подходов к формированию у граждан готовности к военной службе и к выполнению служебно-боевых задач, что повлекло за собой и выявление новых педагогических условий, в частности:

1) *для формирования у граждан готовности к прохождению военной службы по контракту*: преподавание офицерами воинских формирований и правоохранительных органов специального назначения Украины предмета "Защита Отечества" в средних школах и высших учебных заведениях I–II уровней аккредитации; проведение на территории воинской части практических занятий по предмету "Защита Отечества";

2) *для формирования у военнослужащих готовности к антитеррористической деятельности*: введение в программы профессиональной подготовки подразделений специального назначения учебной дисциплины "Психология экстремальной деятельности";

3) *для формирования у военнослужащих готовности к миротворческой деятельности*: введение в профессиональный отбор личного состава для миротворческих подразделений тестирования военнослужащих на определение уровня толерантности; введение в программы профессиональной подготовки подразделений учебной дисциплины "Межкультурная коммуникация", которая будет содержать в себе необходимые темы по религиоведению, культурологии, основам теории речевой коммуникации.

Дальнейшие наши исследования будут направлены на окончательное определение перечня педагогических условий формирования готовности к военной службе и к выполнению служебно-боевых задач, а также на их проверку.

Литერატურა:

1. Андреев, Е. А. (2011) Военно-патриотическое воспитание молодежи призывного возраста в процессе формирования готовности к военной службе: автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01. 20 с.
2. Бунин, С. В. (2005) Совершенствование профессиональной подготовки будущих офицеров к выполнению служебно-боевых задач: на материале военного института внутренних войск МВД России: дис. ... канд. пед. наук : 13.00.08. – 222 с. [Электронный ресурс] // Сайт научной библиотеки диссертаций и авторефератов disserCat. URL: <http://www.dissercat.com> (дата обращения: 12.11.2013).
3. Медвидь, М. М., Павлов, Я. В. (2012) Обоснование необходимости подготовки консультантов по вопросам межкультурной коммуникации и усовершенствования системы профессиональной подготовки сил охраны правопорядка // Проблемы рынка труда и формирования трудовых ресурсов : сб. науч. статей по матер. Междунар. науч.-практ. конф. Вып. I. С. 22–29.

4. Медвідь, М. М. (2012) Вплив глобалізації на формування вимог до професійного рівня військовослужбовця // Теорія та практика державного управління. Вип. 3 (38). С. 417–425.
5. Медвідь, М. М., Дем'янишин, В. М. (2012) Шляхи удосконалення військово-патріотичного виховання молоді навчальних закладів і її професійної орієнтації на військову службу за контрактом // Теорія та методика навчання та виховання. Вип. 32. С. 97–107.
6. Поляков, С. П. (2010) Модернизация педагогической системы подготовки молодежи к военной службе в Российской Федерации: дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.01. 576 с.
7. Хамидуллин, Р. Х. (2009) Дополнительная подготовка сотрудников специальных подразделений МВД РФ к исполнению служебно-боевых задач в экстремальных условиях: автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01. 23 с.
8. Хацановський, В. С. (2010) Методична система підготовки особового складу Збройних Сил України до миротворчої діяльності: автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. 20 с.

References:

1. Andreev, E. A. (2011) Voenno-patrioticheskoe vospitanie molodezhi prizyvnogo vozrasta v processe formirovaniya gotovnosti k voennoj sluzhbe [Military and patriotic education of youth of military age in the course of formation of readiness for military service]. *Extended abstract of candidate's thesis*. 20 p. (In Russ.).
2. Bunin, S. V. (2005) Sovershenstvovanie professional'noj podgotovki budushhikh oficerov k vypolneniju sluzhebno-boevykh zadach [Improvement of future officers vocational training to performance of service and combat tasks: material of Military Institute of Interior Troops of the Ministry of Internal Affairs of Russia]. *Candidate's thesis*. 222 p. [online] Available at: <http://www.dissercat.com> (accessed 12.11.2013). (In Russ.).
3. Hacanovskij, V. S. (2010) Metodichna sistema pidgotovki osobovogo skladu Zbrojnih Sil Ukraїni do mirotvorchoї dijalnosti [Methodical system of staff preparation of Armed forces of Ukraine in peacekeeping activities]. *Extended abstract of candidate's thesis*. 20 p. (In Russ.).
4. Hamidullin, R. H. (2009) Dopolnitel'naja podgotovka sotrudnikov special'nyh podrazdelenij MVD RF k ispolneniju sluzhebno-boevykh zadach v jekstremal'nyh uslovijah [Additional training of staff of Special units of the Ministry of Internal Affairs of the Russian Federation for execution service and combat tasks in extreme conditions]. *Extended abstract of candidate's thesis*. 23 p. (In Russ.).

5. Medvid, M. M. (2012) Vplyv hlobalizatsii na formuvannia vymoh do profesijnoho rinvnia vijs'kovosluzhbovtisia [Influence of globalization on formation of requirements to professional level of the military men]. *Teoriia ta praktyka derzhavnoho upravlinnia*. no. 3 (38). pp. 417–425. (in Ukrainian).
6. Medvid, M. M. and Demyanishin V. N. (2012) Shliakhy udoskonalennia vijs'kovo-patriotychnoho vykhovannia molodi navchal'nykh zakladiv i ii profesijnoi oriiენტatsii na vijs'kovu sluzhbu za kontraktom [Improvement of ways of military and patriotic education of youth of educational establishments and its vocational guidance on contract military service]. *Teoriia ta metodyka navchannia ta vykhovannia*. no. 32. pp. 97–107. (in Ukrainian).
7. Medvid, M. M. and Pavlov Ya. V. (2012) Obosnovanie neobhodimosti podgotovki konsul'tantov po voprosam mezhkul'turnoj kommunikacii i usovershenstvovaniia systemy profesional'noj podgotovki sil ohrany pravoporjadka [Justification of training need of consultants for questions of cross-cultural communication and improvement of vocational training system of protection and law enforcement organizations]. *Problemy rynku truda i formirovaniia trudovykh resursov*. no. 1. pp. 22–29. (In Russ.).
8. Poljakov, S. P. (2010) Modernizacija pedagogicheskoi systemy podgotovki molodezhi k voennoj sluzhbe v Rossijskoj Federacii [Modernization of pedagogical system of youth people preparation to military service in the Russian Federation]. *Doctor's thesis*. 576 p. (In Russ.).

Рецензенты:

Профессор Олег Амосов, первый заместитель директора Харьковского регионального института государственного управления Национальной академии государственного управления при Президенте Украины, доктор экономических наук, заслуженный деятель науки и техники Украины

Профессор Юрий Бойчук, заведующий кафедрой здоровья человека и коррекционного образования Харьковского национального педагогического университета имени Г. С. Сковороды, доктор педагогических наук

მიხაილო მედვიდი, ვლადიმერ დემიანიშინი,
ევგენი იაკოვენკო, იაროსლავ პავლოვი
გლობალიზაციის პირობებში მოქალაქეებში სამხედრო
სამსახურისადმი და სამრძოლო-სამსახურეობრივი ამოცანების
შესრულებისადმი მზადყოფნის ფორმირება

რეზიუმე

სტატიაში გაანალიზებული არის ომის, შეიარაღებული კონფლიქტებისა და ტერორიზმის გლობალური პრობლემები, აგრეთვე მათი გამწვავების თავიდან აცილების გზები. ავტორებმა გამოავლინეს საზოგადოების გარკვეული მოთხოვნილებები სამხედრო სამსახურთან, ანტიტერორისტულ და სამშვიდობო საქმიანობასთან დაკავშირებით. როგორც შედეგი – წარმოიქმნა აუცილებლობა ახლებურად გააზრებულიყო მოქალაქეებში სამხედრო სამსახურისადმი და სამრძოლო-სამსახურეობრივი ამოცანების შესრულებისადმი მზადყოფნის ფორმირებისადმი მიდგომები, რაც თავისთავად კვლევის მიზანს წარმოადგენდა.

მკვლევარები აქცევენ ყურადღებას იმას, რომ გარემოს შეცვლა ასევე მითითებს ახალ გარემოში გარკვეული საქმიანობისადმი მოქალაქეების მზადყოფნისათვის იმ ახალი პედაგოგიური პირობების განსაზღვრას, რომლებიც ადრე არ იყო გათვალისწინებული. მანამდე არსებულმა პედაგოგიურმა პირობებმა შეიძლება არ მოგვცეს სასურველი შედეგი.

ჩატარებული კვლევის შედეგად დადგინდა შემდეგი ახალი პედაგოგიური პირობები:

კონტრაქტით სახედრო სამსახურისათვის მოქალაქეების მზადყოფნის ფორმირებისათვის: საშუალი სკოლებსა და I-II დონის აკრედიტაციის უმაღლეს სასწავლებლებში უკრაინის სახედრო ფორმირებებებისა და სპეციალური დანიშნულების სამართალდამცავი ორგანოების ოფიცრების მიერ “სამშობლოს დაცვის” საგნის სწავლება;

სახედრო მოსამსახურეებში ანტიტერორისტული საქმიანობისადმი მზადყოფნის ფორმირება: სპეციალური დანიშნულების დანაყოფების პროფესიონალური მომზადების პროგრამებში “ექსტრემალური საქმიანობის ფსიქოლოგიის” სასწავლო დისციპლინის შემოღება.

სამხედრო მოსამსახურეებში სამშვიდობო საქმიანობისადმი მზადყოფნის ფორმირება: სამშვიდობო დანაყოფების პირადი

შემადგენლობის პროფესიონალური შერჩევისას სამხედრო მოსამსახურეების ტესტირების შემოღება ტოლერანტობის დონის განსაზღვრისათვის; დანაყოფების პროფესიონალური მომზადების პროგრამებში “კულტურათაშორისი კომუნიკაციის” სასწავლო დისციპლინის შემოღება, რომელიც მოიცავს თემებს რელიგიათმცოდნეობიდან, კულტუროლოგიიდან, მეტყველებითი კომუნიკაციის თეორიის საფუძვლებიდან.

საკვანძო სიტყვები: გლობალიზაცია, პროფესიონალური მომზადება, მზადყოფნა, პედაგოგიური პირობები, საკონტრაქტო სამხედრო სამსახური, ანტიტერორისტული საქმიანობა, სამშვიდობო საქმიანობა

რეცენზენტები:

პროფესორი ოლეგ ამოსოვი, უკრაინის პრეზიდენტთან არსებული სახელმწიფო მართვის ეროვნული აკადემიის ხარკოვის სახელმწიფო მართვის რეგიონალური ინსტიტუტის დირექტორის პირველი მოადგილე, ეკონომიკის მეცნიერებათა დოქტორი, უკრაინის მეცნიერებისა და ტექნიკის დამსახურებული მოღვაწე.

პროფესორი იური ბოიჩუკი, გ.ს.სკოვოროდას სახელობის ხარკოვის ეროვნული პედაგოგიური უნივერსიტეტის ადამიანის ჯანმრთელობისა და კორექციული განათლების კათედრის გამგე, პედაგოგიურ მეცნიერებათა დოქტორი.

Mykhajlo Medvid, Vladimir Demyanishin, Yevhen Yakovenko, Yaroslav Pavlov

FORMATION OF READINESS FOR MILITARY SERVICE AND PERFORMANCE OF SERVICE AND COMBAT TASKS AT CITIZENS IN THE CONDITIONS OF GLOBALIZATION

Summary

In article it has been analyses global problems of war, armed conflicts and terrorism, and also a way of prevention of their aggravation. Authors have revealed need for satisfaction of certain requirements of society concerning passing of military service, anti-terrorist and peacekeeping activity. As a result – there has been a need of revision of approaches to formation at citizens of readiness for military service and to performance of service and combat tasks that actually has been a research objective.

Scientists have paid attention to change the environment demands also have defined new pedagogical conditions of formation citizens' readiness for a certain activity in the new environment which were not considered earlier. Known pedagogical conditions can not yield expected result.

As a result of the research it has been revealed new pedagogical conditions, in particular:

- for formation at citizens of readiness for passing of military service under the contract, teaching officers of military and special law enforcement units of Ukraine of subject "Protection of the Fatherland" at high schools and high educational establishments of I-II accreditation stages, carrying out in the territory of military unit of a practical training of subject "Protection of the Fatherland";

- for formation of readiness at the military personnel for anti-terrorist activity, introduction in training programs of special purpose units of subject "Psychology of extreme activity";

- for formation of readiness at the military personnel for peacekeeping activity, introduction of staff professional selection for peacekeeping units of testing of the military personnel on definition of level of tolerance; introduction in programs of vocational training of units of a subject matter "Cross-cultural communication" which will comprise necessary subjects on religious studies, cultural science, to bases of the theory of speech communication.

Keywords: globalization, vocational training, readiness, pedagogical conditions, military service under the contract, anti-terrorist activity, peacekeeping activity.

Reviewer:

Professor Oleg Amosov, Deputy Director of the Kharkiv Regional Institute of Public Administration of the National Academy of Public Administration under the President of Ukraine, Doctor of Economic Sciences, Honored Worker of Science and Technology.

Professor Yuriy Bojchuk, Head of the Department of human health and correctional education of Kharkov national pedagogical University H. S. Skovorody, Doctor of Pedagogical Sciences.

ს ა მ ა რ მ ა ლ ო

УДК 35.072.3

Елена Салиенко, Юлия Салиенко
Взаимодействие органов законодательной и исполнительной
власти Украины как фактор обеспечения государственной
безопасности

В статье рассматриваются проблемы взаимодействия органов законодательной и исполнительной власти. Исследуется необходимость механизмов взаимодействия парламента и правительства для обеспечения государственной безопасности, а также рассматриваются практические аспекты применения таких механизмов взаимодействия.

Ключевые слова: *механизм взаимодействия, органы законодательной власти, органы исполнительной власти, государственная безопасность, национальная безопасность.*

Постановка проблемы. Современный период развития украинской государственности характеризуется постоянным попыткам усовершенствовать деятельность государственно - управленческого аппарата, созданием законодательной базы по урегулированию отношений и взаимосвязей между властно - управленческими структурами. Эти процессы возникают через те динамические явления, которые протекают внутри страны, порождая угрозу с обеспечением безопасности. В связи с этим, в государственно - управленческих системах и структурах должны происходить кардинальные изменения, осуществляемые с целью обеспечения государственной безопасности Украины.

Реалии нынешнего времени показывают, что украинское общество не имеет достаточного организаторско - управленческого опыта, и его потенциал остается на достаточно низком уровне. Тем самым проблема обеспечения государственной безопасности до сих пор остается открытой, что тянет за собой потребность изменений всей системы властных структур сверху донизу.

Анализ последних исследований и публикаций. Вопрос взаимодействия органов законодательной и исполнительной власти в сфере обеспечения государственной безопасности рассматривается

фрагментарно. Однако, это не снижает актуальность данного вопроса среди ученых. Практически на всех заседаниях Совета национальной безопасности и обороны Украины, слушаниях Верховной Рады Украины, научных конференциях и семинарах постоянно затрагивается вопрос обеспечения государственной безопасности через налаживание отношений между законодательной и исполнительной ветвями власти. Среди ученых, которые исследовали вопрос обеспечения государственной безопасности можно выделить следующих: З. Д. Чуйко, В. Я. Настюк, В. Г. Пилипчик, Г. О. Пономаренко, А. И. Стахов, Б. П. Кондрашов и другие. Однако на сегодня существует потребность четко определить систему органов, деятельность которых направлена на обеспечение государственной безопасности и установить эффективные механизмы взаимодействия между ними.

Цель статьи. Целью данной статьи является определение необходимости взаимодействия органов законодательной и исполнительной власти для обеспечения государственной безопасности Украины.

Изложение основного материала. Исследование проблемы взаимодействия органов государственной власти в сфере обеспечения государственной безопасности, на наш взгляд, необходимо начинать с теоретического рассмотрения такого понятия как государственная безопасность.

Часть авторов рассматривает государственную безопасность как состояние неприкосновенности общественного строя, территориальной целостности государства и независимости в определении внешней и внутренней политики.

Отдельные авторы рассматривают государственную безопасность как состояние защищенности от подрывной деятельности противника. Можно отметить ученых, которые раскрывают понятие "государственная безопасность" через систему общественных отношений, которые обеспечивают защиту государственного и общественного строя. Больше того, отдельные авторы настаивают на том, что государственная безопасность - это не что другое, как способность государства противостоять враждебным силам, которые посягают на нее и защищать интересы народа и всего общества [8, с.23-24].

В 2005-2007 гг. по поручению Президента Украины были осуществлены исследования и обзор сектора безопасности Украины, в результате которых было предложено такое определение понятия "государственная безопасность" - защищенность государственного

суверенитета, территориальной целостности и неприкосновенности, конституционного строя, экономического потенциала и государственной тайны от внешних и внутренних угроз [9, с.49].

Таким образом, государственная безопасность является одной самых главных составных частей национальной безопасности, которая отвечает за состояние упорядоченности и защищенности государственного конституционного строя, территориальной целостности и неприкосновенности, государственного суверенитета, экономического потенциала, государственной тайны от внутренних и внешних угроз.

К объектам государственной безопасности относится государственный суверенитет, территориальная целостность, неприкосновенность, конституционный строй, государственная тайна и информационная сфера, экономический, научно - технический, оборонный потенциал, которые обуславливают существование государства [9, с.49].

Субъектами обеспечения государственной безопасности являются те государственные органы и соответствующие военные формирования деятельность и полномочия которых направлены в поддержку безопасности в пределах государства.

Обеспечение государственной безопасности, в пределах предоставленных им полномочий, положено как на органы законодательной так и на органы исполнительной власти. При этом лишь единство государственной власти, взаимодействие ее составляющих смогут обеспечивать стабильность и безопасность государства.

Современная Украина характеризуется отсутствием единства между органами законодательной и исполнительной власти, которая может порождать создание "реальных угроз территориальной целостности Украины, ведь эффективность работы юридических механизмов, которые обеспечивают стабильность того или другого режима территории, зависит от функциональной целостности и единства всей системы органов государственной власти" [8, с.181].

Отсюда вывод: взаимодействие органов законодательной и исполнительной власти является неотъемлемым фактором обеспечения государственной безопасности Украины.

Взаимодействие органов законодательной и исполнительной власти в сфере обеспечения государственной безопасности - это согласованная взаимная деятельность органов законодательной и исполнительной власти направленная на обеспечение безопасности государства (государственного суверенитета, территориальной

целостности, неприкосновенности, государственной тайны, информационной, экономической, научно - технической и др. сфер), которое урегулировано нормами действующего законодательства.

Нормативно - правовое обеспечение исследуемой проблемы осуществляется с помощью соответствующих правовых норм, которые существуют в сфере обеспечения государственной безопасности. Исходной, правовой информацией является Конституция Украины, а также законы и подзаконные нормативно - правовые акты, международные договора, согласие на обязательность которых предоставлено Верховной Радой Украины, которые конкретизируют функции и задания органов государственной власти в сфере обеспечения государственной безопасности. В то же время, определенное количество нормативно - правовых актов не отвечает реалиям нынешнего времени, поскольку действующее законодательство не может полностью ликвидировать все существующие пробелы во взаимодействии органов государственной власти и решить насущные вопросы в сфере обеспечения государственной безопасности.

Следует отметить, что на сегодня вообще отсутствующий закон "О государственной безопасности Украины", какой бы определил модель разрешенного поведения субъектов государственной власти и в полной мере урегулировал бы вопрос их взаимодействия. Разработка и принятие такого закона является достаточно логической, поскольку "государственная безопасность является важной составляющей национальной безопасности, без обеспечения которой невозможно существование Украины как суверенного государства" [8, с.353].

Кроме того, в процессе дальнейшего правотворчества в сфере обеспечения государственной безопасности необходимо четко определить формы взаимодействия органов законодательной и исполнительной власти, пути дальнейшей оптимизации их взаимоотношений, которая предоставит возможность создания единственного механизма защиты безопасности государства от внутренних и внешних угроз. Поэтому мы считаем целесообразным и необходимым разработку дальнейших законодательных новелл в сфере обеспечения государственной безопасности.

Законодательное закрепление положений о взаимодействии органов государственной власти бесспорно весомый фактор обеспечения государственной безопасности, однако реальное достижение весомых результатов зависит еще от многих факторов и условий.

Проанализировав научную литературу и оценив практический опыт деятельности государственных органов мы пришли к выводу, что достичь необходимого уровня взаимодействия органов государственной власти в сфере обеспечения государственной безопасности возможно при условии соблюдения некоторых условий, к которым мы относим следующие:

1) взаимодействие должно охватывать все органы государственной власти, которые призваны разрешать проблему обеспечения государственной безопасности, а особенно органы законодательной, исполнительной власти и Президента Украины;

2) взаимодействие органов законодательной и исполнительной власти в сфере обеспечения государственной безопасности должно происходить на постоянной основе в виде систематических мероприятий;

3) взаимодействие должно основываться на принципе равенства правового положения органов государственной власти, без предоставления какой либо ветви власти статуса руководящего органа;

4) взаимодействие органов законодательной и исполнительной власти в сфере обеспечения государственной безопасности возможно лишь при существовании общей цели и заданий между органами государственной власти;

5) реальное взаимодействие государственных органов в сфере обеспечения государственной безопасности возможно лишь при наличии специальной законодательной базы, которая постоянно совершенствуется.

Взаимодействие между органами законодательной и исполнительной власти в сфере обеспечения государственной безопасности может выражаться в разных формах (правовых и не правовых), регулироваться соответствующими методами и быть основана на определенных принципах. Для более полного рассмотрения вопроса обеспечения государственной безопасности уместным и необходимым является исследование наиболее приоритетных правовых форм взаимодействия органов законодательной и исполнительной власти в сфере обеспечения государственной безопасности, а именно: законодательный процесс, бюджетный процесс и парламентский контроль.

Принято считать, что парламент в законодательном процессе играет приоритетную роль, поскольку именно ему принадлежит законодательная функция в государстве. Однако, нормативная база в сфере обеспечения безопасности государства содержит ряд противоречивых моментов.

Примером таких противоречий является п.17 ст.92 Конституции Украины (исключительно законами Украины определяются "основы" безопасности), которая предусматривает определенное ограничение законодательного регулирования безопасности государства. Тем самым, действующая статья Конституции Украины дает пространство для нормотворческой деятельности органам исполнительной власти, то есть регулировать отношения в сфере обеспечения безопасности вне пределов установленных Верховной Радой "основ". Данным положениям значительно ограничивается как законодательная функция парламента так и нарушается иерархия нормативно - правовых актов, что негативно влияет на фундаментальный принцип верховенства закона. Таким образом, существует проблема "дуализма" исполнительной и законодательной власти в законодательном процессе в сфере обеспечения государственной безопасности [11, с.75].

При этом рост роли органов исполнительной власти в законодательном процессе подкрепляется "государственно - правовым инструментом", который называется делегированным законодательством. "Своеобразный рекорд был зафиксирован не так давно в Италии: за период существования парламента 13-го созыва в порядке делегированного законодательства было принято больше законов, чем по обычной процедуре" [2, с.114]. В Украине существует практика использования делегированного законодательства, однако на данном этапе развития государства такие действия не практикуются.

Сам законодательный процесс в Украине не отличается своей последовательностью, системностью и не имеет четкого концептуального фундамента. Последовательность выдвижения законодательных инициатив, обсуждения законопроектов в комитетах и комиссиях и их дальнейшее принятие чаще определяются конъюнктурными политическими рассуждениями, чем государственной целесообразностью. Очень слабая координация между законодательной и исполнительной ветвями власти. Поэтому и начинать политику защиты безопасности государства необходимо из установления взаимосвязей между органами законодательной и исполнительной власти, тогда и законодательная база, необходимая для обеспечения государственной безопасности, будет сформирована быстро, качественно и комплексно [6, с.207]. Указанный подход свидетельствует, что обеспечение государственной безопасности - это обязанность всех органов государственной власти, а не только отдельных ее ведомств. Необходимым является лишь осознание как законодательными так и исполнительными органами государственной

власти своей причастности к защите безопасности государства, и не пытаться перевести эту функцию друг на друга [12, с.87].

Очень важным является налаживание взаимодействия между органами законодательной и исполнительной власти еще на начальном этапе законотворчества, поскольку "современные депутаты не владеют практическим опытом в отмеченных сферах деятельности; им будет необходима помощь профессионалов в разработке ответственных решений". Иначе такая нормотворческая деятельность парламента приведет к отсутствию необходимых законов в сфере обеспечения государственной безопасности, и единственным выходом из данной ситуации будет "латать дыры в законодательстве с помощью президентских указов или других подзаконных актов, или принимать законы, адекватность которых современным реалиям, как и их долговечность, вызывает большие сомнения" [6, с. 209-112].

Еще одной важной формой взаимодействия органов законодательной и исполнительной власти в сфере обеспечения государственной безопасности является бюджетный процесс. Необходимо отметить, что деятельность Верховной Рады Украины в процессе принятия бюджета является явно не состоятельной в полной мере обеспечить безопасность государства. Такая несостоятельность парламента выражается из-за отсутствия практики постатейного принятия бюджета государства и его обсуждения в течение достаточно длительного времени. Хотя за своими полномочиями парламента Украины имеет право принимать бюджет Украины как в целом так и постатейно, однако, как свидетельствует практика, Верховная Рада Украины избирает более легкие пути, который не занимает много времени и усилий - принятия бюджета в целом. Интересным является мнение С. Картунова по данному вопросу: "военная часть государственного бюджета предоставляется с недостаточной степенью детализации за видами Вооруженных Сил и военными программами. Все это оставляет военному ведомству абсолютно недопустимую свободу рук в расходовании средств, которые выделяются за своим усмотрением и в соответствии со своими представлениями об интересах безопасности государства" [6, 214].

Стоит отметить, что финансирование министерств, ведомств и других центральных органов исполнительной власти осуществляется вовсе не за теми объемами отмеченными в Законе Украины "О Государственном бюджете Украины", а в значительно меньшем объеме. Проблема усложняется тем, что министерства, ведомства и другие центральные органы исполнительной власти считают, что при

имеющихся условиях, они имеют право распоряжаться полученными средствами на свое усмотрение. Таким образом существование подобных ситуаций ни каким образом не может положительно влиять на обеспечение государственной безопасности, а наоборот порождает своеволие среди органов государственной власти.

Конечно, такие действия являются недопустимыми и подлежат их корректировке, потому что при таких условиях Украина не может иметь будущего, особенно в сфере обеспечения государственной безопасности. В первую очередь бороться с данным своеволием необходимо через постатейную детализацию бюджетных запросов, которые приходят от органов исполнительной власти в парламент. Во - вторых, необходимо давать определенное время для детального ознакомления и анализирования парламентом государственного запроса. В - третьих, народный депутат Украины, должен осознать отвечает ли отмеченное распределение бюджетных средств тем государственным программами которые направлены на обеспечение государственной безопасности.

Обычно это не исключительный перечень мероприятий корректировки деятельности органов государственной власти в бюджетном процессе, однако на первый план всегда выходить согласованная и взаимная работа органов законодательной и исполнительной власти. Хотя бюджет является лишь письменным документом, который разрабатывает исполнительная власть, а принимает законодательная, он выполняет главную функцию - "фиксирует избранный государством стиль осуществления управления страной" [10], и согласованные отношения между разными ветвями власти служат неотъемлемым рычагом для избрания данного стиля управления государством.

В обеспечении государственной безопасности усиливается роль еще одной формы взаимодействия органов законодательной и исполнительной власти - осуществление парламентского контроля.

Общепринятым определением парламентского контроля в сфере безопасности государства принято считать: "законодательная власть контролирует сферу безопасности через принятие законов, которые определяют и регулируют деятельность служб безопасности и их деятельности, а также через одобрение соответствующих бюджетных вложений. Такой контроль также может предусматривать создание должности омбудсмана в парламенте или комиссии для расследования жалоб общества" [7, с.1].

Вместе с тем, в государстве не должно создаваться впечатления, что органы законодательной и исполнительной власти действуют в

секторе безопасности как соперники, которые имеют противоположные цели. Напротив, они нужны друг другу для достижения эффективной политики безопасности. Таким образом, парламентский контроль должен включать своеобразный диалог между парламентом и правительством, открытое общение и взаимоуважение [3, с.17].

Следовательно, надлежащее государственное управление предусматривает существование парламентского контроля. Контрольные полномочия в сфере обеспечения безопасности государства осуществляют Верховная Рада Украины, ее комитеты, соответствующие следственные и временные комиссии, народные депутаты, институционные учреждения. Контрольные полномочия парламента направлены на проверку деятельности органов исполнительной власти, поскольку они наделены широким комплексом полномочий в сфере защиты безопасности государства [13, с.161].

Парламент контролирует рациональное и эффективное использование исполнительной властью финансов государства и это является достаточно важным, поскольку на сферу обеспечения безопасности государства тратят значительную часть государственного бюджета [4, с.155-159]. Уместным является высказывание европейского парламентария : "Никакого налогообложения без представительства" [3, с.15-16].

Кроме этого, органы законодательной и исполнительной власти Украины взаимодействуют в данной сфере через парламентский контроль следующим образом: парламент имеет право на депутатские запросы и обращения к органам исполнительной власти по поводу разъяснения их деятельности в сфере безопасности; проведение парламентских расследований; призыв парламента к проведению консультаций с исполнительной властью по вопросам безопасности государства; контроль парламента за полным выполнением законов органами исполнительной власти в секторе безопасности; требовать от правительства проведения оценки выполнения законов; получение парламентом документов от органов исполнительной власти; назначение парламентом по предоставлению главы государства Министра обороны, Председателя Службы Безопасности, Министра иностранных дел. Данный перечень деяний по парламентскому контролю в сфере безопасности не является исключительным, и может дополняться в зависимости от страны.

По нашему мнению, главную роль в процедуре парламентского контроля за деятельностью правительства в сфере обеспечения

государственной безопасности играют депутатские запросы. Среди таких депутатских запросов в отмеченной сфере можно назвать следующие:

а) возможность получения Верховной Радой Украины точной информации о проведенных мероприятиях органами исполнительной власти в сфере обеспечения государственной безопасности; б) содействие Верховной Раде Украины контролировать выполнение правительством нормативно - правовых актов в сфере безопасности; в) депутатские запросы помогают донести до общества информацию об уровне безопасности государства, это выражается через устные запросы парламента и ответы правительства, которые передаются по телевидению или радио; г) разрешение представителям оппозиции затрагивать те вопросы, которые касаются вопросов в сфере обеспечения государственной безопасности на какие они не получили удовлетворительного ответа.

Однако, и парламентские запросы не всегда приводят к получению удовлетворительных результатов, поскольку определенные министры, к которым был направлен этот запрос, не желают давать на него ответа. Такое поведение не всегда можно расценивать как непрофессиональность министра и его нежелание сотрудничать за парламентом, поскольку большинство документов в сфере обеспечения государственной безопасности являются тайными и поэтому не подлежат разглашению ни обществу ни парламента. Понятно, что и полномочия органов исполнительной власти являются не безграничными, действующее законодательство регулирует вопрос засекречивания документов, а именно определяет какие документы подлежат засекречиванию, на какой срок и каких условий. Но при всей внешней четкости на практике не просто избежать злоупотреблений органами исполнительной власти своими полномочиями.

Целесообразно обратить внимание по мнению В. Єрошина, который отмечал, что обеспечение государственной безопасности это единая система, которая реализуется многими "государственными структурами разного уровня", в том числе и органами законодательной и исполнительной власти. Структура данной системы защиты безопасности государства является достаточно простою и логической - это подсистемы "предназначены для решения разных за уровнем и содержанием заданий" [9, с.54]. Каждая подсистема имеет комплексный и разноплановых характер, поскольку к ней входят государственные органы с разной компетенцией в сфере обеспечения государственной безопасности [5, с.18-20]. Данный подход относительно обеспечения государственной безопасности является

актуальным и на сегодняшний день, хотя и вызывает дискуссии среди ученых.

Есть мнение, что обеспечение государственной безопасности не возможно без существования институционального элемента, который включает деятельность органов государственной власти и должностных лиц. Однако, для успешного решения задания (обеспечение безопасности) необходимо тесное взаимодействие всех органов государства, они должны действовать сообща, находиться во взаимосвязи, взаимодействии и взаимозависимости [12, с.86]. Тесное взаимодействие будет способствовать "устранению угроз и дестабилизирующих факторов" государственной безопасности [1, с.187]. Мы поддерживаем мысль о необходимости существования институционального элемента, но это взаимодействие должно быть урегулировано правовыми нормами, которые смогут поддержать стабильность отношений и разрешать противоречивые ситуации. Поэтому, по нашему мнению для обеспечения государственной безопасности необходимым является сочетание двух элементов : институционального и правового.

Вместе с тем, сфера обеспечения безопасности государства нуждается в дальнейшем научном исследовании и анализе, поскольку учеными так и не были созданы эффективные правовые, организационные, идеологические и другие мероприятия обеспечения органами государственной власти государственной безопасности.

Выводы из данного исследования и перспективы дальнейшего развития в данном направлении. Следовательно, первичными органами государства, деятельность которых направлена на защиту государственной безопасности является Президент Украины, Верховная Рада Украины и Кабинет Министров Украины, которые выполняют положенные на них функции в пределах предоставленных им полномочий. Взаимодействие между этими органами власти в сфере обеспечения государственной безопасности осуществляется в соответствующих формах, среди которых приоритетное место за своей значимостью занимают законодательный процесс, бюджетный процесс и парламентский контроль. Налаживание взаимодействия между органами законодательной и исполнительной власти в сфере обеспечения государственной безопасности способствует повышению уровня доверия между ними, подчеркивая, что само доверие и связь является решающим фактором обеспечения не только государственной, но и национальной безопасности.

Литература

References:

1. Антонов, В. О. Проблема взаимодействия органов исполнительной власти в сфере национальной безопасности Украины [Текст] / В. О. Антонов // Государство и право. Юридические и политические науки: сб. наук. пр. им. В. М. Корещького НАН Украины. - К. : Ин-т государства и права им. В. М. Корещького НАН Украины, 2011. - Вип. 53. - С. 186-190.
2. Барабаш, Ю. Г. Полномочия современного парламента в сфере национальной безопасности: сравнительно-правовой анализ [Текст] / Ю. Г. Барабаш // Современные проблемы юридической науки : состояние и перспективы развития : Тезисы доп. но наук. сообщений участников наук. конф. молодых ученых и соискателей. - Х. : Нац. юрид. акад. Украины им. Я. Мудрого, 2005. - С. 112-115.
3. Борн, Г. Парламентский контроль над сектором безопасности: принципы, механизмы и практические аспекты [Текст]: пособие для парламентариев / Г. Борн. - Киев, 2004. - 200 с. [Электронный ресурс]: <http://www.ipu.org/PDF/publication/decaf-r.pdf>
4. Гетманец, О. П. Специализированный бюджетный контроль как средство обеспечения законности в бюджетном процессе [Текст] / О. П. Гетманец // Право и безопасность. - 2009. - 2. - С. 155-159.
5. Ерошин, В. П. Некоторые вопросы теории обеспечения государственной безопасности в свете новой Конституции СССР [Текст] / В. П. Ерошин. - М.: ВКШ КГБ, 1979. - 78 с.
6. Кортунов, С. В. Концептуальные основы национальной и международной безопасности [Текст] : учебно-методическое пособие / С. В. Кортунов. - М. : Государственный университет – Высшая Школа Экономики, 2007. – 307 с.
7. Лучак, И. Гендер и парламентский контроль над сектором безопасности [Текст]: Справочное пособие «Гендер и РСБ» часть 7 / И. Лучак. - 28 с. [Электронный ресурс]: <http://www.osce.org/ru/odihr/75293?download=true>
8. Новицкий, Г. В. Теоретико-правовые основы обеспечения национальной безопасности Украины [Текст] : монография / Г. В. Новицкий. - К. : Интертехнология, 2008. - 496 с.
9. Пилипчук, В. Г. Система и компетенция государственных органов со специальным статусом в сфере национальной безопасности Украины [Текст]: монография / В. Г. Пилипчук, О. П. Ключот, В. Я. Настюк. - Х. : Право, 2009. - 200 с.

10. Хафизова, Л. М. Роль государственного бюджета в развитие страны // Материалы V Международной студенческой электронной научной конференции «Студенческий научный форум» [Электронный ресурс]: <http://www.scienceforum.ru/2013/318/6251>.

11. Чуйко, З. Д. Органы исполнительной власти в механизме обеспечения национальной безопасности Украины [Текст] / З. Д. Чуйко // Бюллетень Министерства юстиции Украины. - 2010. - 1. - С.71-81.

12. Чуйко, З. Д. Конституционно - правовой механизм обеспечения национальной безопасности Украины [Текст] / З. Д. Чуйко // Бюллетень Министерства юстиции Украины. - 2006. - 8. - С.81-89

13. Чуйко, З. Д. Верховная Рада Украины в механизме обеспечения национальной безопасности [Текст] / З. Д. Чуйко // Государственное строительство и местное самоуправление. Вып. 10. - X. : Право / НИИ гос. строительства и местного самоуправления Акад. прав. наук Украины, 2005. - С. 155-166.

Рецензент: Профессор Алексей Крюков, доктор гос. управления, кафедра политологии и философии ХарПИ НАГУ.

ელენე სალიენკო, იულია სალიენკო
უკრაინის საკანონმდებლო და აღმასრულებელი ორგანოების
ურთიერთქმედება, როგორც სახელმწიფო უსაფრთხოების
უზრუნველყოფის ფაქტორი

რეზიუმე

სტატიაში განხილულია საკანონმდებლო და აღმასრულებელი ორგანოების ურთიერთქმედების პრობლემები. გამოკვლეულია პარლამენტისა და მთავრობის ურთიერთქმედების მექანიზმების აუცილებლობა სახელმწიფო უსაფრთხოების უზრუნველყოფისათვის, აგრეთვე განხილულია ურთიერთქმედების მსგავსი მექანიზმების პრაქტიკული ასპექტები.

საკვანძო სიტყვები: ურთიერთქმედების მექანიზმი, საკანონმდებლო ხელისუფლების ორგანოები, აღმასრულებელი ხელისუფლების ორგანოები, სახელმწიფო უსაფრთხოება, ეროვნული უსაფრთხოება.

რეცენზენტი: პროფესორი ალექსეი კრიუკოვი, სახელმწიფო მართვის დოქტორი, უკრაინის პრეზიდენტთან არსებული სახელმწიფო მართვის ეროვნული აკადემიის ხარკოვის სახელმწიფო მართვის რეგიონალური ინსტიტუტის პოლიტოლოგიისა და ფილოსოფიის კათედრა.

Elena Saliyenko, Yulia Saliyenko
Cooperation of Legislative and Executive Government of Ukraine
Bodies as Factor of Providing of State Security

Summary

The problems of cooperation of legislative and executive government bodies are examined in the article. The necessity of mechanisms of cooperation of parliament and government is investigated for providing of state security, and also the practical aspects of application of such mechanisms of cooperation are examined.

Keywords: mechanism of cooperation, legislative government bodies, executive bodies, state security, national safety.

Reviewer: Professor Aleksey Kryukov. Doctor of Sciences in Public Administration. Department of political science and philosophy of Kharkiv Regional Institute of Public Administration, Kharkiv.

ს ა ზ ო ბ ა დ ო ე ბ ა

ქეთევან ბობოქი

PR და სოციალური მედია - ვირტუალური რეალობა და რეალური ილუზია

სოციალური ქსელების სწრაფი გავრცელება და განვითარება, თანამედროვეობის ერთ-ერთო ატრიბუტია. ინტერნეტ სივრცის მომხმარებლების რაოდენობის ზრდა, სხვადასხვა ახალი ბლოგების, პროგრამების შემუშავება და გავრცელება - ეს იმ ფაქტორების მცირე ჩამონათვალია, რომლებიც თითოეული ჩვენგანის ცხოვრებაზე გარკვეულ გავლენას ახდენს. ადამიანები სულ უფრო და უფრო დამოკიდებულნი ხდებიან სოციალურ ქსელებზე, ინტერნეტ სივრცესა და ზოგადად ვირტუალურ სამყაროზე. ბოლო პერიოდში ინტენსიურად მიმდინარეობს ჩვენი ცხოვრების ნებისმიერი სფეროს კომპიუტერიზაცია.

სამწუხაროდ სოციალური ქსელების ყველაზე გავრცელებული და ხალხში დამკვიდრებული “განმარტება” სახეა მოსაზრებებით, რომ ინტერნეტი მხოლოდ პაემნების დანიშნისთვის, სამსახურის მოძიებისთვის ან სხვადასხვა უაზრო ისტორიების გასაზიარებლად გამოიყენება, სინამდვილეში კი მხოლოდ დროის კარგვისა და უსაქმურობის ბუდეა. ერთი რამ ნათელია, ადამიანს შეუძლია გამოიყენოს ინტერნეტ სივრცე და სოციალური ქსელები, ისევე, როგორც ნებისმიერი სივრცე, ნივთი, იდეა, ან თუნდაც მოსაზრება, როგორც მისთვის სასარგებლოდ (მაგალითად მოიძიოს საჭირო ინფორმაცია, ატაროს ცდები და კვლევები, მიიღოს განათლება და სხვ.), ასევე მისთვის საზიანოდ (გახდეს მასზე დამოკიდებული იმდენად, რომ რეალობის აღქმა დაკარგოს). სინამდვილეში სოციალური მედია და ინტერნეტ სივრცე ადამიანის ცხოვრებას მხოლოდ ამარტივებს და ტექნოლოგიურ განვითარებაში უწყობს ხელს.

ინტერნეტ სივრცე და სოციალური ქსელები საზოგადოებასთან ურთიერთობის საპეციალისტებს მთელი მსოფლიოს მასშტაბით სხვადასხვა სახის კომუნიკაციის საშუალებას აძლევს. დღეს აღარ არსებობს გეოგრაფიული, ადგილის ან დროის შეზღუდვა. უკუკავშირი ინტერნეტმა სწრაფი და მყისიერი გახადა, სივრცე ინფორმაციულად

შეუზღუდავია და რაც მთავარია, ნაკლებ ხარჯებთან არის დაკავშირებული. ინტერნეტი მსოფლიოს ნებისმიერ წერტილში აღწევს და ინფორმაციას გლობალურად ავრცელებს, რაც მას სხვა საკომუნიკაციო არხებისგან გამოარჩევს და განასხვავებს.

დღევანდელი საკომუნიკაციო საშუალებები, ინტერნეტ სივრცე და სოციალური მედია სამომავლოდაც ბევრ ცვლილებასა და წინსვლას გეპირდება. თუმცა ნებისმიერი, დღეს უკვე არსებული, თუ მომავალი საშუალებები სწორ მენეჯმენტს და ისეთ ადამიანებს საჭიროებენ, რომელიც კომუნიკაციას მაღალ კვალიფიციურად შეასრულებენ. საზოგადოებასთან ურთიერთობის სწორად და წარმატებულად მუშაობა, სოციალური ქსელების სივრცეშიც კი ადამიანის შემოქმედებაზე დამოკიდებული.

თუკი ოცდამეერთე საუკუნეში კიდევ არსებობს ისეთი კომპანია, რომელიც სოციალური მედიის საშუალებით არ სარგებლობს და არ იყენებს მას, როგორც კომუნიკაციის ერთ-ერთი ძირითადი ხერხი, ჩათვალეთ რომ ის კარგავს თავისი მესიჯების გავრცელებისა და შესაძლებლობების გამოვლენის საშუალებას. იმ შემთხვევაშიც კი, თუკი საუბრები თქვენი კომპანიის შესახებ, არც თუ ისეთი სასიამოვნოა.

საკვანძო სიტყვები: ვირტუალური რეალობა, ვირტუალური სივრცე, სოციალური მედია, სოციალური ქსელები, ინტერნეტ სივრცე, საზოგადოებასთან ურთიერთობა, ინტერნეტი, აპრანეტი.

სოციალური მედია და სოციალური ქსელები საზოგადოებასთან ურთიერთობის მუშაობას უფრო მარტივსა და მყისიერს ხდის- ეს ჩვენი დროის აქსიომაა.

მაგრამ, სანამ სოციალურ მედიაზე გადავალთ, მანამდე მოკლედ განვიხილოთ თავად ინტერნეტის ჩამოყალიბებისა და დაარსების ისტორია. ინტერნეტის შექმნის ერთი კონკრეტული თარიღი არ არსებობს - სხვადასხვა ადამიანები მისი ათვლის წერტილად სხვადასხვა მოვლენას ასახელებენ. პირველი კავშირი ქსელში ჩართულ ორ ობიექტს შორის 1969 წლის 29 ოქტომბერს, APRANET-მა (მოწინავე პროექტების კვლევის სააგენტომ) დაამყარა. ობიექტები ერთმანეთისგან 640 კილმეტრით იყვნენ დაშორებულნი. ერთი კალიფორნიის უნივერსიტეტში იმყოფებოდა, მეორე კი სტენფორდის კვლევით ინსტიტუტში. [1.12]

80-იან წლებამდე ინტერნეტის ქსელი სხვა ქსელებთან თავისუფლად ვერ ურთიერთობდა, - ამან ერთიანი სტანდარტის შექმნა და ჩამოყალიბება განაპირობა. XX საუკუნის 80-იანი წლებიდან ადამიანებსა და კომპიუტერს შორის, ახალი ურთიერთობის ფორმა დამყარდა და შევიდა საზოგადოებრივ ცნობიერებაში. მას შემდეგ ვირტუალური რეალობა (VR) და მასთან დაკავშირებული ტექნოლოგიები, აპლიკაციები და სოციალური, თუ ფსიქოლოგიური შედეგები, ფოკუსია ყველაზე ცნობილი მედიის არხების ყურადღების მიქცევასა და მათით სპეკულაციებისთვის.

თავად სიტყვა „ვირტუალურს“ ლათინური ძირი აქვს და შესაძლოა, პოტენციურს, გარკვეულ პირობებში გამოვლენილს ნიშნავს. ტერმინი „ვირტუალური სამყარო“ „ვირტუალური რეალობა“ ორი ცნების - ვირტუალურისა და რეალობის ერთობლიობაა. შესაბამისად, პოტენციურ, შესაძლო რეალობას ნიშნავს. [2. 3]

ვირტუალური რეალობის ყველაზე პოპულარულ განმარტებებში, ვირტუალური სამყარო კონკრეტულ ტექნოლოგიურ სისტემად იშიფრება. სისტემა, რომელიც ქმნის რეალურ დროში არსებულ ანიმაციას. გთავაზობთ VR-ის (Virtual Reality) შემდეგ განმარტებებს:

“ვირტუალური რეალობა, არის ელექტრონული სიმულაციების ერთობლიობა, რომელიც მომხმარებელს საშუალებას აძლევს, დაამყაროს ურთიერთობა რეალისტურ სამ-განზომილებიან სივრცესთან.”[3.16]

ვირტუალური რეალობა არის კომპიუტერული გამოსახულებებით შექმნილი ალტერნატიული სამყარო, რომელიც აკმაყოფილებს ადამიანების მოთხოვნილებებს.” [4. 56-62]

“ტერმინი ვირტუალური სამყარო, ვირტუალური კაბინა და ვირტუალური სადგურები, კონკრეტული პროექტების აღმნიშვნელი სიტყვები გახლდათ. 1989 წელს, ჯაარონ ლანიერმა, კომპანია VPL-ის დირექტორმა თავისი ყველა პროექტის ერთი რუბრიკის ქვეშ გასაერთიანებლად, გამოიყენა ტერმინი ვირტუალური რეალობა, რის შემდეგაც ამ ორი სიტყვის ერთობლიობა სამგანზომილებიანი რეალობის აღმნიშვნელ ტერმინად გამოიყენება.”[5.13]

სამივე განმარტებაში ვირტუალური რეალობა განიხილება, როგორც იმიტირებულ გარემოში შექმნილი სამყარო. თუმცა

ვირტუალურ რეალობასა და სივრცეს მრავალი დატვირთვა აქვს. ის ისევე შეგვიძლია გამოვიყენოთ გასართობად, სათამაშოდ, მუსიკის მოსასმენად თუ ფილმის სანახავად, როგორც სერიოზული პროგრამებით სარგებლობისთვის, რომლებიც ასწავლიან მაგალითად ქირურგებს, თუ როგორ წარმართონ უსაფრთხოდ ოპერაცია, ავარჯიშებენ პროფესიულ მფრინავებს, იყენებენ საოფისე ან ინდუსტრიულ სფეროში და ასე შემდეგ. კომპიუტერული სამყარო იმდენად უზარმაზარი ზომისაა, რამდენადაც მიკროსკოპულად პატარა.

ვირტუალური რეალობა ეს ის ხელოვნურად შექმნილი გარემოა, რომელიც პროგრამული უზრუნველყოფით, ინტერნეტის მეშვეობითა და წარდგენის ხელოვნებით, მომხმარებელში ბადებს რწმენასა და აღქმას იმისა, რომ ის რეალურია. ვირტუალური რეალობა ეს ის ტექნოლოგიაა, რომელიც გვეხმარება შევავიწოთ კომპიუტერის მიერ შექმნილ სამყაროში. სპეციალური გრაფიკა, ვიდეოგამოსახულება და სტერეოხმა კი, ამ ფანტაზიის სამყაროს რეალურად აქცევს.

ჯერ კიდევ დიდი ხნით ადრე, სანამ ინტერნეტი და ვირტუალური სივრცე შეიქმნებოდა ვოლტერ ლიპმანი თქვა: “რეკლამის მუშაობა მაშინ იქნება იდეალური, როდესაც ნებისმიერ ადამიანს, ნებისმიერი ადგილიდან შეეძლება დაინახოს და გაიგოს მსოფლიოს ნებისმიერ კუთხეში მიმდინარე მოვლენები”. [6.347] ფაქტია, რომ ის, რაზეც ლიპმანი საუბრობდა, ზუსტად აღნიშნავს ინტერნეტის ფუნქციურ არსსა და მის დანიშნულებას დღეს. სოციალურმა მედიამ და ქსელებმა რეკლამის მუშაობაც იმაზე უფრო მეტად განვითარებული და წარმატებული გახადა, ვიდრე მის არსებობამდე იყო და ნელ-ნელა სწორედ იმ იდეალურობამდე მივდივით, რაზეც ლიპმანი მრავალი წლის წინ გვესაუბრებოდა.

გაზეთები მოძველდა, სატელევიზიო გადაცემების მაყურებელთა რაოდენობა ყოველ დღე მცირდება, ხოლო რადიო და ჟურნალები არც თუ ისეთი დიდი პოპულარობით სარგებლობენ. პარალელურად ამისა ბლოგების, Facebook-ის, Twitter-ის და სხვა სოციალური ქსელების მომხმარებლების რაოდენობა, ყოველ დღე წარმოუდგენელი სისწრაფით მატულობს და იზრდება. იმდენად, რამდენადაც თავად ჟურნალისტებმაც სოციალურ ქსელებში გადაინაცვლეს, საზოგადოებასთან ურთიერთობის სპეციალისტებიც იძულებულნი ონლაინ საშუალებები მათი პროფესიული საქმიანობის წარმატებისთვის გამოიყენონ.

სოციალური ქსელები დასტურია იმისა, რომ ადამიანებს შეუძლიათ ერთმანეთში კონტაქტის დამყარება, პირდაპირი თუ ირიბი გზების გამოყენებით. სოციალური ქსელების იდეა კიდევ ერთხელ ამტკიცებს, რომ სრულიად უცხო ადამიანებს, მეგობრების მეგობრებს ან თუნდაც სხვადასხვა ქვეყნების მოქალაქეებს, ერთმანეთთან კონტაქტი ხიბლავთ და აინტერესებთ.

მიუხედავად იმისა, რომ თავად სოციალური მედია ზოგადი ტერმინია, რომელიც სხვადასხვა ონლაინ სივრცის ატრიბუტებსა და შემადგენელ ნაწილებს მოიცავს, მას მაინც აქვს გარკვეული კონკრეტული მახასიათებლები. მაიფილდმა გამოაგლინა სოციალური ქსელების ხუთი სპეციფიკური მახასიათებელი:

- მონაწილეობა,
- გახსნილობა,
- საუბარი,
- საზოგადოება და
- ხელმისაწვდომობა. [7]

თითქმის ყველა, დღეს არსებული ლიტერატურა სოციალური მედიისა და ქსელების შესახებ, სწორედ ამ ფუნდამენტური განზომილებების გარშემო ტრიალებს.

სოციალური მედიის სწრაფად განვითარებადი და ცვალებადი ბუნების გამო, მისი ერთ კონკრეტულ შეთანხმებულ განმარტებამდე მისვლა შეუძლებელია. სოციალური ქსელების ინსტრუმენტალური ასპექტიდან გამომდინარე, დრური მას შემდეგანაერად განსაზღვრავს “სოციალური ქსელები არის ონლაინ რესურსების ერთობლიობა, რომელსაც ადამიანები ვიდეოს, ფოტოების, სურათების, ტექსტის, იდეების, იუმორის, მოსაზრებების, სიახლეების ან ჭორების გასაზიარებლად იყენებენ.” [8.1] სოციალურ ქსელებში ჩართულ ადამიანთა ქცევის განხილვისას დიკმანი განსაზღვრავს მას, როგორც შემოქმედებითი შინაარსის პუბლიკაციების გამოქვეყნების, დისკუსიების დროს მყისიერი უკუკავშირის მიღებისა და სხვადასხვა სახის ჩასწორებების გაკეთების საშუალებას ნებისმიერი ადამიანისთვის. [9.2]

ადამიანი თავის უკმაყოფილებასა და პრეტენზიას სოციალური ქსელების, ინტერნეტისა და საერთოდ ნებისმიერი სახის მედიის არსებობამდეც გამოხატავდა. ადრე ამას თავისი ფორმა და გამოხატვის სხვა საშუალებები ჰქონდა. დღეს

სოციალურ ქსელებში ვხვდებით სხვადასხვა კომპანიების პირად გვერდებს Facebook-ზე, კომენტარების ველს ვებ გვერდებზე, მომღერლების ვიდეოებს Youtube-ზე სიმღერის მოწონების ან არ მოწონების ველით და სხვა. მომხმარებელს საკუთარი მოსაზრების დაფიქსირების, უკმაყოფილების საჯაროდ გამოხატვის, პრეტენზიის წაყენებისა და მისთვის სასურველი, ნებისმიერი სახის კომენტარის დატოვების შესაძლებლობა მიეცა. ამიტომ გასაკვირი არც არის, რომ სოციალური ქსელები ასეთი მიმზიდველია ნებისმიერი ადამიანისთვის: ჩვენს წინაშე იშლება ახალი, სრულიად შეუზღუდავი და უსაზღვრო შესაძლებლობების მქონე პლატფორმა და სივრცე, სადაც საშუალება გვაქვს საკუთარი მოსაზრებები თავისუფლად და საჯაროდ გავაზიაროთ. სოციალური ქსელების ყველაზე მთავარი მახასიათებელი, ნებისმიერი სახის ინფორმაციის ვირუსული სისწრაფით გავრცელების ბუნება გახლავთ.

სოციალური მედიის განვითარების მიხედვით, ჟურნალისტები, საზოგადოებასთან ურთიერთობის მენეჯერები და ყველა ის კომპანია თუ კონკრეტული ადამიანი, რომლის მუშაობა და მოღვაწეობა დამოკიდებულია ინტერნეტ სივრცეზე, ცვლის თავისი კომუნიკაციის გზებს. სოციალური მედიის გავრცელებისა და გამოყენების შესაბამისად, სოციალური ქსელების ფორმებიც იცვლება და ვითარდება. დოქტორი დუგლას დიკმენი, რომელიც IBM-ის კვლევის ცენტრის ერთ-ერთი მთავარი მენეჯერი გახლავთ, განმარტავს სოციალური მედიას, როგორც ადგილს, სადაც ადამიანები იყენებენ ინტერნეტს, როგორც ინსტრუმენტს, მათთვის საინტერესო ინფორმაციის განხილვისა და გაზიარების მიზნით. [10.2]

ანტონი ჯ. მარჩესი, სისტემებისა და ენერჯის კონვერტაციის ლაბორატორიის დირექტორი და ასოცირებული პროფესორი, მიიხნევს, რომ სოციალური მედიას ტრადიციული მედიისგან ინფორმაციის მოძიების, მისი გავრცელებისა და გამოყენების გზები განანსხვავებს. [11.] სხვა მკვლევარებს მიაჩნიათ, რომ სოციალური მედია ტრადიციული მედიისგან მხოლოდ მისი ხელმისაწვდომობითა და მარტივი ბუნებით გამოირჩევა. ძირითად შემთხვევაში სოციალური ქსელებში მოიაზრება ვებ გვერდები, სოციალური ქსელები, ისეთი როგორებიც არის Facebook, Youtube, Twitter და ნებისმიერი ის სივრცე, სადაც ადამიანები მობილურისა და ინტერნეტის

მეშვეობით რეგისტრირდებიან და ამყარებენ ადამიანებთან სხვადასხვა სახის ურთიერთობებს.

პალენი სოციალურ მედიას შემდეგნაერად განმარტავს: “ეს არის ბლოგები, სოციალური ქსელების გარემო, მესიჯების მყისიერი გაგზავნა და სხვა ვებ 2.0-ის აპლიკაციების ერთობლიობა”. [12.76-78]

საზოგადოებასთან ურთიერთობის სფეროში სოციალური ქსელების მნიშვნელობითა და გამოყენების ტექნოლოგიებით, მეცნიერებიც დაინტერესდნენ. ნინა ერისმა, მონიკა პადმანმა და კაი სვიტერმა, გამოიკითხეს 283 PR-ის პრაქტიკოსი და აღმოაჩინეს, რომ სოციალური მედიის ყველაზე მეტად გამოყენებადი და გავრცელებული ფორმა E-mail-ით სარგებლობა გახლდათ. [13.412-414] ავტორების განცხადებით მანამ, სანამ საზოგადოებასთან ურთიერთობის პრაქტიკოსები სოციალური მედიის უმარტივესი “იარაღის” გამოყენებას დაიწყებენ, მანამდე მათ სოციალური ქსელები საფუძვლიანად უნდა შეეისწავლონ. დაწყებული ვირტუალური რეალობიდან და მისი ხასიათიდან, დამთავრებული უბრალო და მარტივი მედიების გაგზავნით. მთელი მსოფლიოს მასშტაბით საზოგადოებასთან ურთიერთობის მენეჯერების პრაქტიკოსების კვლევისას, რაიტმა და ჰინსონმა იპოვეს მნიშვნელოვანი განსხვავება იმას შორის, თუ რას ამბობენ სოციალური მედიის საშუალებით პრაქტიკოსები მათ კომპანიაზე, და რა არის რეალობა. გარდა ამისა, გამოკითხულების უმრავლესობა აღნიშნავს, რომ ისინი დიდ დროს არ ხარჯავენ სოციალურ ქსელებზე მუშაობაში. 48% აღნიშნავს, რომ სოციალურ მედიაში სამუშაო დღის მხოლოდ 1-10%-ს ატარებს, 7% კი საერთოდ არავითარ დროს არ ხარჯავს სოციალურ ქსელებში მუშაობაზე. კითხვაზე, თუ სოციალური მედიის რომელი ინსტრუმენტია მათი კომპანიის წარმატებულად მუშაობისთვის ყველაზე მნიშვნელოვანი, გამოკითხულთა უმრავლესობა საძიებო სისტემას აღნიშნავს. მხოლოდ ამის შემდეგ ბლოგებს, ვებ გვერდების მუშაობას, სოციალური ქსელებს, Facebook-ს, Twitter-ს და სხვა. [14.1-13]

საზოგადოებასთან ურთიერთობის სტრატეგი მარკ პანა აღნიშნავს, რომ როგორც წესი საზოგადოებასთან ურთიერთობის მენეჯერებს, კრიზისულ სიტუაციებში ინფორმაციების გავრცელების გზები და ფორმები, წინასწარ აქვთ მომზადებული. სოციალურ მედიისა და სოციალური ქსელების არსებობის პირობებში, კი მათ ამის ფუფუნება

ჩამოერთვით. ჰანამ ასევე აღნიშნა, რომ საზოგადოებასთან ურთიერთობის პროფესიონალებს აღარ აქვთ ცუდი ამბების გავრცელებამდე სტრატეგიების შემუშავების დრო. შესაბამისად PR სპეციალისტებს საკუთარი ნაკლის ამოვსება და გალამაზება სხვადასხვა მეთოდებითა და კრეატიული ხრიკების გამოყენებით უწევთ. [15.47]

სოციალური მედია, როგორც ონლაინ ტექნოლოგიებსა და სხვადასხვა სოციალური ქსელებით სარგებლობას აღნიშნავს. ეს ის სივრცეა, რომელიც ადამიანებს ერთმანეთის აზრების, აღმოჩენების, გამოცდილების, მიზნების და იდეების გაზიარების საშუალებას აძლევს. სოციალურ მედიას შესაძლებლობა აქვს, მიიღოს მისთვის სასურველი მრავალი ფორმა: ტექსტი, გამოსახულება, აუდიო და ვიდეო გამოსახულება და სხვა.

სოციალური ქსელების საშუალებების გამოყენებით საზოგადოებასთან ურთიერთობის მენეჯერებს საშუალება ეძლევათ, მათ მიერ განხორციელებულ აქტივობებში ჩართონ მომხმარებლებიც. დენის ვიდეოქსი და გლენ კამერონი გვთავაზობენ შემდეგ სახეებს:

სოციალური ქსელები: Facebook და MySpace; მიკრობლოგები: Twitter; ვიდეოგაზიარება: YouTube; ვირტუალური რეალობა: Second Life; ღონისძიებები: Upcoming; ახალი ამბების თავმოყრა: Digg, Redditt; ფოტოგაზიარება: Flickr, Zoomr; პირდაპირი ონლაინ ტრანსლაცია: Justin.tv; ეპიზოდური ონლაინ ვიდეო: Stickham; ეპიზოდური ონლაინ აუდიო: this WEEK in TECH; მედიაგაზიარება Izimi; სოციალური ბუქმარკინგი: del.ocio.us; ონლაინ თამაშები: World Of Warcraft; [16. 360]

სოციალური ქსელები საზოგადოებასთან ურთიერთობის მენეჯერებს საკუთარი კომპანიისა თუ კერძო პირის ვებ გვერდების გახსნის, ინფორმაციის გაზიარებისა და ონლაინ მეგობრებთან კავშირის დამყარების საშუალებას აძლევს.

დღევანდელი რეალობის პირობებში, PR მენეჯერებს არ უნდა გამოიჩინონ მხედველობიდან ვების საინფორმაციო საიტები, თავისი რეკლამების განსათავსებლად. საზოგადოებასთან ურთიერთობის წარმმართველებმა სოციალური ქსელები და ინტერნეტ სივრცე აუდიტორიასთან წვდომისა და ურთიერთობის ტაქტიკურ საშუალებად უნდა გამოიყენონ.

PR მენეჯერები ინტერნეტ სივრცეში შემდეგი ფორმებით მუშაობენ: იმიჯების გავრცელება, ვებგვერდები, ბლოგები,

პოლკასტინგი, ინტერნეტბროშურა, საინდორმაციო რელიზების გავრცელება, სამაგიდო გამომცემლობა, მისამართების სივრცის შექმნა და სხვა. [17. 339-334]

ლიტერატურა

References:

1. "socialuri media skolaSi" s. asaTiani gamomcemloba sandros wignebi 2011.
2. Defining Virtual Reality: Dimensions Determining Telepresence Jonathan Steuer Department of Communication, Stanford University October 15, 1993
3. Coates, G. (1992). Program from Invisible Site—a virtual sho, a multimedia performance work presented by George Coates Performance Works, San Francisco, CA, March, 1992
4. Greenbaum, P. (1992, March). The lawnmower man. Film and video, 9 (3)
5. Krueger, M. W. (1991). Artificial reality (2nd ed.). Reading, MA: Addison-Wesley.
6. First impressions: US media portrayals of public relations in Timothy Penning School of Communications, Grand Valley State University, Allendale, Michigan, USA.
7. Mayfield, A. (2008). What is social media? iCrossing. Retrieved August 25, 2009, from www.icrossing.co.uk/.../What_is_Social_Media_iCrossing_ebook.pdf
8. Drury, G. (2008). Opinion piece: Social media: Should marketers engage and how can it be done effectively? Journal of Direct, Data and Digital Marketing Practice, 9
9. Dykeman, D. (2008, Feb. 9). How do you define social media? Retrieved March 30, 2010 from: <http://broadcasting-brain.com/2008/02/09/how-do-you-define-social-media/>
10. Dykeman, D. (2008, Feb. 9). How do you define social media? Retrieved March 30, 2010 from: <http://broadcasting-brain.com/2008/02/09/how-do-you-define-social-media/>
11. Marchese, J. (2007, June 5). Defining social media. Retrieved March 30, 2010
From:
http://www.mediapost.com/publications/?fa=Articles.showArticle&art_aid=61442
12. Palen, L. (2008). Online social media in crisis events. Educause Quarterly, 3

13. Eyrich, N., Padman, M.L., Sweetser, K.D. (2008). PR practitioners' use of social media tools and communication technology. *Public Relations Review*
14. Wright, D.K., & Hinson, M.D. (2009). Examining how public relations practitioners actually are using social media. *Public Relations Journal*
15. Hannah, M. (2009, February 5). In Hudson River landing, PR pros were not first responders. *Media Shift: Your Guide to the Digital Revolution*. Retrieved March 18, 2009 from <http://www.pbs.org/mediashift/2009/02/in-hudson-river-landing-pr-pros-were-not-first-responders036.html>.
16. sazogadoebasTan urTierToba strategia da taqtika denis l. uilkoqsi t. kameroni gamomcemloba "diogene" 2011 w.
17. sazogadoebasTan urTierToba strategia da taqtika denis l. uilkoqsi t. kameroni gamomcemloba "diogene" 2011 w.

Ketevan Gogodze

PR and Social Media – Virtual Reality and Real Illusion

Summary

The rapid spread and development of social networks is one of the attributes of modern times. The increasing in the number of online space users, development and distribution of a variety of new programs and blogs are just some of the factors that have a certain influence on our lives. People are becoming more and more dependent on social networks, Internet space and the virtual world as a whole. The last period is characterized with an intensive computerization of all spheres of our life.

Unfortunately, the most common and endenized "definition" of social networks is based on the fact that the Internet is used only for the purpose of dating, job search or sharing dull stories, but in reality it is just a waste of time and loafing. One thing is clear, people can use the Internet space and social networks, as well as any other space, a thing, an idea, or even a thought as for their benefit (for example, to find the necessary information, to conduct trials and research, to get education, etc.) , and to detriment of themselves (become so addicted to it that to lose a sense of reality). In fact, social media and internet space only facilitate a person's life and help him to develop technologically.

The online space and social networks provide the public relations specialists with the opportunity of different communications worldwide. Today, there are no restrictions in geography, or place and time. The Internet has made a feedback rapid and instantaneous, the space - unlimited with information, and most importantly, the communication - related to

lower costs The Internet reaches anywhere in the world and distributes information globally that distinguishes and differentiates it from other communication channels.

Today's communications tools, online space and social media promise a lot of change and progress. However, each of the existing or future tools requires proper management and the people who perform communication on a highly skilled level. Proper and successful public relations work depends on human creativity in the social networking space as well.

If in the twenty-first century a company still does not use the social media as one of the main methods of communication, we can assume that it will lose the ability to spread its messages and to identify its opportunities that is not so nice even in the case when talking about your company.

Keywords: Virtual reality, Virtual space, Social media, Social networks, Internet, Public Relations, Net, Apranet.

Reviewer: Professor Maia Kavtarashvili. University of Georgia. Marketing Communications Consultant

Кетеван Гогодзе

PR и социальные медиа - Виртуальная реальность и реальная иллюзия

Резюме

Быстрое распространение и развитие социальных сетей – один из атрибутов современности. Увеличение количества пользователей Интернет-пространства, разработка и распространение различных новых блогов и программ – это лишь небольшой перечень тех факторов, которые оказывают определенное влияние на жизнь каждого из нас. Люди становятся все больше и больше зависимыми от социальных сетей, Интернет-пространства и виртуального мира в целом. За последний период интенсивно идет компьютеризация всех сфер нашей жизни.

К сожалению, наиболее распространенное и внедренное в народе «определение» социальных сетей основано на том, что Интернет используется только для назначения свиданий, поиска работы или бессмысленных историй, а в действительности это лишь пустая трата времени и ничегонеделание. Одно очевидно, человек может использовать Интернет-пространство и социальные сети, так же как и любое другое пространство, вещь, идею, или даже мысль, как для

своей пользы (например, чтобы найти необходимую информацию, проводить испытания и исследования, получить образование и т.п.), так и себе в ущерб (стать настолько зависимым от него, что потерять ощущение реальности). В действительности же, социальные медиа и Интернет-пространство всего лишь облегчают жизнь человека и помогают ему в технологическом развитии.

Интернет-пространство и социальные сети дают специалистам по связям с общественностью возможность разного вида коммуникаций в масштабе всего мира. Сегодня не существует никаких ограничений ни в географии, ни по месту или по времени. Интернет сделал обратную связь быстрой и мгновенной, пространство - информационно неограниченным и что главное, общение - связанным с меньшими расходами. Интернет доходит до любой точки земного шара и распространяет информацию глобально, что выделяет и отличает его от других коммуникационных каналов.

Сегодняшние коммуникационные средства, Интернет-пространство и социальные медиа сулят много перемен и прогресса. Однако каждое из уже имеющихся или будущих средств требует правильного менеджмента и таких людей, которые выполняют коммуникацию на высококвалифицированном уровне. Правильная и успешная работа связей с общественностью зависит от человеческого творчества и в пространстве социальных сетей.

Если в двадцать первом веке еще существует такая компания, которая не пользуется средствами социальных медиа и не применяет их, как одно из основных методов коммуникации, можно считать, что она теряет возможность распространения своих сообщений и выявления своих возможностей, что даже в таком случае, когда разговор идет о вашей компании, не так уж приятно.

Ключевые слова: Виртуальная реальность, Виртуальное пространство, Социальные медиа, Социальные сети, Интернет, Связи с общественностью, Apranet.

Рецензент: Профессор Майя Кавтарашвили. Грузинский Университет. Консультант Маркетинговых Коммуникаций

შორენა მიქაია მოკვეცა არასტანდარტულ ინგლისურ ენაში

სტატია განიხილავს მოკვეცას, როგორც სიტყვაწარმოების ერთ-ერთ პროცესს არასტანდარტულ ინგლისურ ენაში. მეცნიერები სლენგს განმარტავენ, მეტყველების არაფორმალურ, არასტანდარტულ სახეობად, რომლისთვისაც ნიშანდობლივია ახალი მნიშვნელობით გამოყენებული სიტყვები და გამონათქვამები. იგი ერთგვარ საიდუმლო ენათაც კი მოიაზრება, რომელიც მხოლოდ კონკრეტული ჯგუფის წევრებისთვისაა გასაგები.

მოკვეცის დროს ადგილი აქვს სიტყვის შემოკლებას მისი რომელიმე ნაწილის მოკვეცის შედეგად, იმისდა მიხედვით, თუ რა ნაწილი მოკვეცა სიტყვას, მოკვეცის სამი ძირითადი ტიპი არსებობს:

1. ბოლო მარცვლის მოკვეცა
2. შუა მარცვლის მოკვეცა
3. საწყისი მარცვლის მოკვეცა

მოკვეცა უმეტესწილად გამოიყენება სალაპარაკო ენის ფარგლებში. მოკვეცილი სიტყვები გვხვდება სამედიცინო სლენგშიც.

საკვანძო სიტყვები: სლენგი, სამედიცინო სლენგი, სიტყვაწარმოება, მოკვეცა.

მეცნიერები სლენგს განმარტავენ, როგორც მეტყველების არაფორმალურ, არასტანდარტულ სახეობას, რომლისთვისაც დამახასიათებელია ახალი მნიშვნელოვანი გამოყენებული სიტყვები და გამონათქვამები. იგი ერთგვარ საიდუმლო ენათაც კი მოიხსახება, რომელიც მხოლოდ კონკრეტული ჯგუფის წევრებისთვისაა გასაგები. მისი გამოყენება არ არის შეზღუდული ასაკობრივი ჩარჩოებით.

დიუმასა და ლაიტერის აზრით (1978), გამონათქვამი შეიძლება, ჭეშმარიტ სლენგად მივიჩნიოთ, თუკი იგი აკმაყოფილებს შემდეგი კრიტერიუმებიდან მინიმუმ ორს:

1. აქვეითებს სერიოზული თუ ფორმალური ზეპირი თუ წერილობითი მეტყველების პრესტიჟს და წარმოადგენს რეგისტრის აშკარად უხეშ გამოყენებას.

2. მისი გამოყენება გულისხმობს, რომ მოსაუბრე კარგად იცნობს იმას, რასაც მოცემული გამონათქვამი აღნიშნავს ან იმ ჯგუფს, რომლის წევრებიც აღნიშნული ტერმინს იყენებენ.

3. მაღალი სოციალური სტატუსის ან მაღალი პასუხისმგებლობის მქონე პირების ჩვეული დისკურსისთვის მოცემული გამონათქვამი წარმოადგენს ტაბუს;

4. იგი ცვლის საყოველთაოდ ცნობილი კონვენციულ სინონიმს.

სლენგი განსხვავდება, როგორც სტანდარტული, ასევე არასტანდარტული მეტყველებისგან, თუმცა ამასთანავე გარკვეული თვისებებით ორივეს ემსგავსება (Partridge, 1947), Eble (1996) აღნიშნავს, რომ სლენგი ეს არის ცვალებადი სემანტი ხალხური მეტყველებისა, რომელსაც მოსაუბრე იყენებს, რომ ადგილი დაიმკვიდროს ამა თუ იმ საზოგადოებაში.

კომუნიკაციის დამყარების მრავალი საშუალება არსებობს. მეტყველების კულტურა განისაზღვრება ენის ფლობის ხარისხით. აქ კი, თავის მხრივ, პროფესიული ლექსიკის საფუძვლიანი ცოდნა იგულისხმება. არასწორად წარმართულ კომუნიკაციას დიდი პრობლემები ახლავს თან. შესაძლოა, სწორად ეფექტურად საუბრის საჭიროებამ შექმნა წინაპირობა, რომ მედიცინაშიც შექმნილიყო ერთგვარი სლენგი. დიახ, მედიკოსებმაც შექმნეს თავიანთი და რომელიც უნიკალურადაც კი მოისაზრება (Coombs, R.H.) ენის განვითარების მანძილზე სიტყვაწარმოებითი მექანიზმები იცვლება, ზოგი მაწარმოებელი მეტად აქტიური ხდება, ზოგი კი ნაკლებად გამოყენებადი.

თანამედროვე ინგლისური ენის ლექსიკური შემადგენლობის შესწავლა წარმოადგენს ენათმეცნიერების ერთ-ერთ უმნიშვნელოვანეს ამოცანას. როგორც ცნობილია, ლექსიკა ენის ყველაზე ცვალებადი ნაწილია, რაც აიხსნება მათი მნიშვნელობის უშუალო კავშირით გარეგნობრივ სინამდვილესთან. ლექსიკურ მარაგში თვალსაჩინოდ გამომუდგნდება ის გარდაქმნები, რომლებიც სამყაროში ხდება. ახალი რეალობის გაჩენასთან ერთად ლექსიკური ერთეულებიც იწმდება. პარალელურად ზოგი სიტყვა გამოდის საყოველთაო ხმარებიდან. სიტყვაწარმოება გახლავს, სწორედ ამ ახალი სიტყვების წარმოშობის ხერხის და საშუალებების სისტემა განსაზღვრული მოდელების მიხედვით. ოდ. მეშკოვი მოცემულ საკითხთან დაკავშირებით აღნიშნავს: „როცა ვსაუბრობთ

სიტყვაწარმოებაზე, მხედველობაში გვაქვს ენის ლექსიკური შემადგენლობის შევსება ახალი სიტყვებით“.

მეცნიერები სიტყვაწარმოებას მიაკუთვნებენ ხან გრამატიკას (ი.ს.სტეპანოვა,1980), ხან მიიხნევენ ენათმეცნიერებას დამოუკიდებელ დარგად. საინტერესოა ვ.ვ. ვონოგრადოვის შეხედულება სიტყვაწარმოებაზე. მისი აზრით, იგი წარმოადგენს ლექსიკოლოგიურ და გრამატიკულ კვლევის საგანს. აქვე საინტერესოა ა.ი.სმირნეცკის, კ.ა. ლეგოვსკაიას, ი.რ. გადიპერინას, ი.რ. არნოლდისა და სხვა ლინგვისტთა ნაშრომები. მათი აზრით, სიტყვაწარმოება ესაზღვრება ერთის მხრივ, ლექსიკოლოგიას, მეორე მხრივ კი გრამატიკას.

ამრიგად, სიტყვაწარმოება ეს არის ენათმეცნიერების ნაწილი, რომელიც შეისწავლის სიტყვის წარმოების პროცესებს, მის პროდუქციულობას და აქტუალობას.

სიტყვაწარმოების ხერხებს შორის გვხვდება მოკვეცა. მას ძირითადად სალაპარაკო ენის ფარგლებში გამოიყენებენ. იმის მიხედვით, თუ რა ნაწილი მოკვეცა სიტყვას, მოკვეცის სამი ძირითადი ტიპი გვხვდება.

1. ბოლო მარცვლის მოკვეცა
2. შუა მარცვლის მოკვეცა
3. საწყისი მარცვლის მოკვეცა.

ზ. ხარიტონიკი მიიხნევს, რომ მოკვეცილი სიტყვების ძირითად მასას, ჩვეულებისამებრ, წარმოადგენს აპოკოპე, რადგან სიტყვის პირველი ნაწილი ემთხვევა, როგორც წესი, სიტყვის ძირეულ მორფემის ნაწილს და მისი შენარჩუნება საშუალებას გვაძლევს, შევინარჩუნოთ კავშირი ძირეულ ერთეულსა და აბრევიატურას შორის (ხარიტონიკი, 1992).

მსგავსი სიტყვები ენის ლექსიკაში მყარად იკიდებენ ფერს. როგორც დამოუკიდებელი ენის ერთეულები. ასეთ სიტყვებში ზოგჯერ აღვილი აქვს ასიმილაციასაც (არნოლდი, 1986).

ი.ვ. არნოლდი განიხილავს მოკვეცილი სიტყვისა და მისი ძირეული ნაწილის ურთიერთობას: „ის ნაწილი ან სიტყვა, რომელიც სრულ ფორმას მოკვეცა, ნებისმიერ დროს შეიძლება აღვადგინოთ და თავის ადგილას დავუბრუნოთ, ისე რომ კავშირი სრულ ფორმას დამ ის მიერ ნაწარმოებ სიტყვას შორის არ არის დაკარგული, რადგან მოკვეცის შემდეგ ნაწარმოები ფორმა ძირითადად მნიშვნელობას არ იცვლის (არნოლდი, 1986)“.

თუმცა აქვე რ.ს. გინზბურგი და მისი თანაავტორები თვლიან, რომ მიუხედავად იმისა, რომ მოკვეცილი სიტყვები ენაში ზოგჯერ თანაარსებობენ მათ საწყის სიტყვებთან ერთად, მათ აქვთ დამოუკიდებელი ლექსიკური ერთეულის ფუნქცია და მნიშვნელობა. მოკვეცილი სიტყვის ლექსიკური მნიშვნელობა და ის სიტყვა, საიდანაც ისინი არიან წარმოებულები მნიშვნელობით განსხვავდებიან (გინზბურგი, 1979).

არნოლდის აზრით, მოკვეცილი ფორმა შეიძლება ჩაითვალოს როგორც სინონიმი, რომელიც სრული ფორმისგან განსხვავდება სტილისტურად. ის ნაწილი, რომელიც სიტყვას მოეკვეცა, შესაძლებელია თავის ადგილს დაუბრუნოთ და მათ შორის კავშირი აღვადგინოთ. თუმცა აქვე დასძენს, რომ მათ შორის კავშირი მხოლოდ ეტიმოლოგიურად დგინდება, რადგან პირვანდელ ნაწარმოებ სიტყვებს შორის დენოტატური ან ლექსიკურ-გრამატიკული მნიშვნელობა ისეა შეცვლილი, რომ მოკვეცილი ელემენტი გახდა დამოუკიდებელი სიტყვა (არნოლდი, 1986).

არასტანდარტულ ინგლისურ ენაში მოკვეცილი სიტყვებია:

1. Afib = atrial Fibrillation = წინაგულოვანი ბოჭკოს წარმოქმნა
2. alk phos = alkaline phosphatase = ტუტე ფოსფატი
3. amox = amoxicillin = ამოქსაცილინი
4. angrio = angiography = ანგიოგრაფია
5. accels = acceleration = აჩქარება, დაჩქარება
6. appy = appendectomy = აპენდექტომია (ქირურგიული მანიპულაციის დასახელება)
7. bicarb = bicarbonate = ორნახშირმჟავა
8. bili – bilirubin = ბილირუბინი, ნაღვლოვანი პიგმენტი
9. C diff = clostridium difficile = ძლიერი ბაქტერია
10. cath'd = catheter = კათეტერი
11. coags = coagulation studies = კოაგულაციის შესწავლა (შედევებას)
12. crit = hematocrit = სისხლის წითელი ბურთულაკების თანაფარდობა
13. C-section = Cesarean section = ქირურგიული განყოფილება
14. C-spine = cervical spine = საშვილოსნოს ყელის თავბანდი
15. cysto = cystoscopy – ციტოსკოპია
16. de'd = discharged = საავადმყოფოდან გაწერა

17. decels = decelerations = შენელება
18. detox = detoxification = დეტოქსიფიკაცია
19. dex = dexamethasone = ანთების საწინააღმდეგო მედიკამენტი
20. dig = digoxin = დიგოქსინი
21. endo = endoscopy = ენდოსკოპი
22. eos = eosinophils = ენოფილები
23. epi = epinephrine = ადრენალინი
24. epis = epithelial cells = ეპითელიუმის უჯრედები
25. exam = examination – გასინჯვა
26. fem-pop by pass = femoropopliteal bypass – თეძოში გამავალი არტერიები
27. flex sig = flexible sigmoidoscopy = სამედიცინო ხელსაწყოები
28. fluoro = fluoroscopy = სამედიცინო ხელსაწყო
29. gastroc = gastrocnomius = ფეხის კუნთი
30. gent = gentamicin = გენტამიცინი
31. H. flu = haemophilus influenzae = ჰემოფილური ინფექცია
32. home/onc = hematology / oncology = ჰემატოლოგი / ონკოლოგი
33. Hep A = hepatitis A = A ჰეპატიტი
34. Hep B = hepatitis B = B ჰეპატიტი
35. Hep C = hepatitis C = C ჰეპატიტი
36. high rez = high resolution (CT Scan) = კომპიუტერული ტომოგრაფია
37. I's & O's = inputs and outputs = ხარჯები და შედეგები
38. labs = laboratory = ლაბორატორია
39. lap = laparotomy = ლაპარატომია (მუცლის გაკვეთა)
40. lap chole = laparoscopic cholecystectomy – ლაპარასკოპულად ნადღლის ბუშთის ამოკვეთა
41. L spine = lumbar spine = ლემბალური ნაწილი (წელის არე)
42. lymphs = lymphocytes = ლიმფოციტები
43. lytes = electrolytes = ელექტროლიდები
44. med onc = medical oncology = ონკოლოგია
45. meds = medication = მკურნალობა
46. met = metastasis = მეტასტაზი
47. mets = metastases = მეტასტაზები
48. mics = micrograms = მიკროგრამი
49. neuro = neurology = ნეიროლოგი

50. nitro = nitroglycerin = ნიტროგლიცერინი

51. ox = oximetry = მოწყობილობა, რომელიც ზომავს
ჟანგბადის რაოდენობას სისხლში

52. ostreo = osteoporosis = ოსტეოფორიზი (ძვლის დაავადება)

53. pacer = pacemaker = გულის ელექტრონული სტიმულატორი

54. ped = pediatrics = პედიატრი

55. pen = penicillin = პენიცილინი

მოკვეცის დროს წარმოქმნილი სიტყვა იმავე მეტყველების
ნაწილს ეკუთვნის. შემოკლებული სიტყვების ძირითად მასას
არსებითი სახელები ქმნიან.

ლიტერატურა

References:

1. Adams V. (1973). An Introduction of Modern English Word formation.
2. Bauer L. (1985). English word formation.
3. Ginsburg R. A course in Modern English Lexicology. 1966.
4. Quirk, Randolph. A comprehensive Grammar of English Language. 1985.
5. English compounds “Wikipedia the free Encyclopedia”, 2006.
6. Merchand – categories and types of present day English Word formation, 1969.
7. Cannon, G. (1987). Historical change and English Word Formation.

Shorena Mikaia

Clipping in Nonstandard English

Summary

In this paper I would like to study one of the word-formation processes known as clipping in Non Standard English. It is the process of shortening a word without changing the same meaning and still being a member of the same form class.

Slang – words that are not considered part of the standard Vocabulary of a language and that are used very informally in speech especially by a particular group of people.

Medicine is a profession already overflowing with slang, and doctors over the year have invented plenty of their own.

Clipping mainly consists of the following types:

1. Back clipping is the loss of one or more syllables at the end of the word.
 2. Fore clipping refers to the omission of one or more syllables at the beginning of a word.
 3. Middle clipping retains the middle part of a word, getting ride of the beginning and ending parts.
- Clipping is more characteristic of the colloquial language. It's predominant feature of medical slang.

Keywords: slang, medical slang, word formation, clipping.

Reviewer: Professor Nigzar Sikharulidze, Georgian Technical University

Шорена Микая

Сокращения в нестандартном Английском языке

Резюме

В статье рассматривается укорочение слова, как один из процессов словопроизводства в нестандартном английском языке.

Ученые разъясняют сленг как неформальный, нестандартный вид речи для которого характерно использование нового значения слов и фраз. Это также рассматривается как своего рода тайный язык, что понятно только членам определенной группы. В зависимости от того, какая часть является сокращенным словом существует три основных типа:

1. Укорочение последнего слога;
2. Укорочение стоящий в середине слога;
3. Укорочение начального слога.

Упрощение слов в основном используется в разговорной речи, и в медицинском сленге.

Ключевые слова: сленг, медицинский сленг, словопроизводство, упрощение слов.

Рецензент: Профессор Нугзар Сихарулидзе, Грузинский технический университет.

ნატალია ელგენდარაშვილი დიონისოს კულტი და საქართველო გრიგოლ რობაქიძის კუბლიციზტიკაში

დიონისოს და მისი კულტი, გრიგოლ რობაქიძის ფიქრით, წარმოგვიჩენს ქართული კულტურული ხედვის და ცნობიერების დიად ისტორიულ შინაარსს. დიონისოს კულტმა მთელი ჰელლადა მოიცვა. მართალია მან წინააღმდეგობა გაუწია, მაგრამ დიონისომ მაინც დაამარცხა. დიონისოს კულტი საქართველოში აშკარად გამოხატულია. ეკლესიაში ხატარბუღი საკრალური რიტუალები სწორედ ამაზე მიუთითებს. დიონისოს კულტის უტყუარი ნაშთები საქართველოს თითქმის ყველა კუთხეში გვხვდება.

ნიშნდობლივია, რომ ქართველებში უფრო მძაფრი გამოხატულება ბედთან შეგუებისა, კერძოდ, რომელიც სამ სიტყვაში მდგომარეობს: „რაც მოხდეს - მოხდეს,“ ეს აშკარად ხაზს უსვამს ქართველების დიონისურ ბუნებას.

„ყოვლადობა“ დოსტოვესკისათვის ცხადდება ქრისტეში, „დიონისურობა“ ნიცშესათვის დიონისოსში. გრიგოლ რობაქიძეს კი აქედან გამოჰყავს შემდეგი ფორმულა: ქრისტე ძეგაცში დაბადებული - ღმერთკაცი. დიონისოს კაცში შეგებული - ზეკაცი.

საკვანძო სიტყვები: დიონისოს კულტი, გრიგოლ რობაქიძე

დიონისოს და მისი კულტი, გრ. რობაქიძის ფიქრით, წარმოგვიჩენს ქართული კულტურული ხედვის და ცნობიერების დიად ისტორიულ შინაარსს. ეს კულტი კი „მსოფლიო მნიშვნელობისა“ და თუ ვერ რწმუნდებით ფრ. ნიცშეს, რომ მისი გათვალისწინების გარეშე „ესთეტიკის შექმნა ესეა შეუძებელია“, მით უფრო საინტერესოა იგი გრ. რობაქიძის ლიტერატურულ-ესთეტიკური შეხედულებების გამოვლენის თვალსაზრისით.

დიონისოს კულტის არსის წარმოსაჩენად, ნარკვევში გრ. რობაქიძე კონცეპტუალურად მიმოიხილაგს დიონისოს კულტის გამოვლინებებს თრაკიაში, ჰელლადაში, საქართველოში (ფშავ-ხევსურეთი, კახეთი, რაჭა, ქართლი, აფხაზეთი).

„მთელი ისტორია ქართველებისა დიონისური მისტერიაა თავისთავად“. ესეც არის გრიგოლ რობაქიძისათვის ერთი არგუმენტი ქართული ყოფისა და მსოფლგანცდის ევროპულად გამართულობისა.

საექვო აღარ არის დღეს, რომ საქართველო ერთიანდება: „გატეხილი მთელი ისევ მთელდება. ერთობილი და მთლიანი საქართველო ეხლა უკვე ერთგვარი ფსიხიური სინამდვილეა. ამ სინამდვილეს ხელმწიფებითი ყალიბი ეჭირვება, - და ქართველობის ენერგია ამჟამად ამ მიზნის მიღწევისათვის უნდა იყოს ამუშავებული“. [2,214]

მსოფლიო სულის ცნაურება ხანდახან „მესსიანიზმის“ სახით გვევლინება. ეს მოვლენა ერის შეგნებაში ერის დვთის მიერ რჩეულებაა: ამა და ამ ერში „მესსია“ ცხადდება - აი უკანასკნელი აზრი მესსიანიზმის. [2,214]

არის სხვა ფენომენიც: „მისსიანიზმი“. რომელიმე ერს რჩეული მისსია აქვს მიკუთვნილი, რომელიც მას შეუძლია ადასრულოს და სხვას არავის. ეს უფრო საკულტურო მოვლენაა, ვიდრე სარელიგიო. ჩვენ ვიცით ძველი ჰელადა, იტალიის რენესსანსი, რომანული გენია, გერმანეთის სული. ყოველმა ამათგანმა თითქო განსაკუთრებული მისსია შეასრულა, რომელსაც მსოფლიო ფასეულობა აქვს. [2,214]

ერთი მოვლენა საქართველოს ისტორიაში: სახელდობრ დიონისოს კულტი. ამ კულტის მსოფლიო მნიშვნელობა დღეს ყველასათვის ცხადია. სხვას რომ თავი დავანებოთ, ამ კულტის გარეშე ესთეტიკის შექმნა ეხლა შეუძლებელია. ამის თავდებია დამწვარი გენია ფრ. ნიცშესი.

ავტორი დიონისოს კულტს აიგივებს „ორგიაზმთან“, როცა „შეშლილობამდის მხიბლავ მუსიკას აღტყინებამდე მიჰყავს მოდღესასწაულები“. იგი თვლის, რომ იმ პროცესში ერთგვარი „მანიაა“, ზღვარგადასული მოლხენა: „ღმერთთან ერთტკეული იწოდების „საბოს“, „საბაზოს“, - ეს ხომ თვით დიონისოა, როცა ზეადამიანური და ქვეადამიანური ერთმანეთს ერწმევა-ყოველივე ეს, რელიგიურ სახიობას გვიჩვენებს, რომელიც მასზე მეტია თითქმის. ეს არის „ჰიერომანია - წმინდა შეშლილობა“, როცა სული სხეულს სცილდება და დვთაებას ეზიარება, სული კი სხეულისაგან გათავისუფლებული უმზერს იმას, რასაც მხოლოდ „სულის თვალნი“ უყურებენ. [2,216]

გრ. რობაქიძისეული ხედვით დიონისოს კულტმა მთელი ჰელადა მოიცვა.მართალია მან წინააღმდეგობა გაუწია, მაგრამ დიონისომ მაინც დაამარცხა. მელაპი (ნახევრად მითიური პიროვნება) მართავს დიონისოს კულტს. ჰეროდოტეს სიტყვით იგი მისი დამაარსებელია.

ავტორის აზრით ჰელდადამ მითოლოგიურად დახვეწა დიონისოს ფენომენი. პირველი: დიონისო ძეგვის შვილია, მეორე: ადამიანი ორი ელემენტისგან წარმოიშვა - დიონისურისა და ტიტანურისაგან და მესამე: ადამიანის სული მართალია უკვდავია, მაგრამ არა - თავისუფალი. „იგი მოქცეულია დაბადებისა და სიკვდილის უსაზღვრო რკალში“. [2,218]

პუბლიცისტის თვალთახედვით, დიონისოს საიდუმლო საინტერესოა იმით, რომ თურმე, პირველად ადამიანებს მართლაც სწირავდნენ მსხვერპლად. თუ განმგმირული არ მოკვდებოდა, ესე იგი, იგი გაღმერთების ღირსი იყო. დროთა განმავლობაში ადამიანის მსხვერპლ-შეწირვამ სიმბოლური ხასიათი მიიღო. ადამიანის ნაცვლად ცხოველს, კერძოდ, ხარს იყენებდნენ. ხარი: „სიმბოლო ველური, დაუცხრომელი წარმომშობი ძალის“. [2,219] გარდა ამისა მის კულტში აღსანიშნავია ფაღლოსი, როგორც სიმბოლო ნაყოფიერებისა.

ძველად ისიც იყო ცნობილი, რომ დიონისო მუხაში ცოცხლობს. მუხის კულტიც მოწმობს ჩვენში, რომ ეს ხე წმინდაა. თითქოს მისი ფოთლების შრიალით შემოქმედი თავის ნებას გამოხატავდა. „ფოთლები გვირგვინისა იმ ხეებისაგან აირჩევიან, რომელნიც ცალ-ცალკე ღმერთისთვის არიან წმინდა: დაფნისა, მუხისა, ზეთისხილისა თამაშობენ გვირგვინში მთავარს როლს. [2,220] მისი აზრით, მუხას წინასწარმეტყველური ძალა აქვს. ხანდახან თითქოს გველი იფარავს მას და ამის მაგალითად მოჰყავს მუხის გველი კოლხში, რომელსაც მედეას დახმარებით იაზონი უნდა მორეოდა, სანამ ოქროს ვერძს მოიპოვებდა.

დიონისოს კულტი საქართველოში აშკარად გამოხატულია. ეკლესიაში ჩატარებული საკრალური რიტუალები სწორედ ამაზე მიუთითებს. ავტორი აქცენტს აკეთებს ამასთან დაკავშირებით, რომ ამ პროცესის გარე-სახე თითქოს ქრისტიანულია, ხოლო შინა-სახე პირდაპირ წარმართული, აი, სწორედ ამ შემთხვევაშია დიონისური.

დიონისოს კულტის უტყუარი ნაშთები საქართველოს თითქმის ყველა კუთხეში გვხვდება. ამის ნათელი დასტურია აწყურის დღესასწაული, რომელიც დიონისოს კულტის უტყუარი ნატეხია, გერისტაობა - ქართლში, „ნაციხურობა“ - რაჭაში, „ლიმპ“ დღეობა - სვანეთში, ხოლო აფხაზეთში - „მიზიტხუ“. ნათლად გამოხატული დიონისოს კულტი საქართველოში თანდათან, დროთა სვლაში თვითონ, ნელ-ნელა მიმქრალა.

დიონისოს ფენომენი ფრიდრიხ ნიცშემ გადაშალა მთელი მისი უძირო საიდუმლოთი. მას უძღოდა წინ ჰელლადის ისტორიულ-ფილოლოგიური კვლევა. ნიცშე მიუდგა ჰელლადის ესთეტიური განცდით: „ესთეტიური ათვისება“ – ეს მთავარი მიზანია ნიცშესი ყველგან. ჩვენში „სულის საქმე“ უფროსად სასაფლაოზე სრულდება, – გარნა, იმავე სასაფლაოზე იმართება ქართული „ღრეობა“, ლხინი ყაბახითა და ჯირითით. საქართველოში ბევრია სხვა ადგილი „სალხინოდ“, მაგრამ რაღაც უცნაურობით ქართველი ხალხი მაინც სასაფლაოს არჩევს სიცოცხლის ასათამაშებლად. გარდა ამისა, არ მოიძებნება, მგონი, მეორე ისეთი ხალხი, რომელიც ასე ადვილად ურიგდებოდეს სიკვდილის საშინელებას, როგორც ქართველები. ბევრი ამ მოვლენას „ზერელობით“ ხსნის. მაგრამ, თუ ცხად ვყავით, რომ ქართველობამ უმძაფრესად განიცადა „დიონისურობა“, მაშინ ადვილი ასახსნელი იქნება ქართველების მიერ სიკვდილის მსუბუქი ატანა. ყოველ შემთხვევაში ეს ფაქტი დამაფიქრებელია მეტად. [2,224]

ფაქტია, რომ ფრ. ნიცშემ სიღრმისეულად განიხილა დიონისოს ფენომენი, მისი გაიგივება ქართულ ხასიათთან, რაც მისი ხედვით, აშკარაა, რომ ქართველობამ უმძაფრესად განიცადა დონისურობა.

მთელი ისტორია ქართველებისა დიონისური მისტერიაა თავის თავად: „სიკვდილი და სიცოცხლე, გაქრობა და აღდგენა, – მგონი, ჩვენზე უფრო მკვეთრად სხვა ხალხს არ განუცდია და არც არის ქართველ ერში შავი მელანქოლია, ეროვნული პესიმისმით გამოწვეული. ქართველ ერმა ყველაზე უფრო მძაფრად მოჰკვეთა ძველ ჰელინთა დიონისური „სიყვარული ბედისადმი“ სამს სიტყვაში „რაც მოხდეს – მოხდეს“. და რაც უნდა მოხდეს, იგი მაინც დიონისურს გუნებაზეა და მღერის მუდამ – „მრავალ უამიერ“. [2,225]

ნიშანდობლივია, რომ ქართველებში უფრო მძაფრი გამოხატულებაა ბედთან შეგუებისა, კერძოდ, რომელიც სამ სიტყვაში მდგომარეობს: „რაც მოხდეს - მოხდეს“, ეს აშკარად ხაზს უსვამს ქართველების დიონისურ ბუნებას.

მკვლევარ ნონა კუპრეიშვილის ნააზრევი „ლიტერატურული მედალიონი – გრიგოლ რობაქიძე“, გამოკვეთილია სხვადასხვა მოაზროვნის დამოკიდებულება „დიონისოს კულტი და საქართველოსთან“ დაკავშირებით. [1,2]

გრიგოლ რობაქიძის აზრით ილია, აკაკი, უფრო კი „მთელ ხელოვანთ“ აზრით ყაზბეგი და განსაკუთრებით ვაჟა

„მითოლოგიური წარსულის მკვდრებით აღმდგარ“ ძეს უწოდებდა. [1,2]

პლატონის „იდეათა სამყაროსა“ და კ. იუნგის „ქვეცნობიერი ფსიქოლოგიის“ ქარგაზე აგებული კულტურული არქექტიპების კონცეფციას განსაკუთრებული რუდუნებით ამუშავებდა გრიგოლ რობაქიძე. ფაქტობრივად იმავე მიზანს ემსახურებოდა ვ. კოტეტიშვილის მიერ წამოწეული ხალხის ცნობიერებაში განფენილი „სიტყვის სტრიქონი“, ქართული მწერლობის „ულევი საუნჯის“ მცნება. [1,2]

მკვლევარი მანანა ნინიძის ნააზრევი „გრიგოლ რობაქიძე და დოსტოევსკი“, გრ. რობაქიძე ფიქრობს, რომ „დოსტოევსკის ჰიბრიდული მსოფლიოგზნება იგივეა, რაც ნიცშეს დიონისური აპერეცეპცია. კერძოდ, დიონისოს „ყოველი ყოველში“ - „მე ყოველში და ყოველი ჩემში“ - იგივეა, რაც „სხვადაქცევა“ და „ყოვლადაქცევა“ - პალინგენესია და მეტამორფოზა“. [1,2]

„ყოვლაღობა“ დოსტოევსკისათვის ცხადდება ქრისტეში, „დიონისურობა“ ნიცშესათვის დიონისოში. გრიგოლ რობაქიძეს კი აქედან გამოჰყავს შემდეგი ფორმულა: ქრისტე ძეკაცში დაბადებული - ღმერთკაცი. დიონისო კაცში შვებული - ზეკაცი. გრ.რობაქიძე წერს, რომ ნიცშემ არ იცოდა, რომ დიონისო წარმართული ჰიპოსტასია ქრისტესი და მთელი სიცოცხლე ებრძოდა ქრისტეს. დოსტოევსკი არ იცნობდა დიონისოს სახელს, თუმცა მთელი არსებით აცნაურებდა მას. შემდეგ გრ. რობაქიძე აკეთებს დასკვნას, რომ თუ პიროვნება განმტკიცდება კოსმიურად, იქცევა ზეკაცად, ღმერთკაცად, მაშინ თვითონ ღმერთი (დიონისო ანუ ქრისტე) კვდება კაცში. იმმანენტური ქცევა აქ თითქო ზედმეტად ხდის ტრანსცენდენტურ ყოფას და სწორედ ეს იყო, გრ. რობაქიძის რწმენით საშიში იდეა ნიცშესი, მისი უკანასკნელი საიდუმლო და სწორედ ამ იდეით იწვოდა დოსტოევსკი.

ლიტერატურა

References:

1. gazeTi „saqarTvelo“, 1917, 246-2; 247-2; 250-2.;
2. grigol robaqiZe. nawerebi. wigni III, gv. 214-225.

Natalia Elgendarashvili

Cult of Dionysius and Georgia in Grigol Robakidze Essays

Summary

The Dionysius and his cult, in opinion of Grigol Robakidze, represent the great historical content of Georgian cultural vision and consciousness. Dionysus cult covers the entire Hellados. Although he resisted, but Dionysius however was defeated. The cult of Dionysus is clearly expressed in Georgia. Carried out in the church sacred rituals exactly indicate on this. The reliable remains of the Dionysus cult would be found in almost every area of Georgia.

It is importantly that in Georgians more stricter the expression of the habituation with fate, in particular that lies in few words: "Whatever happens - happens", it clearly emphasizes the Dionysian nature of Georgians.

“Universality” for Dostoevski was declared in Christ, the “Dionysus” for Nietzsche is in Dionysus. Grigol Robakidze concludes from this the following formula: Christ born in superman – is a theanthropos. Dionysus born in man – is a superman.

Keywords: Cult of Dionysius, Grigol Robakidze.

Reviewer: Professor Vaja Papaskiri, Georgian Technical University

ნათალი ელგენდარაშვილი

კულტი დიონისიისა და გურჯისტანში გრიგოლ რობაქიძის ნაშრომებში

Резюме

Дионисий и его культ, по замыслу Григола Робакидзе, представляют великое историческое содержание грузинского культурного видения и осознания. Культ Дионисия охватил всю Элладу. Хотя он и оказал сопротивление, но Дионисий все же потерпел поражение. Культ Дионисия в Грузии ясно выражен. Проведённые в церкви сакральные ритуалы указывает именно на это. Непреложные останки культа Дионисия можно найти почти в каждом уголке Грузии.

Важно отметить, что в грузинах более выражено свыкание с судьбой, в частности, что выражается в нескольких словах: "Случиться

таким образом,, что случиться", это ясно подчеркивает дионисический характер грузин.

“Всеобщность” для Достоевского выражается в Христе, «Дионисичность» у Ницше в Дионисии. Григорий Робакидзе из этого выводит следующую формулу: рождённый в сверхчеловеке Христос – человек-бог. Рождённый в человеке Дионисий - сверхчеловек.

Ключевые слова: Культ Дионисия, Григол Робакидзе.

Рецензент: Профессор Важа Папаскири, Грузинский технический университет.

ანი ბექაშვილი ენის ლემსიკური მარაგის გამდიდრება და განვითარება

თანამედროვე ცვლილებებისა და გამოგონებების გამო ყველა ენას ესაჭიროება განახლება და შევსება ახალი სიტყვებით. კაცობრიობა იზრდება და ვითარდება, იგი იყენებს ენას კომუნიკაციისათვის. ენა ადამიანის არსებობისა და ფუნქციონირებისათვის აუცილებელი პირობაა. ენა მუდმივად ვითარდება და იგი განიცდის ცვლილებებს მისი ისტორიის მანძილზე. ყოველივე ზემოთხსენებულის გამო ლექსიკის გამდიდრება და განვითარება აუცილებელია ენის არსებობისათვის.

საკვანძო სიტყვები: ენა, განახლება, ურთიერთობა, გამდიდრება, ლექსიკური მარაგი

ახლად წარმოებული სიტყვები მნიშვნელოვნად აფართოვებენ და დღევანდლობასან უფრო მოქნილს და შესაბამისს ხდიან ენას. თანამედროვე ნგლისურში არსებული ენის ახალი ლექსიკური მარაგის ჩამოყალიბების პროცესი რთულია მარამ აუცილებელი, რათა ენაში შექმავალი ლექსიკური ერთეულების მისი გამოყენებისას შეზღუდულები არ ვიყოთ.

თანამედროვე გამოგონებებისა და ცვლილებების გამო ყველა ენას ესაჭიროება ახალი სიტყვებით შევსება და განახლება. საზოგადოება ენის საშუალებით ამყარებს ურთიერთობას, უზიარებს ერთმანეთს შეხედულებებს, აგებინებს რაც სათქმელი აქვს და ამგვარად აღწევს ურთიერთგაგებას. კაცობრიობა სტაბილურად იზრდება და ვითარდება, იგი კომუნიკაციისათვის იყენებს ენას. ენა ადამიანის არსებობისა და ფუნქციონირებისათვის აუცილებელი პირობაა.

ახალი სიტყვები ჩნდება მოცემულ ენაში სიტყვის წარმოქმნის პროდუქტული საშუალებების მიხედვით, ეს არის პროცესი, რომელიც ქმნის ახალ ლექსიკურ ერთეულებს. ენაში ახალი ლექსიკური ერთეულები შემოდის უბრალოდ იმიტომ რომ შესატყვისებოდეს და ასახავდეს იმ დროისათვის არსებულ რეალობას. ახალი საგნების აღსანიშნავად ენაში მუდმივად იბადება ახალი ნებები, ან ზოგჯერ, საგნებისა და ცნებების აღმნიშვნელი ახალი სიტყვები ანაცვლებს ჯერ კიდევ არსებულ ძველ სიტყვებს. ზოგადად, შეიძლება ითქვას,

რომ ახალი სიტყვის გაჩენას განაპირობებს ის მოთხოვნილებები ან შეხედულებები, რომ არსებული სიტყვები რეალურად ვერ აკმაყოფილებენ ამა თუ იმ მოთხოვნას, მაგ: ვერ გამოხატავს ახალ იდეას ან კონცეფციას, ვერ აღწერს და განასხვავებს ახალ ინსტიტუციებს ან ახალ სოციალურ წინსვლებსა და ტენდენციებს: ახალ გამოგონებებს და ახალ პროდუქტებს, მოდის ტენდენციებს და ა.შ., რაც ფართოდაა დამოკიდებული იმ მიზნების ან იდეების განხორციელებასთან, რომლებსაც ისინი აღწერდნენ. როდესაც ახალი გამოგონებები და ცვლილებები შემოდის ჩვენს ცხოვრებაში, ჩნდება მათი დასახელების საჭიროება რათა კომუნიკაციის დროს შესაძლებელი იყოს მათი გამოყენება. განსაკუთრებით ბოლო საუკუნეებში, ბევრი ახალი სიტყვაა შექმნილი და გავრცელებული, რომელსაც საზოგადოება აქტიურად იყენებს თანამედროვეობის გამოსახატავად. პოლიტიკური და სოციალური წინსვლები, ასევე რელიგიური დაპირისპირებები გახდა მიზეზი ენაში ახალი მრავალი სიტყვის შემოსვლისა და ყოველთვის არ არის შესაძლებელი მათ ფეხდაფეხ სიარული. ენის ლექსიკა მუდმივად ვითარდება და ისტორიის მანძილზე განიცდის ცვლილებებს. თუ გადავხედავთ უსაზღვრო რაოდენობის ახალ გამოგონებებს რომლებიც შეიქმნა 20-ე და 21-ე საუკუნეებში აშკარაა, რომ სიტყვები რომლებიც ადრე არსებობდა არ იყო საკმარისი რომ მოეცვა(აღეწერა) ეს ყველაფერი(დღევანდელი რეალობა). ყოველივე ამის გამო ლექსიკის გამდიდრება და განვითარება აუცილებელია ენის არსებობისათვის.

ყველა ენა დინამიკურ სისტემას წარმოადგენს, რომელიც იცვლება და ვითარდება დროსთან ერთად. შესაბამისად, ენაში ახალი სიტყვებისა და ფრაზების შეტანის პარალელურად იცვლება ენის ლექსიკონიც. ზოგიერთი ახალი სიტყვა საკმაოდ წარმატებულად მკვიდრდება ენაში და ადამიანებიც ფართოდ იყენებენ მათ, ზოგი ნეოლოგიზმი კი მხოლოდ მცირე დროით არსებობს და მერე საერთოდ ქრება ენიდან. ის ახალი სიტყვები, რომლებიც მკვიდრდება ყოველდღიურ მოხმარებაში, შემდეგ უკვე ლექსიკონის შემადგენელი ნაწილი ხდება. შესაბამისად, ენაში არამუდმივი სიტყვების რაოდენობა ყოველთვის მერყეობს. ლექსიკაში ახალი სიტყვების შემოსვლა, როგორც წესი, იმაზე მეტია, ვიდრე ლექსიკონის შევსება.

აშკარაა, რომ ძნელია ნეოლოგიზმების ბედის განჭვრეტა იმის გამო, რომ ზოგიერთი მათგანი რჩება ლექსიკონში და ხალხიც დიდი ხნის მანძილზე იყენებს მათ მაშინ, როცა ზოგიერთი ნეოლოგიზმი დროებითია და სწრაფად ქრება ენიდან. დამკვიდრების შემდეგ, ისინი შეიძლება გახდეს სიტყვის შემდგომი წარმოების საფუძველი: gimmick, gimmickry, gimmicky. არცერთი ცოცხალი ენა არ არის მუდმივად სტატიკური; ახალი სიტყვები გამუდმებით ემატება ლექსიკას. მათ შორის არის ისეთი სიტყვები, რომლებიც ჩვენს ენას შეემატა 1939 წელს იმის შემდეგ. მაგ: automation, beatnik, the gambling game, cold war, the iron curtain, paratrooper da recap.

არსებობს ასევე სიტყვა 'miniature'-დან ნაწარმოების პრეფიქს 'მინი'-ს დართვის პრაქტიკა უკვე არსებულ არსებით სახელებზე რაიმე საგნის ან საკითხის მცირე ზომით აღსანიშნავად. მაგ: minibus, mini car, minicab.

ახალი სიტყვები ჩნდება ყოველწლიურად, უკვე არსებული სიტყვები კი იფართოვებენ ან იცვლიან მნიშვნელობას.

ლიტერატურა

References:

1. Words, Meaning, and Vocabulary: An Introduction to Modern English Lexicology, (ed. H. Jackson);
2. English Lexicology: Lexical Structure, Word Semantics & Word-formation, (Leonhard Lipka.);
3. Хидекель С. С., Гинсбург Г.Ю. Князева А.А. Санкин А.А. Reading in Modern English Lexicology. Ленинград Просвещение Ленинградское отделение 1975.
4. http://dspace.utlib.ee/dspace/bitstream/handle/10062/33440/julia_gontsarova.pdf?sequence=1
5. <http://killmonotony.net/written/wfp.pdf>

Ani Bekauri

The Enrichment and Development of Language Vocabulary

Summary

Every language should be completed and updated with new words, because of modern innovation and change. Humanity has grown and grown,

They use a language to communication. The activities of human language is a necessary condition. The language dictionary throughout the history of constantly developing and changing experiences. The enrichment and development of language vocabulary is necessary for the existence of language.

Keywords: language, update, communication, enrichment, vocabulary.

Reviewer: Professor Nigzar Sikharulidze, Georgian Technical University

Ани Бекаури

Обогащение и развитие языковой лексики

Резюме

Каждый язык должен заполняться и обновляться новыми словами, из-за современных инноваций и изменений. Человечество неуклонно растет и развивается, Оно использует язык для общения. Язык является необходимым условием для деятельности человеческого существования. В течение истории языковый словарь постоянно развивается и испытывает изменения. Обогащение и развитие языковой лексики является необходимым для существования языка.

Ключевые слова: язык, обновление, общение, обогащение, словарный запас.

Рецензент: Профессор Нугзар Сихарулидзе, Грузинский технический университет.

ქმთი ნიჭარაჲმ
ბიზნესისა და ეკონომიკის გაღაცემების საემთრო ღრო
ჲართულ და უცხოურ ტელეარხებზე

საზოგადოდ გავრცელებული მითის თანახმად ბიზნესი და ეკონომიკა სატელევიზიო გადაცემისთვის ზედმეტად მოსაწყენი თემებია. მეორე მხრივ - პროფესიონალიზმის, სწორი მიდგომისა და ცოტაოდენი კრეატივის საშუალებით ამ სფეროში მომუშავე ჟურნალისტს თავისუფლად შეუძლია ხსენებული მითის დამსხვრევა. წარმოდგენილი მიმოხილვის მიზანია ქართულ ტელევიზიებში ბიზნეს-სიახლეოა გაშუქების ხერხების შედარება დასავლური კერძო ტელევიზიების მიერ გამოყენებულ მეთოდებთან და ქართულ მედია-სივრცეში ბიზნესისა და ეკონომიკის გადაცემების სამომავლო განვითარებისთვის დასკვნებისა და რეკომენდაციების შემუშავება. კერძოდ საინტერესო დასკვნების გაკეთების საშუალებას იძლევა, ერთი მხრივ, ქართულ ტელევიზიებში და, მეორე მხრივ, ევროპულ და ამერიკულ ტელეარხებზე ბიზნესისა და ეკონომიკის გადაცემებისთვის განკუთვნილი დროისა და გადაცემათა ხანგრძლივობის შედარება. პოპულარული ევროპული და ამერიკული ბიზნეს-მოუყების მიმოხილვის შემდეგ ძირითადი ყურადღება ეთმობა ქართულ ტელეარხებზე იგივე შინაარსის გადაცემათა ანალიზს. საინფორმაციო მავალითების სახით შერჩეულ იქნა ორი გადაცემა - „ბიზნესკურიერი“ და „ბიზნეს კონტაქტი“ ქართულ კერძო სატელევიზიო არხებზე - „რუსთავი 2-სა“ და „მაესტროზე“. დასკვნის სახით წარმოდგენილ იქნა შედარებითი ანალიზის შედეგები და რამდენიმე პრაქტიკული ხასიათის რეკომენდაცია.

საკვანძო სიტყვები: ბიზნესი, ეკონომიკა, სატელევიზიო გადაცემები, „ბიზნესკურიერი“, „ბიზნეს კონტაქტი“, „რუსთავი 2“ „მაესტრო“.

არსებობს მითი, რომ ბიზნესისა და ეკონომიკის თემაზე დაწერილი მასალა ან მომზადებული გადაცემა მოსაწყენი უნდა იყოს. თუმცა, პროფესიონალიზმის, სწორი მიდგომისა და ცოტაოდენი კრეატივის საშუალებით ამ სფეროში მომუშავე ჟურნალისტს თავისუფლად შეუძლია, ეს მითი დაამსხვრიოს. „უოლ სტრიტ ჯორნალში“ გამოქვეყნებული ამბის ლიდი იმის შესახებ, როგორ ჩაიშალა „Disney“-ს გეგმა, შეეძინა „მაჰეც-

შოუს“ პერსონაჟები, ასე იწყებოდა: „წელიწადნახევრიანი არშიეის შემდეგ მიკი მაუსმა მის პიგი საკურთხეველთან მიატოვა“. სტატიის თუ ტელეგადაცემის ამგვარი დასაწყისი მკითხველს ჰპირდება, რომ მასალის კითხვისას თუ სიუჟეტის ყურებისას მოწყენისთვის ვერ მოიცდის და ბიზნესის სიახლეებსაც უფრო მეტი ინტერესით გაეცნობა.

ხალხის დიდ ნაწილს აინტერესებს ბიზნესისა და ეკონომიკის სიახლეები, რათა დააზუსტოს ის აუცილებელი ინფორმაცია, რაც მათ ყოველდღიურ ცხოვრებას თუ სამსახურეობრივ წინსვლას ეხება: საარსებო მინიმუმის განსაზღვრა, საპროცენტო განაკვეთების რეგულირება, სავაჭრო ცენტრებისა და საწარმოების გახსნა, კადრების შემცირება თუ გაზრდა სხვადასხვა ტიპის დაწესებულებებში, აქციების ფასები, ვალუტის კურსი და ა.შ. ამ ზღვა ინფორმაციის მომხმარებლამდე მიტანას კი სჭირდება დიდი ოდენობით პრესასა და ტელევიზიაში მომუშავე ჟურნალისტი, შესაბამის რუბრიკებსა და გადაცემებში.

ვეროპულ და ამერიკულ ტელევიზიებში ბიზნესისა და ეკონომიკის სიახლეებს სატელევიზიო გადაცემებისა და საგაზეთო რუბრიკების გარდა, ცალკეული არხები ეთმობა. ოფიციალური მონაცემებით, აშშ-ში 12000-ზე მეტი ჟურნალისტი მუშაობს ბიზნესზე.

საინტერესოა, რა ხდება ამ თვალსაზრისით საქართველოში და როგორია ეკონომიკისა და ბიზნესის სიახლეების გადაცემათა ხვედრითი წილი ტელეარხების ბაზებში. ამის გასარკვევად განვიხილეთ ქართული, აშშ-ს, ინგლისური, გერმანული და რუსული ტელეკომპანიები. იმისთვის, რომ მონაცემების შედარება მეტნაკლებად თანაბარ პირობებში მოგვეხდინა, შევარჩიეთ კერძო რეიტინგული ტელეარხები. მონაცემების გრაფიკული გამოსახულება ასე გამოიყურება:

ქვეყანა	ტელეკომპანია	გადაცემა	ქრონომეტრაჟი
საქართველო	რუსთავი2	ბიზნეს კურიერი ბიზნეს კონტაქტაქტი	90 წთ. (ყოველკვირეული). 40 წთ. (ორშ-პარასკე).
აშშ.	CNN	Quest Means Business	3სთ. (ორშ-პარასკე). აერთიანებს ეკონომიკისა და გასართობი გადაცემების ელემე-

	CNN	World Business Repo	<p>ნტებს. გეთავაზობს დღის განმავლობაში მომხდარი უმნიშვნელოვანესი ბიზნეს-სიახლეების პროფესიულ ანალიზს. ამსხვრევს წარმოდგენას, რომ ბიზნესი მოსაწყენი თემაა ტელეგადაცემისთვის. 3სთ. (ორშაბათი-პარასკევი).</p> <p>დღის განმავლობაში მომხდარი ბიზნეს-სიახლეების მიმოხილვა, რომელიც ორიენტირებულია საერთაშორისო ბიზნესისა და ეკონომიკის ძირითად ტენდენციებზე, აგრეთვე სხვა ეკონომიკურ სიახლეებზე და ემყარება ლონდონის, ჰონგ-კონგისა და ნიუ იორკის ფინანსური ეპიცენტრებიდან მიღებულ ცნობებს. 24სთ.</p>
დიდი ბრიტანეთი	ITV	Teleshopping	<p>30წთ. (ყოველკვირეული). გადაცემა, რომელიც რეკლამის გაკეთების მსურველებს მყიდველთან პირდაპირი კომუნიკაციის საშუალებას აძლევს. 24 სთ.</p>
გერმანია	VOX	Sopping Queen	<p>4სთ. (ყოველკვირეული). გადაცემა, სადაც ხუთი ქალი ხვდება ერთმანეთს და</p>

	DAF TV	Tv channes for investors	<p>თითოეული მათგანი განსაზღვრული ბიუჯეტის პირობებში აწვობს შოპინგს გერმანიის სხვადასხვა ქალაქში. გადაცემის წამყვანთან ერთად მაყურებელს უზიარებენ შოპინგის გამოცდილებას</p> <p>24 სთ.</p>
--	--------	--------------------------	--

როგორც მოცემული ცხრილიდან ხდება ნათელი, ბიზნეს სიახლეების გადმოცემის ძირითადი წყარო დასავლეთში 24 საათიანი საგანგებო ტელეარხებია. ბუნებრივია, ეს გამომდინარეობს კონკრეტული ქვეყნის სიდიდიდან, ბიზნესის მასშტაბებიდან და მოსახლეობის რაოდენობიდან. ყოველივე ამასთან ერთად, გასათვალისწინებელია, რომ აღნიშნული სპეციალიზებული ბიზნეს არხები რეიტინგულია. ასეთი არხები სულ უფროდაუფრო მეტ მაყურებელს იზიდავს. ასევე რეიტინგულია ცალკეულ არხებზე არსებული გადაცემები ბიზნესისა და ეკონომიკის შესახებ, რომლებიც, როგორც ვხედავთ, ძირითადად ამ სფეროს ერთ ან რამდენიმე საკითხზეა ორიენტირებული და მაყურებლის კონკრეტულ სეგმენტზე აკეთებს გათვლას. ცხრილში შეგნებულად არ მიგვითითებია ქართული ბიზნესგადაცემების - „ბიზნესკურიერისა“ და „ბიზნეს კონტაქტის“ ძირითადი მიმართულებები, მიზნები და ამოცანები, რადგან მათზე მეტი ყურადღება გვინდა შევჩეროთ.

„ბიზნესკურიერს“ ქართულ ტელევიზორცეში დღემდე არსებულ ბიზნეს გადაცემებს შორის ყველაზე ძველი ისტორია აქვს. მან შეინარჩუნა თავი არცთუ დიდი კონკურენციის პირობებში, მაგრამ ისიც უნდა აღინიშნოს, რომ სანამ ეს გადაცემა წარმატებით გადიოდა ეთერში, წლების განმავლობაში არაერთი სხვა გადაცემა გაიხსნა და დაიხურა სხვა არხებზე. რაშია ამის საიდუმლო? თავად „რუსთავი 2“-ისა და „ბიზნესკურიერის“ მესვეურების აზრით, მათი ერთ-ერთი მთავარი უპირატესობა იმაშია, რომ „გადაცემაზე მუშაობენ ეკონომიკური განათლების მქონე საუკეთესო ჟურნალისტები და ჟურნალისტური ნიჭისმქონე ბიზნეს სკოლების

კურსდამთავრებულები.“ გადაცემის გუნდის ძირითადი კონცეფციაა, რომ ბიზნესი საქართველოში აღარ უნდა იყოს ადამიანთა ვიწრო წრის ექსკლუზიური სფეროდა ის ყველას უნდა ესმოდეს, ხოლო ვინც ენერგიულია და ანიჭიერი, ის პირად სარგებლობასაც უნდა ნახულობდეს. ამიტომ გადაცემის მთავარი მესიჯი კი შემდგომში მდგომარეობს: "ბიზნესკურიერი" ყველას გადაცემაა – ნებისმიერი პროფესიისა და ასაკის ადამიანი უამრავ იდეას იღებს იმის შესახებ, თუ როგორ გაიუმჯობესოს ცხოვრება, როგორ გამოიყენოს საკუთარი პოტენციალი, ცოდნა და გამოცდილება, როგორ იშოვოს და როგორ დახარჯოს ფული. “ამ მიზნით ეს გადაცემა ცდილობს, ბიზნესსიახლეები ყველასთვის გასაგები და საინტერესო ფორმით წარმოადგინოს. მათ ვებგვერდზე განთავსებულ მოკლე ანოტაციაში „ბიზნესკურიერის“ მესვეურები სამი მნიშვნელოვანესი ფუნქციის შეასრულებას გეპირდებიან:

1. გადაცემა ბიზნესში უკვე ჩართულებს მთლიან ბიზნეს-გარემოს დაანახვებს, მიუთითებს მოსალოდნელ ცვლილებებზე და საუკეთესო ბიზნეს-სტრატეგიას უკარნახებს;

2. ბიზნესისგან მოშორებით მდგომებს აუხსნის, რა პერსპექტივა არსებობს მათთვის ბიზნესში ჩასართავად, რა არის ამისთვის საჭირო და შედეგად, რა პერიოდში რას უნდა ელოდონ.

3. ყველას ერთად აუხსნის მთავრობის ეკონომიკური პოლიტიკის არსს და მოსალოდნელ შედეგებს, ხოლო მთავრობას დაანახვებს, რა პრობლემები აქვს ბიზნესს და რა რეფორმებია საჭირო.

წლების განმავლობაში დაგროვილი გამოცდილება, პროფესიონალიზმი, ზუსტად განსაზღვრული მიზნები და ამოცანები „ბიზნესკურიერს“ რეიტინგულს და საჭიროს ხდის. მისი მაღალი რეიტინგი კი იმის მაჩვენებელია, რომ ბიზნესსიახლეებით დაინტერესებულია მოსახლეობის მნიშვნელოვანი ნაწილი.

რაც შეეხება „მაესტროს“ ყოველდღიურ 40 წუთიან გადაცემას – „ბიზნეს კონტაქტს“ (ორშაბათი-პარასკევი), ისინფორმაციას აწვდის ეკონომიკით, ფინანსებით, ბიზნესის სფეროებით დაინტერესებულ ნებისმიერ პირს ბიზნეს სიახლეებზე, საქართველოს ბაზარზე არსებულ ფასებზე, მსოფლიო ბირჟების მდგომარეობასა და ბიზნესისა და ეკონომიკის სხვა მნიშვნელოვან თემებზე. აქტუალური და

საინტერესო საკითხებს წამყვანები სტუდიაში მოწვეულ სტუმართან ერთად პირდაპირ ეთერში განიხილავენ. ამ გადაცემას ოფიციალურ ვებგვერდზე ისე დეტალურად და ცხადად არ აქვს წარმოდგენილი საკუთარი ამოცანები და ფუნქციები, მაგრამ რამდენიმე გამოშვების გაანალიზების შემდეგ ცხადი ხდება, რომ „ბიზნეს კონტაქტის“ მიზნებიც ფართო საზოგადოებისთვის ქვეყნის ბიზნეს გარემოს, მოსალოდნელი ბიზნეს ცვლილებების, ეკონომიკური პოლიტიკის არსის შესახებ უტყუარი ინფორმაციის მოძიება და ფართო საზოგადოებისთვის გაცნობაა. „ბიზნეს კონტაქტის“ ცხადი და უდავო უპირატესობა „ბიზნესკურიერთან“ შედარებით არის ის, რომ ყოველდღიურ ეთერს გვთავაზობს. შესაბამისად, უფრო ოპერატიულად და რეგულარულად გვაწვდის ინფორმაციას ბიზნესის სიახლეების შესახებ. მიუხედავად იმისა, რომ „ბიზნეს კონტაქტი“ შედარებით ახალი გადაცემაა, მისი გუნდი ეკონომიკაზე კვალიფიცირებული წამყვანებისა და ჟურნალისტებისგან შედგება. შესაბამისად, აღნიშნული გადაცემაც რეიტინგულია.

როგორც აღვნიშნეთ, ორივე გადაცემას – „ბიზნესკურიერთსაც“ და „ბიზნეს კონტაქტსაც“ ჰყავს თავისი რაოდენობის მაყურებელი. თუ გავითვალისწინებთ იმას, რომ საქართველოში ზოგადად ბიზნესისა და ეკონომიკის შესახებ არსებულ ინფორმაციით მოსახლეობის მხოლოდ ერთი ნაწილია დაინტერესებული, შეიძლება ითქვას, რომ საზოგადოების ამ სეგმენტზე გათვლით, ორივე გადაცემა რეიტინგულია. ამას კი რამდენიმე ფაქტორი განაპირობებს - მაღალი პროფესიონალიზმი, მუდმივად განახლებადი ფორმატი და სხვადასხვა საეთერო დრო, რომელიც ერთმანეთს არ კვეთს. ერთი სამუშაო დღეებში, შუადღის საათებში გადის, მეორე - შაბათობით და სიახლეების გაშუქების სხვადასხვა შესაძლებლობები - „ბიზნეს კონტაქტი“ უფრო ოპერატიულად აწვდის სიახლეებს, ხოლო „ბიზნესკურიერს“ მეტი დრო აქვს საკითხის ღრმად და ფართოდ გაშუქებისთვის. როგორც აღვნიშნეთ, ბიზნესის ჟურნალისტის ინტერესის სფეროში უამრავი საკითხი ექცევა: სამომხმარებლო საქონელი, საინვესტიციო და საფინანსო ბაზარი, საცალო ვაჭრობა, წარმოება, კომპანიების მართვა, კორპორაციული ფინანსები და ინვესტიციები, საბანკო საქმე, მასმედია, გართობისა თუ კვების ინდუსტრია, რეკლამა, მარკეტინგი, შრომის ბაზარი, დასაქმება და ა.შ. ყოველივე ამის გათვალისწინებით, ისმის

კითხვა: ის არცთუ დიდი დრო, რომელიც განკუთვნილია რეიტინგული ქართული ტელეარხების ბადეებში მათ გასაშუქებლად, არის თუ არა საკმარისი საზოგადოების ინტერესის სრულად დასაკმაყოფილებლად. განვითარებად ქვეყანაში, სადაც ყველაზე მნიშვნელოვანი სწორედ ეკონომიკის აღმასვლაა, სასიცოცხლოდ აუცილებელია ამ სფეროში რაც შეიძლება მეტი ზუსტი ინფორმაციის მიწოდება საზოგადოებისთვის. ამ ფუნქციებს ე.წ. „ნიუსებიც“ წარმატებით ითავსებენ, მაგრამ მხოლოდ ნაწილობრივ. ბიზნესის სიახლეების გასაზიარებლად და მომხმარებლის მოსაზიდად სწორედ „ბიზნესკურიერისა“ და „ბიზნეს სექტორის“ მსგავსი, ან სხვა ტიპის, სხვადასხვა, კონკრეტულ სეგმენტზე გათვლილი გადაცემები უნდა მომზადდეს. ლოგიკურია, რომ 4,5 მილიონიანი ქვეყნისთვის, მომხმარებლის ნაკლებობის გამო, საგანგებო 24 საათიანი არხის გახსნა ბიზნესის, ეკონომიკის და ფინანსების შესახებ არ იქნება გამართლებული, მაგრამ სასურველია, არსებულ არხებზე ამ სფეროს ინფორმაციულმა დატვირთვამ მოიმატოს.

რაც მთავარია, ბიზნესის სფეროში მომუშავე ჟურნალისტმა უნდა გაითვალისწინოს, რომ მის დამოუკიდებლობას მუდმივად ემუქრება საფრთხე კორპორაციების მხრიდან, რომლებიც ცდილობენ, ახალ ამბებში გარკვეული მიკერძოება შეიტანონ. ბიზნესის ჟურნალისტები ხშირად ისე თმობენ თავის დამოუკიდებლობას, რომ ვერც კი ხვდებიან, რა სახის რეკლამა და კეთილგანწყობა შეიძლება ამოიკითხო მათ მასალებში. როგორც წესი, ეს ხშირად კორპორაციის პრესრელიზის გადამუშავებული ვარიანტია. ამ საფრთხის წინაშე ერთნაირად დგანან დასავლეთში თუ ჩვენს ქვეყანაში მოღვაწე ჟურნალისტები. თუმცა, აღნიშნული საკითხი ცალკე მსჯელობის საგნად უნდა იქცეს. ჩვენ მიერ განხილულმა მაგალითებმა კი აჩვენა, რომ ამ გადაცემებმა ჯერ ვერ განახორციელეს ძირითადი ამოცანა – ბიზნესგადაცემები ჯერჯერობით ვერ იქცა „ყველას გადაცემად“. მართალია, საზოგადოების ამ თემით დაინტერესება მხოლოდ მედიის ფუნქცია არ არის, მაგრამ, მიუხედავად ამისა, სასურველია, საქართველოში ბიზნესისა და ეკონომიკის შესახებ გადაცემების რაოდენობამ მოიმატოს, რათა მაყურებელს მეტი მრავალფეროვნება და ფართო არჩევანი შესთავაზოს ბიზნეს გადაცემების საეთერო დროის, თემატიკის, ფორმატისა თუ სეგმენტური თვალსაზრისით. ეს კი

ქართული ტელეარხებისა და ბიზნესისა და ეკონომიკის მესვეურთა მხრიდან სერიოზულ სამომავლო გეგმების შემუშავებას მოითხოვს.

ლიტერატურა

References:

1. melvin menCeri. axali amebis gaSuqeba da wera, kolumbiis universiteti, 2014.
2. http://www.rustavi2.com.ge/news/programs_ru.php?l=31
3. http://www.maestro.ge/menu_id/42/lang/
4. http://edition.cnn.com/CNN/anchors_reporters/quest.richard.html
5. <http://www.cnnasiapacific.com/programs/en/program/23/>
6. <http://www.voxnow.de/shopping-queen.php>
7. <http://www.itvmedia.co.uk/opportunities/tv-advertising/teleshopping>

Keti Nizharadze

Broadcasting Time of Business and Economic Shows at Georgian and Foreign Television Channels

Summary

There is a common myth that business and economics are too boring for the television shows. However, this myth can be destroyed by means of professionalism, right attitude and creativity. The aim of the presented review is to compare the ways of broadcasting business shows in Georgian television channels to the methods used by European, British and American privately-owned televisions, in order to draw some useful conclusions and recommendations for developing the business and economic shows in Georgia. Particularly, comparing the basic trends of defining broadcasting time and duration for the business shows in Georgian media, on one hand, and popular television channels in Europe and the United States, on the other, leads to the conclusions which are worth of interest. After discussing famous European and American business shows at the privately-owned televisions the similar kind of shows at Georgian media have been analyzed. Namely two business shows – “Business Courier” and “Business Contact” at Georgian privately owned television channels – Rustavi 2 and Maestro have been used as an illustrative examples. Finally, the review sums up the results of this comparison and draws some useful practical recommendations.

Keywords: business, economics, television shows, “Business Courier”, “Business Contact”, Rustavi 2, Maestro.

Reviewer: Professor Paata Nacvlshvili, Grigol Robakidze University

Кети Нижарадзе

Эфирное время бизнес и экономических передач на грузинских и западных телеканалах

Резюме

В обществе бытует мнение, что телепередача на тему бизнеса и экономики не может вызвать всеобщий интерес. Однако журналист, работающий в этой сфере, может разрушить этот миф с помощью профессионализма, правильного подхода и определенного креатива. Целью данной статьи является сравнение бизнес-передач на грузинских и западных телеканалах, а также разработка выводов и рекомендаций для грузинских каналов с целью их будущего развития. В частности, можно сделать интересные выводы на базе данных длительности эфирного времени бизнес-передач как на грузинских, так и на европейских и американских телеканалах. После обзора популярных западных бизнес-передач и каналов, основное внимание в статье уделяется анализу грузинских передач с аналогичной тематикой.

Для иллюстрации были выбраны две передачи – «Бизнескурьер» на «Рустави2» и «Бизнесконтакт» на «Маэстро». В качестве вывода представлены итоги сравнительного анализа и несколько рекомендаций практического характера.

Ключевые слова: бизнес, экономика, телепередача, «Бизнескурьер», «Бизнесконтакт», «Рустави2», «Маэстро».

Рецензент: Профессор Паата Нацвлишвили, Университет имени Григола Робакидзе.

პ რ ა ქ ტ ი კ ა

თამარ კაკულია

ადგილობრივ თვითმმართველობებში მოქალაქეთა მომსახურების მომსახურების ბიუროების მუშაობის შეფასება ქ. რუსთავისა და ბოლნისის მუნიციპალიტეტების მუშაობის შესახებ

2010 წელს საქართველოში მოქალაქეთა მომსახურების ბიუროები ადგილობრივ თვითმმართველობებში კერძონის საერთაშორისო თანამშრომლობის საზოგადოება (GIZ)-ის ინიციატივით დაინერგა.

როგორც საზოგადოებისთვის, ასევე ადგილობრივი თვითმმართველობისთვის აღნიშნული თემა წარმოადგენდა სიახლეს ადმინისტრაციულ მომსახურების გაწევასთან დაკავშირებით. გადავწყვიტე ჩამეტარებინა კვლევა და შემეფასებინა მოქალაქეთა მომსახურების ბიუროების მუშაობა, ასრულებს, თუ არა ქ. რუსთავისა და ბოლნისის მუნიციპალიტეტების ბიუროები იმ პირობებს, რომელსაც ბიუროს მუშაობა ითვალისწინებს. კვლევის შედეგები ასეთია: მოქალაქეთა მომსახურების ბიუროს მუშაობის შეფასება ქ. რუსთავისა და ბოლნისის მუნიციპალიტეტების მცხოვრებლებმა საბოლოო ჯამში დადებითად შეაფასეს. მოქალაქეების ინფორმირებულობის დონე ბიუროს მუშაობის შესახებ ქ. რუსთავში მაღალია 90.0%, თუმცა უფრო მაღალია მანვანებელი ბოლნისის მუნიციპალიტეტში 95.1%. ბიუროს მუშაობის პროცედურების ხარისხს, მოქალაქეები დადებითად აფასებენ. ორივე მუნიციპალიტეტში გამოკითხული რესპოდენტების ერთიანი მონაცემით, მოქალაქეების 34,4% პერსონალის მუშაობას დადებითად აფასებს.

ბიუროს მუშაობის შესაფასებლად კვლევა ჩატარდა ბიუროს თანამშრომლებს. კვლევის შეკითხვაზე, თუ რამდენად მოტივირებულნი არიან ისინი სამუშაოს შესრულების პროცესში, მათი განცხადებით საქმიანობის პროცესში მოტივაცია მაღალი აქვთ.

საკვანძო სიტყვები: საკანონმდებლო ცვლილებება, ადგილობრივი თვითმმართველობა, თვითმმართველი ქალაქი, თვითმმართველი ერთეული, მუნიციპალიტეტი, მოქალაქეთა მომსახურების ბიურო, ადმინისტრაციული სერვისი, ადმინისტრაციული მომსახურება, მუნიციპალური სერვისი,

საკუთარი უფლებამოსილებაა, დელეგირებული უფლებამოსილება, სუბსიდიარობის პრინციპი, დეცენტრალიზაცია, სამართლებრივი პრინციპი.

2010 წელს საქართველოში მოქალაქეთა მომსახურების ბიუროები ადგილობრივ თვითმმართველობებში გერმანიის საერთაშორისო თანამშრომლობის საზოგადოება (GIZ)-ის ინიციატივით დაინერგა.

როგორც საზოგადოებისთვის, ასევე ადგილობრივი თვითმმართველობისთვის აღნიშნული თემა წარმოადგენს სიახლეს ადმინისტრაციულ მომსახურების გაწევასთან დაკავშირებით. გადავწყვიტე ჩამეტარებინა კვლევა და შემეფასებინა მოქალაქეთა მომსახურების ბიუროების მუშაობა. მოქალაქეთა მომსახურების ბიუროს მუშაობა დადებითად შეაფასეს ქ.რუსთავისა და ბოლნისის მუნიციპალიტეტების მაცხოვრებლებმა მოქალაქეების ინფორმირებულობის დონე ბიუროს მუშაობის შესახებ ქ. რუსთავში მაღალია 90.0%, თუმცა უფრო მაღალია მანგნებელია ბოლნისის მუნიციპალიტეტში 95.1%. ბიუროს მუშაობის პროცედურების ხარისხს მოქალაქეები დადებითად აფასებენ. ორივე მუნიციპალიტეტში გამოკითხული რესპოდენტების ერთიანი მონაცემით მოქალაქეების 34,4% პერსონალის მუშაობას დადებითად აფასებს.

ბიუროს მუშაობის შესაფასებლად, კვლევა ჩაუტარდათ ბიუროს თანამშრომლებს. კვლევის შეკითხვაზე, თუ რამდენად მოტივირებულნი არიან ისინი სამუშაოს შესრულების პროცესში, მათი განცხადებით საქმიანობის პროცესში მოტივაცია მაღალი აქვთ.

კვლევაში მონაწილეობდა ქ. რუსთავისა და ბოლნისის მუნიციპალიტეტების 101 მოქალაქე. გამოკითხული რესპოდენტების 39,6% მამრობითი სქესის, ხოლო 60,4% მდედრობითი სქესის წარმომადგენლები იყვნენ. კვლევაში მონაწილე რესპოდენტების ასაკობრივი ჯგუფი შემდეგნაირად გამოიყურება: 25-დან 40 წლამდე ასაკის ჯგუფი, რომელიც ყველაზე აქტიურად სარგებლობს ბიუროს მომსახურებით (33,7%); 40-დან 60 წლამდე ასაკის რესპოდენტები, რომლებიც ასევე აქტიურები არიან (30,7%); ხოლო 18-დან 25 წლამდე და 60 და ზევით ასაკის რესპოდენტები შედარებით ნაკლები აქტიურობით გამოირჩევიან (17,8%).

როგორც რუსთავის მუნიციპალიტეტში, ასევე ბოლნისის მუნიციპალიტეტში მაცხოვრებელი მოსახლეობის უმრავლესობას (92,1%) უსარგებლია და მიუღია მომსახურება კვლევაში აღნიშნულ მომსახურების ბიუროების მეშვეობით. აქედან გამომდინარე კვლევის სიზუსტის ცდომილება მინიმუმამდეა დაყვანილი. თუმცა აღსანიშნავია ის ფაქტიც, რომ მოსახლეობის გარკვეულმა რაოდენობამ იცის, მაგრამ არ უსარგებლია ბიუროს მომსახურებით - 6,9%, ხოლო 1%-მა არ იცის მოქალაქეთა მომსახურების ბიუროს დანიშნულების შესახებ. ბოლნისის მუნიციპალიტეტში გამოკითხული რესპოდენტების ინფორმირებულობის დონე 95,1%-ია, ხოლო რუსთავის 90,0%. ბიუროს დანიშნულების შესახებ არ იცის ბოლნისის მოსახლეობის 4,9%, ხოლო რუსთავის მოსახლეობის 10,0%-მა. ეს მანვენებელი აღსანიშნავია, რადგან როგორც ზემოთ ითქვა, შედარებით პატარა მუნიციპალიტეტებში ინფორმირება უფრო მაღალია, რადგან მოსახლეობასთან ინფორმაცია სწრაფად აღწევს და კომუნიკაციის დონეც მაღალია.

მოქალაქეთა მომსახურების ბიუროები, მოქალაქეებს ხარისხიან ადმინისტრაციულ მომსახურებას უწევენ. ბიუროში სამუშაო პროცედურები ხორციელდება ახალი, „ერთი ფანჯრის პრინციპით“, რის შედეგადაც მოქალაქეს უნდა მიეღო ნებისმიერი ადმინისტრაციული მომსახურება, რომელიც შეეხებოდა ადგილობრივი თვითმმართველობის კომპეტენციას და მისთვის საჭირო დოკუმენტაციის მიღებას. „ერთი ფანჯრის პრინციპით“ ბიუროს მუშაობა მოქალაქეებს ხელს შეუწყობდა მიემართათ ერთი ორგანოსთვის და აღარ დაჭირვებოდათ ერთი კაბინეტიდან მეორეში სიარული.

რუსთავის მუნიციპალიტეტის მსგავსად ინფორმირებულობის დონე ბოლნისის მუნიციპალიტეტშიც მაღალია. ბოლნისის მუნიციპალიტეტში მოსახლეობის 92,3%, ხოლო რუსთავის მუნიციპალიტეტის 85,2% ინფორმირებულია იმ ახალი სისტემის შესახებ, რომელიც ბიუროს მოქნილი მუშაობის წინაპირობას წარმოადგენს. „ერთი ფანჯრის პინციპის“ ეფექტურობას განსაზღვრავს ის, რომ რამდენად გრძნობენ მომსახურების მიღების პროცესში მოქალაქეები ცვლილებას, რადგან აღნიშნული სისტემით მუშაობა მიზანმიმართული იყო მოქალაქეებისთვის მომსახურების მიღების გამარტივებისკენ. რეალურად გაუმარტივდათ, თუ არა მოქალაქეებს მომსახურების მიღება „ერთი ფანჯრის

პრინციპის“ დანერგვით პასუხები შემდეგნაირად გადანაწილდა: კითხვაზე პასუხობდნენ ორივე მუნიციპალიტეტის ის რესპოდენტები, რომლებსაც სმენიათ „ერთი ფანჯრის პრინციპის“ შესახებ (81,2%). ერთიანი მონაცემებით გაუმარტივდა 70,7%-ს, ხოლო განსხვავებას მომსახურების მიღების დროს, მისი დანერგვის შემდგომ, ვერ გრძნობს 24,4%. თითოეულ მუნიციპალიტეტში მოქალაქეების დამოკიდებულება აღნიშნული სისტემის მიმართ შემდეგნაირად გამოიყურება: ბოლნისის მოსახლეობის 75,0%, ხოლო რუსთავის მოსახლეობის 67,4% ფირქრობს, რომ მათ გაუმარტივდათ მომსახურების მიღება „ერთი ფანჯრის პრინციპის“ მეშვეობით (კითხვაზე პასუხობდნენ რესპოდენტები, რომლებსაც სმენიათ „ერთი ფანჯრის პრინციპის“ დანიშნულების შესახებ. ბოლნისი 87,8%, რუსთავი 76,7%).

მნიშვნელოვანია, რომ მოქალაქეებისგან დასახელებულიყო იმ კონკრეტული მომსახურებების მიღება, რომლებიც შეიცვალა „ერთი ფანჯრის პრინციპის“ დანერგვის შემდეგ. კითხვაზე პასუხობდნენ რესპოდენტების ის ნაწილი, რომლებსაც სმენიათ „ერთი ფანჯრის პრინციპზე“ (81,2%). ამ შემთხვევაში განსხვავებული იყო რესპოდენტების აზრი თითოეულ მუნიციპალიტეტში. რუსთავის მუნიციპალიტეტში გამოკითხულთა უმრავლესობა (47,8%) ასახელებს, რომ აღნიშნული სისტემის დანერგვამ შეცვალა ის, რომ მომსახურებას იღებენ ერთ ოპერატორთან. რაც შეეხება ბოლნისის მუნიციპალიტეტის მოქალაქეების უმრავლესობა (47,2%) ასახელებს, რომ „ერთი ფანჯრის პრინციპით“ გაუმჯობესდა ის, რომ შემცირდა მომსახურეობის მიღების ხანგრძლივობა. ორივე მუნიციპალიტეტში მცხოვრები მოსახლეობის ერთიანი მონაცემებით „ერთი ფანჯრის პრინციპით“ გაუმჯობესდა ის, რომ მოქალაქეების უმეტესობა (36,6%) მომსახურებას იღებს ერთ ოპერატორთან.

კითხვაზე, თუ როგორ შეაფასებდნენ რესპოდენტები „ერთი ფანჯრის პრინციპის“ მუშაობას ერთიანი მონაცემებით პასუხები შემდეგნაირად გადანაწილდა: რესპოდენტების უმეტესობა, 37,8% მიიჩნევს მისაღებად; 32,9% კარგად; 24,4% ძალიან კარგად, ხოლო ყველაზე დაბალი მაჩვენებელი 4,9% აფასებს ცუდად. კითხვაზე პასუხობდნენ ის რესპოდენტები, რომლებსაც სმენიათ „ერთი ფანჯრის პრინციპის“ შესახებ (81,2%).

ბიუროს მუშაობის ყველაზე მნიშვნელოვან წინაპირობას ქმნის და მისი მთავარი მახასიათებელია მუშაობა „დროის დანაკარგების გარეშე“. შეიძლება ითქვას, რომ „ერთი ფანჯრის პრინციპის“ დანერგვის წინაპირობას სწორედ, რომ ეს ფაქტორი ქმნიდა. როდესაც ვსაუბრობთ დროის ნაკლებად დახარჯვაზე ეს არის ის, რომ მოქალაქეებისთვის მომსახურების მიწოდება, რაც შეიძლება სწრაფად უნდა ხდებოდეს. ზემოთ აღნიშნული ყველა პროცედურა და სისტემა დაკავშირებულია, სწორედ ბიუროს სწრაფ მუშაობასთან, რადგან მოქალაქემ ნაკლები დრო დაკარგოს. მნიშვნელოვანი იყო რესპოდენტების აზრის გაგეგვა, თუ როგორია მათი დამოკიდებულება და მისაღებია თუ არა მათთვის მოცდის დრო. რუსთავისა და ბოლნისის მუნიციპალიტეტების გამოკითხული რესპოდენტების ერთიანი მონაცემებით, შეიძლება ითქვას, რესპოდენტების 74,2% დადებითად აფასებს მოცდის დროს, ეს იმას ნიშნავს, რომ ნაკლებია მოქალაქეთა რიგები და მომსახურება სწრაფი ტემპით მიმდინარეობს.

კვლევის შედეგები აჩვენებს, რომ ქ. რუსთავისა და ბოლნისის მოქალაქეთა მომსახურების ბიუროების მუშაობა შეესაბამება ადგილობრივ თვითმმართველობებში ბიუროს მუშაობის დადგენილ პირობებს. ეს დასკვნა გამომდინარეობს იქიდან, რომ რესპოდენტების უმრავლესობა, ბიუროს მუშაობას დადებითად აფასებს. უნდა აღინიშნოს, რომ მოქალაქეების მხრიდან ბიუროების მუშაობის შეფასება განსხვავებულია რუსთავისა და ბოლნისის მუნიციპალიტეტებში.

კვლევიდან გამომდინარე ორივე მუნიციპალიტეტში მოქალაქეთა მომსახურების ბიურო ასრულებს მასზე დაკისრებულ პირობებს. მნიშვნელოვანია ის ფაქტი, რომ მოქალაქეების მხრიდან გამოიკვეთა გარკვეული ხარვეზები ბიუროს მუშაობასთან დაკავშირებით. ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი ხარვეზი ეხებოდა პერსონალის არაკვალიფიციურობას და რესპოდენტების აზრით მათ სჭირდებოდათ კიდევ უფრო კვალიფიკაციის ამაღლება. მოქალაქეების მხრიდან გამოიკვეთა ერთი მნიშვნელოვანი სირთულე, რომელიც ბიუროს უარყოფით მხარედ აღიქვას. ეს სირთულე უკავშირდებოდა საშვის შემოღებას. ბიუროს მუშაობის პირობების შეფასება ორივე მუნიციპალიტეტში განსხვავდებოდა. აღსანიშნავია ის, რომ ბოლნისის მუნიციპალიტეტის მოსახლეობა უფრო დადებითად აფასებს

ბიუროს პროცედურების და მათზე მომსახურების გაწვევის პირობებს, ვიდრე რუსთავის მუნიციპალიტეტის მოსახლეობა.

პროექტის დახვეწისა და წარმატებით განხორციელებისთვის მნიშვნელოვანი იყო კვლევის ჩატარება. მოსახლეობის და ბიუროს პერსონალის კვლევის პროცესში მონაწილეობის მიღება აუცილებელი წინაპირობა იყო, რათა მომავალში უზრუნველყოფილი ყოფილიყო ბიუროს საქმიანობაში მათი მაქსიმალური ჩართვა და მათი მოსაზრებების გათვალისწინება ბიუროს სამუშაო პირობების კიდევ უფრო დახვეწაში.

ლიტერატურა

References:

1. bolnisi sakrebulo dadgenileba #4. bolnisi municipalitetis gamgeobis administraciuli samsaxuris debulebis damtkicebis Sesaxeb. bolnisi: 2013. https://matsne.gov.ge/index.php?option=com_ldmssearch&view=docView&id=1846896
2. germaniis saerTaSoriso TanamSromlobis sazogadoeba (GIZ). meToduri rekomendaciebi moqalaqeta momsaxurebis biuroebisTvis. Tbilisi: 2012.
3. Tamar uCiZe. xelovnur barierad qceuli „erTi fanjris principi“. axalcixe: gamomcemloba „samxreTis karibWe“, 2012. http://sknews.ge/index.php?newsid=498#.UZC2K_LmLYM
4. sajaro samsaxuris biuro. reforma sajaro samsaxurSi. 2011. <http://www.csb.gov.ge/ge/%E1%83%A0%E1%83%94%E1%83%A4%E1%83%9D%E1%83%A0%E1%83%9B%E1%83%90-%E1%83%A1%E1%83%90%E1%83%AF%E1%83%90%E1%83%A0%E1%83%9D-%E1%83%A1%E1%83%90%E1%83%9B%E1%83%A1%E1%83%90%E1%83%AE%E1%83%A3%E1%83%A0%E1%83%A8%E1%83%98>
5. germaniis saerTaSoriso TanamSromlobis sazogadoeba (GIZ). Georgia. <http://www.giz.de/en/worldwide/359.html>

Tamar Kakulia

Evaluation of Work of Public Service Bureaus in Local Self-Governance in Rustavi and Bolnisi Municipalities

Summary

In 2010, Public Service Bureaus in the local self-governances of Georgia were established with the support of GIZ.

Since it was an innovative approach for the population, as well as for the local self-governances, I decided to research on this subject and evaluate the activities delivered by public service bureaus, whether the bureaus of Rustavi and Bolnisi Municipalities meet their requirements and the needs of the citizens. The study revealed that residents of Rustavi and Bolnisi Municipalities were content with the work of the public service bureaus. The public awareness in Rustavi was 90, 0 %, while in Bolnisi it was higher comprising 95.1%. The citizens assess the activity of the bureaus positively. 34.4% of those people questioned in both municipalities were positive on the performance of the staff.

The personnel of bureau were also questioned. On the question how motivated they are during implementation of their work, they responded that their motivation was high.

Keywords: Legislative amendment, Local self-governance, Self-governing city, Self-governing unit, Municipality, Public service bureau, Administrative service, Administrative service provision, Municipal service, Own authority, Delegated authority, Subsidiary principle, Decentralization, Legal principle.

Reviewer: Tamar Kardava Specialist of Strategic Development Unit, Municipal Development Fund of Georgia.

Тамар Какулиа

Оценка работ бюро обслуживания горожан на примере муниципалитетов Рустави и Болниси

Резюме

В 2010 году в Грузии по инициативе Германского общества по международному сотрудничеству (GIZ) в органах местного самоуправления были открыты бюро обслуживания горожан.

Оказание административных услуг это новая тема, как для населения, так и для органов местного самоуправления. Я решила провести исследование и оценить работу бюро обслуживания горожан - выполняют ли муниципальные бюро г. Рустави и г. Болниси возложенные на них обязанности. Результаты исследования таковы: жители муниципалитетов г. Рустави и г. Болниси, в общем, положительно оценили работу бюро обслуживания горожан. Уровень осведомленности населения о работе Руставского бюро оказался высоким – 90,0%, однако более высокий показатель в Болнисском муниципалитете - 95,1%. В общем, горожане положительно оценивают качество работы бюро. По совокупным данным опроса по обоим муниципалитетам 34,4% респондентов положительно оценили работу персонала.

Для оценки работы бюро также было проведено исследование среди сотрудников. На вопрос, о стимулах в процессе выполнения работы, согласно заявлению сотрудников, у них высокий уровень мотивации.

Ключевые слова: Законодательные изменения, Местное самоуправление, Самоуправляемый город, Самоуправляющаяся единица, Муниципалитет, Бюро обслуживания горожан, Административные сервисы, Административные услуги, Муниципальные услуги, Собственные полномочия, Делегированные полномочия, Принцип субсидиарности, Децентрализация, Правовой принцип.

Рецензент: Тамар Кардава, Специалист Стратегического Отдела Развития. Муниципальный фонд развития Грузии

ანი ბეჭაშვილი
სიტყვათა კრებული და მასში ახალი ლექსიკონური
ერთეულების დამკვიდრება

სტატიაში განხილულია ლექსიკონები, როგორც ახალ სიტყვათა კრებული. მრავალი სახის ლექსიკონები არსებობს, ზოგიერთი მათგანი აწეობილია ანბანური თანმიმდევრობით, ზოგიც ეტიმოლოგიის, ფონეტიკის, ან სინონიმების კუთხით; სტატიაში აგრეთვე ასახულია ის ფართო განსხვავება რომელიც არსებობს ზოგად და სპეციალიზირებულ ლექსიკონებს შორის. კვლევა ჩატარდა ერთ-ერთ ლექსიკონზე დაყრდნობით და შედეგები მოცემულია მაგალითების სახით.

საკვანძო სიტყვები: სიტყვათა კრებული, თანამედროვე, აზრი, სიტყვა.

თანამედროვე ინგლისური ენის ლექსიკოლოგიის მიზანია უწყვეტად აწარმოოს ენაში არსებული სიტყვათა მარაგის სისტემური აღწერა. ლექსიკოლოგია მოიცავს ლექსიკონის ენობრივი ერთეულების კლასიფიკაციის პრინციპებს, რომელთა მიხედვითაც ლექსიკური ერთეულები იყოფა სხვადასხვა ჯგუფებად, ასევე იმ წესებსა და კანონებს, რომელთა მიხედვითაც ხორციელდება ლექსიკონის გადახალისება და ახალი სიტყვებით ჩანაცვლება, იმ ურთიერთობებს, რომლებიც არსებობს ინგლისური ენის ლექსიკონის სხვადასხვა ლექსიკურ დონეებს შორის და იმ სპეციფიურ კანონზომიერებებს, რომელთა საფუძველზეც ვითარდება თანამედროვე ლექსიკონი. ასევე განიხილავს ინგლისური ენის ლექსიკონის გამდიდრების წყაროებს და მის ზრდას, ცვლილებებს, რომლებიც მასში მიმდინარეობს მთელი ისტორიის მანძილზე, მნიშვნელოვნად უწყობს ხელს მისი შემოქმედების შედეგების გაგებას თანამედროვე დროში.

ლექსიკონი ეს არის სიტყვათა კრებული, რომლებიც ხშირად მოცემულია ანბანის მიხედვით ინფორმაციის, განმარტებების, ეტიმოლოგიების, ფონეტიკის, წარმოქმნისა და სხვა ინფორმაციის გამოყენებით; ეს არის ერთ ენაზე შედგენილი წიგნი, სადაც სიტყვები მოცემულია თავისივე ექვივალენტებით სხვა ენაზე, რომელიც ასევე ლექსიკონის სახელითაა ცნობილი. ნილსენის (2008) თანახმად, ლექსიკონი შეიქმნება მივიჩნით როგორც ლექსიკოგრაფიული პროდუქტი, რომელსაც გააჩნია სამი ძირითადი მახასიათებელი: (1) ის

არის ერთი ან მეტი ფუნქციის მატარებელი; (2) ის შეიცავს ისეთ მონაცემებს, რომელთა შერჩევაც მოხდა აღნიშნული ფუნქციების განხორციელების მიზნით; და (3) მისი ლექსიკოგრაფიული სტრუქტურები აერთიანებს და ამყარებს კავშირს მონაცემებს შორის ისე, რომ ეს მონაცემები არა მარტო აკმაყოფილებს მომხმარებლების მოთხოვნებს, არამედ ასრულებს ლექსიკონის ფუნქციებსაც. უძველესი ინგლისური ენის ლექსიკონები იყო ფრანგული, იტალიური ან ლათინური სიტყვების სპეციალური ტერმინოლოგიური ლექსიკონები, სადაც უცხო სიტყვების განმარტებები მოცემული იყო ინგლისურ ენაზე. აღსანიშნავია, რომ სიტყვა ლექსიკონი უკავშირდება ინგლისელ ჯონ გარლანდის სახელს, რომელმაც 1220 წელს დაწერა წიგნი იცტიონარიუს, რომლის დანიშნულებაც იყო ლათინური სიტყვების სწორი დიქცია. ადრეული 8000 სიტყვიანი არა ანბანური წყობის ჩამონათვალი - *Elementaries*, ასოცირდება რიჩარდ მულკასტერის სახელთან, რომელმაც ის 1582 წელს შექმნა.

ინგლისური ენის ლექსიკონებში, სადაც სიტყვათა წარმოთქმა განსხვავდება მათი მართლწერის ფორმისაგან, ჩვეულებრივ მოცემულია სიტყვების წარმოთქმის წესები საერთაშორისო ფონეტიკური ანბანის მიხედვით. მაგალითად, სიტყვა *dictionary*-ს განმარტებას შეიძლება მოსდევდეს შემდეგი სახის ფონემური მართლწერა /' di kʃ ʌni ri/. ზოგიერთ ონლაინ ან ელექტრონულ ლექსიკონს სიტყვების ხმოვანი ვერსიები გააჩნიათ. სხვადასხვა ენებში სიტყვებს შეიძლება ჰქონდეს განსხვავებული ფორმები, მაგრამ უმრავლეს ლექსიკონებში მხოლოდ უბრუნველი ან უუღლებელი ფორმები გვხვდება საწყის სიტყვად. ლექსიკონები ძირითადად წიგნის ფორმისაა, მაგრამ ზოგიერთი შედარებით ახალი ლექსიკონები, როგორცაა *Star Dict* და *ოქსფორდის ახალი ამერიკული ლექსიკონი*, არის ელექტრონული ლექსიკონები, რომლებიც PDA-ზე ან კომპიუტერებში მუშაობს.

ჩვეულებრივ ლექსიკონში თითოეულ სიტყვას შეიძლება ჰქონდეს რამდენიმე მნიშვნელობა. ზოგიერთ ლექსიკონში მოცემულია სიტყვის ცალკეული მნიშვნელობა მათი ხშირად გამოყენების მიხედვით, განსხვავებით იმ ლექსიკონებისაგან, სადაც განმარტებები მოცემულია ისტორიული თანმიმდევრობით, რომელშიც პირველ ადგილზე სიტყვის უძველესი გამოყენება დგას. ჩვენს საკვლევ მასალასაც სწორედ ასეთი კატეგორიის ლექსიკონი წარმოადგენს. კვლევის

შედგებად, რომელიც ჩატარდა “The Oxford Dictionary of new Words” – ერთ-ერთ გამოცემაზე დაყრდნობით დადგინდა რომ ინგლისური ენის ლექსიკის განახლება უწყვეტი პროცესია. მისი განვითარება კომუნიკაციის ყველა ძირითად სფეროში მიმდინარეობს აქტიურად. კვლევისათვის შერჩეულ იქნა 20-ე საუკუნის ბოლოსათვის არსებული მონაცემები რის შედეგადაც დადგინდა რომ ინგლისური ენის ლექსიკის განახლება უწყვეტი პროცესია. მისი განვითარება კომუნიკაციის ყველა ძირითად სფეროში მიმდინარეობს აქტიურად. ამ კონკრეტულ ლექსიკონზე “The Oxford Dictionary of new Words” ჩატარებულმა კვლევამ ცხადჰყო რომ უფრო ხშირად ენის ლექსიკა იძენს ახალ სიტყვებს პოლოტიკის, ხელოვნებისა და კულტურის, ბიზნესისა და თანამედროვე ტექნოლოგიების (კომპიუტერის) მიმართულებით. ქვემოთ მოცემულია ნიმუში გვიჩვენებს იმას, თუ რომელ სფეროში სიტყვათწარმოების რომელი ხერხია გამოყენებული და აქტუალური. აგრეთვე წარმოდგენილია ის ფრაზები რომლებშიც მოხდა მათი ასახვა პირველად.

Popular Culture

1. Icon – noun. Borrowing.

An object of particular admiration, especially one seen as a representative symbol of something.

Champan’s Lake is the icon of Wood Duck lakes. The mist lingers there longer than on any other lake. – Bridger’s World Oct. 1991,p.37

2. sleazebag – noun. (sleaze+bag) slang.

A sordid or despicable person, especially someone considered morally reprehensible.

The most conspicuous sexual harassers... are obviously outrageous sleazeballs. – New York Times 15 Oct. 1991,section C, p.13

3. Wheneye – noun. Slang

In slang; a person who exasperates listeners by continually recounting tales of his pr her experiences and exploits.

I met my first Wheneye in the corner of a bar overlooking the sea on the north shore of a small island. – Age (Melbourne) 8 February 1982,p.16

4. wicked – adjective – slang

in slang; excellent, great, wonderful.

We half a dozen old farmers along the other night... They were well wicked, really knocking back the damson and apple wine. Guardian 17 July, 1992,p.3

5. saddo – noun. (sad+o) – slang.

A person regarded as socially inadequate, unfashionable, or otherwise contemptible; a nerd.

It is now widely acknowledged(except by saddoes) that Dr Who stopped being good after Jon Pertwee in 1974. – New Musical Express 9 May 1992,p.60

6. loved-up – adjective. (loved+up) – slang.

Intoxicated by the drug Ecstasy.

Yet the first people I met in it were British: fine, upstanding members of Her Majesty’s Army, all set for a night’s raving and loved-up to the eyeballs with something you can’t get from the NAAFI. – The Face Feb. 1992, p.72

7. be good news – verbal phrase. (be+good+news) – compounded.

To be an asset; to be commandable, admirable.

This man is good news. I haven’t read it but I most certainly will. – Bookseller 1 Jan. 1993, p. 32

8. mad – adjective. Slang.

In slang: remarkable, unusual, or exciting.

The superlative of the hour was not ‘awesome’ or even ‘cool’ but ‘mad’ as in ‘mad house party’. – G. Donaldson Ville 1993, p.14

9. ‘tude – noun. Slang.

In slang (chiefly North American): These two femme contenders from this week’s Lollapalooza main stage should have both the tunes and the ‘tude to disprove Hynder theories. – Toronto Star 30 July 1994,section G,p.10

10. Trawl – intransitive or transitive verb. Deliberate Coinage.

Make an exhaustive and sometimes indiscriminate search for (a person or a thing) within a defined.

Now scientists are working backwards from the epidemiology, trawling through the genomes of affected families looking for triplet repeats that might be linked with these diseases. – New Scientist 15 Oct. 1994,p.9

11.be there for – verbal phrase. (be+there+for) compounded. Be available to provide support and comfort for, especially in a period of particular difficulty or stress.

He knows that Mum and Dad are always going to be there for him. – daily mail 2 Jan. 1995, p.37

12. Touchy-feely – adjective.(touchy+feely) – slang.

Often in derogatory use: give to the tactile expression of one’s feelings, motivated by emotion rather than intellect.

We Greens are quite touchy-feely types. But because you go to a Green Party Conference it doesn’t mean you want to be hugged all the time. – daily Telegraph 6 Mar. 1995,p.1

კვლევის შედეგად აქტიურად იქნა შესწავლილი აგრეთვე ხელოვნებისა და კულტურის დარგში ლექსიკის გამდიდრებისა და განახლების საკითხები. ამ სფეროში შეინიშნება სიტყვათწარმოების ხერხების გამოყენების მრავალფეროვნება. პროცენტულად ჭარბობს სლენგის (slang) ტერმინები. აგრეთვე აქტუალობით გამოირჩევა ნასესხები სიტყვები (Borrowing) და და სიტყვათა შერწყმის მეთოდი (compounded).

ლიტერატურა

References:

1. Words, Meaning, and Vocabulary: An Introduction to Modern English Lexicology, (ed. H. Jackson);
2. Words, Meaning, and Vocabulary: An Introduction to Modern English Lexicology, (ed. H. Jackson);
3. Elizabeth Knowles with Julia Elliott. The oxford Dictionary of New Words. OXFORD UNIVERSITY PRESS 1998
4. <http://en.wikipedia.org/wiki/Dictionary>

Ani Bekauri

A Dictionary and Introduction of New Llexical Units

Summary

This article discusses dictionary as a collection of new words. There are many kinds of dictionaries some of them are listed synonyms dictionary in alphabetical order, others on etymologies or phonetics. This article is also a wide distinction between general and specialized dictionaries.

Study was conducted by at one of the dictionaries and results of presented here with examples.

Keywords: Dictionary, modern, meaning, word

Reviewer: Professor Nigzar Sikharulidze, Georgian Technical University

ანი ბეკაური

Словарь и внедрения новых лексических единиц

Резюме

В статье рассматривается словарь, как коллекция новых слов. Существуют многие виды словарей: некоторые из них словарь перечисленные синонимов в алфавитном порядке, другие по этимологии, или фонетики. В статье также представлено широкое различие между общими и специализированными словарями.

Исследование было проведено на одном из словарей и здесь представлены результаты с примерами.

Ключевые слова: Словарь, современный, смысл, слово

Рецензент: Профессор Нугзар Сихарулидзе, Грузинский технический университет.

შორენა მიქაია სლენგი და სტანდარტული მეტყველება

სტატია განიხილავს სლენგსა და სტანდარტულ მეტყველებას.

სლენგი ეს არის ფენომენი, რომელიც წარმოადგენს ღია საკითხს, როგორც ლექსიკოლოგიისათვის, ასევე სოციოლინგვისტიკისათვის. სამწუხაროდ, არის პატარა შეთანხმება სლენგის იდენტიფიკაციისა და განსაზღვრებისა, ისე, რომ ეს ფენომენი ამჟამადაც არის სადავო.

უარგონი განსხვავდება სტანდარტული ენისაგან იმით, რომ მას ახასიათებს ნაკლები ფორმალურობა. ის ხშირად განიხილება სწრაფი საუბრის საშუალებად, ან ენის გამოყენების დონედ, რომელიც უმრავლესობის მიერ არაა მიღებული, როგორც ენის გამოყენების სწორი ფორმა.

საკვანძო სიტყვები: სლენგსა, სტანდარტულ მეტყველება, ფენომენი.

სლენგი არაერთგზის ყოფილა მეცნიერთა კვლევის საგანი, თუმცა მიუხედავად ამისა, მაინც არ არის ამოწურული მისი გაშუქების ყველა ძირითადი ასპექტი. მეცნიერები სლენგს განმარტავენ, როგორც მეტყველების არაფორმალურ, არასტანდარტულ სახეობას, რომლისთვისაც დამახასიათებელია ახალი მნიშვნელობით გამოყენებული სიტყვები და გამონათქვამები. იგი ერთგვარ საიდუმლო ენათაც კი მოისაზრება, რომელიც მხოლოდ კონკრეტული ქცევის წევრებისთვისაა გასაგები. დიუმასა და ლაიტერის აზრით (1978), გამონათქვამი შეიძლება, ჭეშმარიტ სლენგად მივიჩნიოთ, თუკი იგი აკმაყოფილებს შემდეგი კრიტერიუმებიდან მინიმუმ ორს:

1. აქვეითებს სერიოზული თუ ფორმალური ზეპირი თუ წერილობითი მეტყველების პრესტიჟს და წარმოადგენს რეგისტრის აშკარად უხეშ გამოყენებას.

2. მისი გამოყენება გულისხმობს, რომ მოსაუბრე კარგად იცნობს იმას, რასაც მოცემული გამონათქვამი აღნიშნავს ან იმ ჯგუფს, რომლის წევრებიც აღნიშნული ტერმინს იყენებენ.

3. მაღალი სოციალური სტატუსის ან მაღალი პასუხისმგებლობის მქონე პირების ჩვეული დისკურსისთვის მოცემული გამონათქვამი წარმოადგენს ტაბუს;

4. იგი ცვლის საყოველთაოდ ცნობილი კონვენციულ სინონიმს.

სლენგი განსხვავდება, როგორც სტანდარტული, ასევე არასტანდარტული მეტყველებისგან, თუმცა ამასთანავე გარკვეული თვისებებით ორივეს ემსგავსება (Partridge, 1947), Eble (1996) აღნიშნავს, რომ სლენგი ეს არის ცვალებადი სემანტი ხალხური მეტყველებისა, რომელსაც მოსაუბრე იყენებს, რომ ადგილი დაიმკვიდროს ამა თუ იმ საზოგადოებაში.

სტანდარტულ მეტყველებაში ბევრ სიტყვამ შესაძლოა, სულ მცირე ერთი ან ორი სინონიმი მოექმნოს, იგივე ითქმის სლენგზეც (პარტრიჯი, 1977), უნდა აღინიშნოს, რომ თითოეულ სლენგურ სიტყვას აქვს თავისი განვითარების ისტორია და პოპულარობის მიზეზი (Emble, 1996) სლენგს განსაკუთრებით ხშირად იყენებენ თინეიჯერები, რამეთუ ეს, მათი მხრიდან, არის ერთგვარი მცდელობა თანამედროვეობის გამოხატვისა (Munro, 1997).

ინოვაცია ენისთვის მეტად მნიშვნელოვანი თვისებაა, აქედან გამომდინარე იგი მნიშვნელოვანია სლენგისთვისაც. ხშირად ძნელია, გაარჩიო სლენგი სტანდარტული მეტყველებისგან, რამეთუ დროთა მანძილზე სლენგმაც შეიძლება დაკარგოს სლენგური ნიშნები და ამა თუ იმ ენაში დაიმკვიდროს ადგილი. „Lol“ არის ინტერნეტ სლენგი, რომელსაც ხალხი საუბრისას იყენებს. მას ბევრი განმარტება აქვს. მათ შორის ყველაზე პოპულარული ვერსიებია „laughing out loud“ ან „Laugh out loud“ (ხმამაღლა სიცილი) და ზოგჯერ „Lots of laughs“ (ბევრი სიცილი). ძველ დროში მას განსხვავებული მნიშვნელობა ჰქონდა. მაგალითად, წერილის მიწერისას Lol ნიშნავდა „Lots of Luck“ (კარგი იღბალი) ან Lots of Love (მრავალი სიყვარული).

ასევე დაფიქსირდა შემთხვევა, რაც სიტყვის ლიტერატურული მნიშვნელობა არ ემთხვევა სლენგურ გამოთქმას. მაგალითად, eagle (მექობარი ძაღლი, აგენტ). თუმცა, როგორც სლენგი იგი ნიშნავს მხიარულ ადამიანს (Joker).

That guy is a real beagle – ის ბიჭი ნამდვილი ხუმარაა.

იგივე ითქმის სიტყვაზე goof (სულელი). თუმცა, როგორც სლენგი შეცდომას (mistake) გულისხმობს.

That was actually a pretty serious goof, if might cost you your job.

ეს ძალიან სერიოზული შეცდომაა, შეიძლება სამსახურის დაკარგვის ფასადაც დაგიჯდეს.

საინტერესოა სიტყვა „Kill“ (მოკვლა, დაღუპვა) თუმცა, როგორც სლენგი, განსხვავებულ მნიშვნელობით გამოირჩევა. მათ შორის:

1. მაღალი ხარისხის მარიხუანა (high-grade marijuana) would you like to smoke? We have got the kill.

2. საქმის კარგად შესრულება (do a task well) Damn, I killed the test.

3. შეურაცხყოფა (to insult) He got the kill.

4. კმედითუნარიანობის შეწყვეტა (to become non functional) I think I killed my computer, when I got it a bath.

5. გამორთვა (to turn of) kill the music.

6. დამარცხება (to defeat) Our hockey team killed the opposing team last night.

ასევე ვხვდებით ფრაზულ სლენგურ სიტყვებს, მათ შორის: mess around, რომელიც აღნიშნავს ერთის მხრივ ხუმრობას (to be joking) don't get angry, I was just messing around, მეორეს მხრივ კი ექსპერიმენტის ჩატარებას I've been messing around with this new music sequencer I bought.

საინტერესოა შემდეგი ფრაზებიც:

1. Mess with – 1. to annoy (შეწუხება)

2. to engage romantically with someone (ფლირტის გაბმა)

2. Dick with – 1. to tease (გალიზიანება, გაჯავრება)

2. to work on something or manipulate – რაიმე

საქმით დაკავება ან მანიპულაცია.

მრავალმნიშვნელობით გამოირჩევა სიტყვა „trip“. იგი გვხვდება, როგორც:

1. მხიარული, საინტერესო. He is real trip = ის ძალიან მხიარულია.

2. წუხილი (to worry) = don't trip about it.

3. გაოცება (to be surprised) = I tripped when I saw her = გაოცდი, როცა ის დავინახე.

4. ფლირტის წამოწყება (to partake in flirting) – They used to trip, but now they are going out. ისინი ფლირტობდნენ, მაგრამ ახლა ერთად არიან.

5. გაგიჟება (going crazy) = you are tripping = შენ გაგიჟდი.

6. უცნაური საქციელი (to act strange) – my mom won't let me go out tonight, she is tripping = დედამ საღამოს გარეთ არ გამიშვა, რა უცნაური ქალია.

7. გაბრაზება (to be angry).

ინგლისურ ენაში ყოველდღიურად ახალი სიტყვები მკვიდრდება. თუკი ადამიანები რამდენი წლის წინ განსხვავებული ტერმინოლოგიით საუბრობდნენ, დღეს ლექსიკურმა მარაგმა მნიშვნელოვანი ცვლილება განიცადა. ყოველი ლექსიკური სიახლე ენაში ლექსიკოლოგიაშია დაფიქსირებული, თუმცა დროა მანძილზე ეს სიტყვები თავისთავად მკვიდრდება ენაში და აქტიურ ლექსიკონს უერთდება. ენაში ყოველნაირ ტენდენციას გარემო ობიექტური პირობები იწვევს. ყოველგვარ სიახლეს ახალი ლექსიკა მოჰყვება. ცხადია, ენა არ არის ყოველთვის მზად, რომ თავისი ერთეული დაახვედროს უცხო სიტყვას, მაგრამ მაშინაც კი, როდესაც ენას შეუძლია, თავისი ერთეული ჰქონდეს, ხშირად არის შემთხვევა, როდესაც შემოდის და მკვიდრდება უცხო სიტყვა, რადგან იმ კონკრეტულ სიტუაციაში ის ახალი სიტყვა უფრო მისაღები ხდება მომხმარებლისთვის. ასე რომ, გასაკვირი აღარ იქნება იმის თქმა, რომ სლენგის გამოყენება ხდება თვითდამკვიდრების მიზანი. სლენგური სიტყვების ხშირი გამოყენება საუბრისას, ახალგაზრდების მხრიდან მიიჩნევა მცდელობად, თავიდან აირიდან ძველმოდური, მონიტორული მეტყველება.

„The party was dabomb“ ეს ფრაზა თინეიჯერებში გაცილებით შთამბეჭდავად ჟღერს, ვიდრე კარგად ნაცნობი „very good party“.

სლენგური სიტყვების აღწერა გულისხმობს, ისაუბრო თვით ახალ სიტყვათა ლექსიკონზე (Menchen 1972: 707).

სლენგი განსხვავდება როგორც ეფემიზმებისგან, ასევე იდიომებისგანაც (Alten and Burrige, 1991:11). ეს უკანასკნელი როგორც ცნობილია, სიტყვა-სიტყვით არ ითარგმნება და გამოიყენება, როგორც ფორმალურ, ასევე არაფორმალური მეტყველების დროს.

1. It's raining cats and dogs out there – გარეთ ძალიან წვიმს.

2. I was so tired I went out like a light – ისეთი დაღლილი ვიყავი, რომ ჩამეძინა.

ბევრი სლენგური სიტყვა დრო და დრო იხენს ხოლმე თავს მეტყველებაში. იგი იცვლება დროთა მანძილზე, და ეს

ცვალებადობა დამოკიდებულია მის გამოყენების გეოგრაფიულ მდებარეობაზე (Eble, 1996:12, Munro 1997:1).

საკითხავია, რატომ იყენებს ხალხი სლენგს? იმისდა მიხედვით, რომ მასზე არაერთგზის უმსჯელიათ მეცნიერებს, ამ საკითხზე ერთმნიშვნელოვანი პასუხი მაინც არ არსებობს. მეცნიერთა ერთი ნაწილი მიიხნევს, რომ სლენგი იარსებებს მანამდე, ვიდრე თვით ენა იარსებებს. პარტიჯი (1947) მისი არსებობის რამდენიმე მიზეზს გამოჰყოფს, მათ შორისაა: იუმორი, გამჭრიახობა, სიახლის შექმნის სურვილი, ენის გამდიდრების საშუალება. თუკი საზოგადოებას გადაეხედავთ, თვალში საცემია, რომ ცივილიზაციამ მეტნაკლებად ყველა სფერო მოიცვა. შესაბამისად, სლენგმაც თითქმის ყველა პროფესიულ ლექსიკაში დაიმკვიდრა ადგილი. იგი საზოგადოების ნაწილად იქცა, ამიტომაც მეცნიერთა აზრით, მისი სიცოცხლის უნარიანობა ეჭვგარეშეა.

ლიტერატურა

References:

1. Dumas, Bethany K.; Lighter, Jonathan (1978). "Is Slang a Word for Linguists?".
2. Adams, Michael (2009). Slang: The People's Poetry.
3. Partridge, Eric (2002). A dictionary of slang and unconventional English.
4. Dickson, Paul (2010). Slang: The Topical Dictionary of Americanisms.
5. Mattiello, Elisa (2008). An introduction to English slang.
6. "Slang". Oxford English Dictionary.
7. "Slang". Online Etymological Dictionary.
8. Andersson L. G. Trudgih (1990) Bad language, Oxford Blackwell.
9. Dumas B.K. and lighter is (1978) Is Slang a word for linguistics?
10. Dictionary of American slang 1998.
11. Longman – Dictionary of new words.
12. John Ayto – The oxford Dictionary of slang
13. John Simpson. J. A. Simpson, John Ayto – The oxford Dictionary of modern slang 2005.
14. Flexner – Dictionary of American slang 1967.
15. New Partridge Dictionary of slang.
16. Manken H. L. (1967). American slang.
17. Partridge (1947). Slang today and yesterday.
18. Allen L.L. (1998) Slang.

19. Maurer D. W. and High E. C. (1980). Ne words – where do they come from and where do they go?
20. Beale P. (1991). Dictionary of slang and unconventional English.

Shorena Mikaia
Slang and Standard Language

Summary

This article explores slang and standard language.

The phenomenon of slang constitutes an open question for lexicography and sociolinguistics. Unfortunately, there is little agreement in the identification and definition of slang, so that the phenomenon is currently controversial.

Slang differs from standard language for its lack of formality. It's frequently seen as colloquial speed (Partridge 1947) or a level of usage that is not accepted as good formal usage by the majority (Flexner, 1960).

Keywords: slang, standard language, phenomenon

Reviewer: Professor Nigzar Sikharulidze, Georgian Technical University

Шорена Микая
Сленг и стандартная речь

Резюме

В данной статье рассматриваются сленг и стандартная речь.

Феномен сленга является открытым вопросом для лексикографии и социолингвистики. К сожалению, нет согласия в идентификации и определении сленга, так что это явление в настоящее время является спорным.

Сленг отличается от стандартного языка отсутствием формальностей, и часто рассматривается как средство быстрого разговора или уровень использования речи, который не признается большинством из за его неправильной формы.

Ключевые слова: сленг, стандартная речь, феномен.

Рецензент: Профессор Нугзар Сихарулидзе, Грузинский технический университет.

CONTENTS

THEORY

Oleh Shepetyak
Philosophical Background of Modern Religious Thought
Development----- 5

Nikolai Orlov
CONCEPT OF IMPROVING PUBLIC ADMINISTRATION BY
THE PHYSICAL PROTECTION OF NUCLEAR POWER----- 16

Natia Koiava, Zaza Koiava
The Concept of Pragmatic Idealism----- 23

ECONOMIC

Tamar Kakulia
Engagement of citizens in budget planning process----- 39

**Mykhajlo Medvid, Vladimir Demyanishin,
Yevhen Yakovenko, Yaroslav Pavlov**
FORMATION OF READINESS FOR MILITARY SERVICE AND
PERFORMANCE OF SERVICE AND COMBAT TASKS AT
CITIZENS IN THE CONDITIONS OF GLOBALIZATION----- 48

LAW

Elena Saliyenko, Yulia Saliyenko
Cooperation of Legislative and Executive Government of Ukraine
Bodies as Factor of Providing of State Security----- 61

SOCIETY

Ketevan Gogodze
PR and Social Media – Virtual Reality and Real Illusion----- 75

Shorena Mikaia
Clipping in Nonstandard English----- 87

Natalia Elgendarashvili Cult of Dionysius and Georgia in Grigol Robakidze essays-----	94
Ani Bekauri The Enrichment and Development of Language Vocabulary-----	101
Keti Nizharadze Broadcasting Time of Business and Economic Shows at Georgian and Foreign Television Channels-----	105
PRACTICE	
Tamar Kakulia Evaluation of Work of Public Service Bureaus in Local Self- Governance in Rustavi and Bolnisi Municipalities -----	114
Ani Bekauri A Dictionary and Introduction of New Llexical Units-----	122
Shorena Mikaia Slang and Standard Language-----	128

СОДЕРЖАНИЕ

ТЕОРИЯ

Олег Шепетяк

Философские предпосылки развития современной религиозной мысли ----- 5

Николай Орлов

КОНЦЕПЦИЯ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ
ГОСУДАРСТВЕННОГО УПРАВЛЕНИЯ ОРГАНИЗАЦИЕЙ
ФИЗИЧЕСКОЙ ЗАЩИТЫ АТОМНЫХ ЭЛЕКТРОСТАНЦИЙ--- 16

Натиа Коиავა, Заза Коиავა

Концепция прагматического идеализма----- 23

ЭКОНОМИКА

Тамар Какулия

Вовлечение горожан в процесс планирования бюджета----- 39

Михаил Медвидь, Владимир Демянишин,

Евгений Яковенко, Ярослав Павлов

ФОРМИРОВАНИЕ У ГРАЖДАН ГОТОВНОСТИ К ВОЕННОЙ
СЛУЖБЕ И К ВЫПОЛНЕНИЮ СЛУЖЕБНО-БОЕВЫХ ЗАДАЧ
В УСЛОВИЯХ ГЛОБАЛИЗАЦИИ----- 48

ПРАВО

Елена Салиенко, Юлия Салиенко

Взаимодействие органов законодательной и исполнительной
власти Украины как фактор обеспечения государственной
безопасности----- 61

ОБЩЕСТВО

Кетеван Гогодзе

PR и социальные медиа - Виртуальная реальность и реальная
иллюзия----- 75

Шорена Микая

Сокращения в нестандартном Английском языке----- 87

ნათალი ელგენდარაშვილი 94
კულტ დიონისია და გუგია დ პუბლიცისტკე გრიგოლა რობაკიძე----

ანი ბეკაური 101
ობოგაშენი დ რავიტიე იაკოვოი ლეკსიკი-----

კეტი ნიჟარაძე 105
ეფირნოე ვრეია ბიზნესი დ ეკონომიკესკი პერეაჩ
ნა გუგინსკი დ ჯაპადნოი ტელეკანალაქ-----

პრაქტიკა

ტამარ კაკულია 114
ოცენიკა რაბოტ ბიურო ბოლუჟივანია გოროჟან ნა
პრემერე მუნიციპალიტეტოვ რუსთავი დ ბოლნისი-----

ანი ბეკაური 122
სლოვარ დ ვნედრენია ნოვოი ლეკსიკესკი ედინიც-----

შორენა მიკაია 128
სლენგ დ სტანდარტნაი რეჩ-----

ავტორები

ანი ბექაური	საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის დოქტორანტი
ქეთევან გოგოძე	საზოგადოებრივ საქმეთა ინსტიტუტის საზოგადოებასთან ურთიერთობის სადოქტორო პროგრამის სტუდენტი
ნატალია ელგენდარაშვილი ვლადიმერ დემიანიშინი	საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის დოქტორანტი მაძიებელი, უკრაინის შსს შინაგანი ჯარების აკადემიის მასწავლებელი. (უკრაინა)
ევგენი იაკოვენკო	მაძიებელი, უკრაინის შსს შინაგანი ჯარების აკადემიის ლაბორატორიის უფროსი. (უკრაინა)
თამარ კაკულია	საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის მაგისტრანტი
მიხაილო მედვიდი	ეკონომიკურ მეცნიერებათა კანდიდატი, უფროსი მეცნიერ თანამშრომელი, უკრაინის შსს შინაგანი ჯარების აკადემია (უკრაინა)
შორენა მიქაია	საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის დოქტორანტი
ქეთი ნიჟარაძე	საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტის პროფესორი
ნიკოლოზ ორლოვი	სახელმწიფო მართვის დოქტორი, უკრაინის შსს შინაგანი ჯარების აკადემიის პროფესორი. (უკრაინა)
იაროსლავ პავლოვი	მაძიებელი, უკრაინის შსს შინაგანი ჯარების აკადემიის კურსის უფროსი. (უკრაინა)
ელენე სალიენკო	უკრაინის შსს შინაგანი ჯარების აკადემიის სოციალური და სამართლებრივი დისციპლინების კათედრის მასწავლებელი, უკრაინის პრეზიდენტთან არსებული სახელმწიფო მართვის ეროვნული აკადემიის ხარკოვის სახელმწიფო მართვის რეგიონალური ინსტიტუტის

იულია სალიენკო	პოლიტოლოგიისა და ფილოსოფიის კათედრის მაძიებელი. (უკრაინა) უკრაინის შსს შინაგანი ჯარების აკადემიის სოციალური და სამართლებრივი დისციპლინების კათედრის მასწავლებელი. (უკრაინა)
ოლეგ შეპეტიაკი	ბორის გრინენკოს სახელობის კიევის უნივერსიტეტის საზოგადოების ინსტიტუტის ფილოსოფიის კათედრის დოცენტი, უკრაინის მეცნიერებათა ეროვნული აკადემიის ფილოსოფიის ინსტიტუტის რელიგიათმცოდნეობის განყოფილების დოქტორანტი. (უკრაინა)
ნათია ქოიავა	საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის დოქტორანტი
ზაზა ქოიავა	საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის დოქტორანტი

Authors

Ani Bekauri	Doctoral Candidate, Georgian Technical University
Vladimir Demyanishin	Competitor the teacher in high school of the Academy of Internal Troops of MIA, Ukraine, Kharkiv
Natalia Elgendarashvili	Doctoral Candidate, Georgian Technical University
Ketevan Gogodze	Georgian Institute of Public Affairs; Public Relations PhD Program Student
Tamar Kakulia	Graduate student, Georgian Technical University
Natia Koiava	Doctoral Candidate, Georgian Technical University
Zaza Koiava	Doctoral Candidate, Georgian Technical University
Mykhajlo Medvid	Candidate of economics, senior researcher, doctoral degree researcher, Academy of Internal Troops of MIA, Ukraine, Kharkiv
Shorena Mikaia	Doctoral Candidate, Georgian Technical University
Keti Nizharadze	Professor at Georgian National University
Nikolai Orlov	Doctor of Public Administration, professor of the Academy of interior troops MIA of Ukraine. (Ukraine)
Yaroslav Pavlov	Competitor company commander in the cadit unit of the Academy of Internal Troops of MIA, Ukraine, Kharkiv
Elena Saliyenko	Instructor of the department of social and legal disciplines of the Academy of Interior Forces of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine; applicant of the department of political science and philosophy of Kharkiv Regional Institute of Public Administration, Kharkiv. (Ukraine)
Yulia Saliyenko	Instructor of the department of social and legal disciplines of the Academy of Interior Forces of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine. (Ukraine)

Oleh Shepetyak

Candidate of philosophical Sciences, Docent
of Department of Philosophy of Borys
Grinchenko Kyiv University. (Ukraine)

Yevhen Yakovenko

Competitor the chief of laboratory of the
Academy of Internal Troops of MIA, Ukraine,
Kharkiv

Авторы

Ани Бекаури	Докторант Грузинского технического университета
Кетеван Гогодзе	Студент докторской программы института связи с общественностью
Владимир Демянишин	Соискатель, преподаватель, Академия внутренних войск МВД Украины
Натали Елгндарашвили	Докторант Грузинского технического университета
Тамар Какулия	Магистрант Грузинского технического университета
Натиа Коиава	Докторант Грузинского технического университета
Заза Коиава	Докторант Грузинского технического университета
Михаил Медвидь	Кандидат экономических наук, старший научный сотрудник, докторант, Академия внутренних войск МВД Украины. (Украина)
Шорена Микая	Докторант Грузинского технического университета
Кети Нижарадзе	Профессор Национального университета Грузии
Николай Орлов	Доцент кафедры Академии внутренних войск МВД Украины, доктор наук государственного управления. (Украина)
Ярослав Павлов	Соискатель, начальник курса, Академия внутренних войск МВД Украины. (Украина)
Елена Салиенко	Преподаватель кафедры социальных и правовых дисциплин АВВ МВД Украины, соискатель ХарРИ НАГУ кафедры политологии и философии, г. Харьков. (Украина)
Юлия Салиенко	Преподаватель кафедры социальных и правовых дисциплин АВВ МВД Украины, г. Харьков. (Украина)

Олег Шепетяк

Кандидат философских наук, доцент
кафедры философии Института общества
Киевского университета имени Бориса
Гринченко, докторант отделения
религиоведения Института философии
Национальной Академии Наук Украины.
(Украина)

Евгений Яковенко

Соискатель, начальник лаборатории.
Академия внутренних войск МВД Украины.
(Украина)

ჟურნალის რედაქლეგია

ნანა ავალიანი	ისტორიის მეცნიერებათა დოქტორი, საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტროს მრჩეველი (საქართველო)
რუდიგერ ანდრესენი	ბერლინის უნივერსიტეტის პროფესორი ეკონომიკის დარგში, საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის საპატიო დოქტორი (გერმანია)
მეუფე აბრამი (გარმელია) ევგენი ბარათაშვილი	დასავლეთ ვეროპის მიტროპოლიტი (საქართველო) საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის პროფესორი, ეკონომიკისა და ბიზნესის მართვის დეპარტამენტის ხელმძღვანელი (საქართველო)
გიორგი ბაღათურია	საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის პროფესორი (საქართველო)
ოთარ ბაღათურია	პასუხისმგებელი მდივანი, პოლიტიკის დოქტორი (საქართველო)
რასა ბელოკაიტე	ვიტაუტას დიდის უნივერსიტეტის პროფესორი (ლიტვა)
ანასტასია განიჩი	რუსეთის მეცნიერებათა აკადემიის ცენტრალური აზიის, კავკასიისა და ურალ-ვოლგისპირეთის შემსწავლელი ცენტრის მეცნიერ-მუშაკი, დოცენტი (რუსეთი)
იური გორიცი	მოსკოვის ენერგეტიკული ინსტიტუტის პროფესორი (რუსეთი)
ვახტანგ გურული	ივანე ჯავახიშვილის სახ. თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პროფესორი (საქართველო)
შოთა დოლონაძე	მთავარი რედაქტორი, საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის პროფესორი, (საქართველო)
ელუნ დრაკე პარალელ ვერტიცი	ევროპის საბჭოს ექსპერტი (საფრანგეთი) სორბონას უნივერსიტეტის „პარი-8“-ის პროფესორი ინფორმატიკის დარგში (საფრანგეთი)
გენადი იაშვილი	საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის პროფესორი, საჯარო მმართველობისა და ელექტრონული ბიზნესის დეპარტამენტის ხელმძღვანელი (საქართველო)
სერჯო კამიზი	“ლა საპიენცა“-ს უნივერსიტეტის პროფესორი (იტალია)

რინარდ მასი	ნოტრდამის უნივერსიტეტის პროფესორი (ნიდერლანდების სამეფო)
როინ მეტრეველი	აკადემიკოსი. საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის ვიცე-პრეზიდენტი (საქართველო)
იოშიკა მიცუი	იოკოჰამას ეროვნული უნივერსიტეტის პროფესორი (იაპონია)
ბადრი ნაკაშიძე	მ. ლომონოსოვის სახელობის მოსკოვის უნივერსიტეტის სახელმწიფო მართვის ფაკულტეტის პროფესორი (რუსეთი)
ლიზავეტა ჟახანინა	კანზასის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პროფესორი (ამერიკის შეერთებული შტატები)
ბუდი ნურანი რუნჯანა	პაჯაჯარანის უნივერსიტეტის პროფესორი. (ინდონეზია)
რამონ პიეტრო-სუარესი გერტ სურმიულენი	ევროპის საბჭოს ექსპერტი (ესპანეთი დოქტორი, ლოჯისტიკური კომპანიის პრეზიდენტი (გერმანია)
ქეთი ქოქრაშვილი	საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის პროფესორი, ადმინისტრაციის ხელმძღვანელი (საქართველო)
ოთარ ქოჩორაძე	მთავარი რედაქტორის მოადგილე, საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის პროფესორი (საქართველო)
რუსუდან ქუთათელაძე	საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის პროფესორი, ბიზნეს-ინჟინერინგის ფაკულტეტის დეკანი (საქართველო)
მაია ჩხეიძე	საქართველოს უნივერსიტეტის პროფესორი (საქართველო)
ენდრიუ ლენუქს ჰარდინგსი	კინგსკოლფჯის პროფესორი (დიდი ბრიტანეთი)

EDITORIAL BOARD

NANA AVALIANI	PhD of History, adviser Ministry of Foreign affairs of Georgia (Georgia)
RUDIGER ANDRESEN	Professor of Economics of Berlin University, Doctor of Honour of Georgian Technical University (Germany)
His Eminence ABRAHAM (GARMELIA)	Metropolitan of Western Europe (Georgia)
EVGENI BARATASHVILI	Professor of Georgian Technical University, Head of Department of Economics and Business Management (Georgia)
GIORGI BAGATURIA	Professor of Georgian Technical University (Georgia)
OTAR BAGATURIA	Responsible Editor, Ph.D. (Georgia)
RASA BELOKAITE	Professor of the University of Vitautas the Great (Litva)
MAIA CHKHEIDZE	Professor of University of Georgia (Georgia)
ELUN DRUCKE	Expert of European Council (France)
SHOTA DOGONADZE	Chief Editor, Professor of Georgian Technical University, (Georgia)
ANASTASIA GANICH	Docent, Scientific worker of Central Asia, Caucasus and Ural-Volga researcher center of the Avcademy of Sciences of Russia (RF)
YURI GORITSKIY	Professor of Moscow Power Engineering Institute (RF)
VAKHTANG GURULI	Professor of Ivane Javakhishvili Tbilisi State University (Georgia)
ANDRU LENUKS HARDINGS	Professor of King's college (UK)
GENADI IASHVILI	Professor of Georgian Technical University, Head of the Public Administration and Electronic Business Department (Georgia)
SERGIO CAMIZ	Professor of the University of Roma „La Sapienza“ (Italia)
KETI KOKRASHVILI	Professor of Georgian Technical University, Head of the Administration (Georgia)
OTAR KOCHORADZE	Deputy Editor-in-Chief, Professor of Georgian Technical University (Georgia)
RUSUDAN KUTATELADZE	Professor of Georgian Technical University, Dean of Business-Engineering faculty (Georgia)
RICHARD MAAS	Professor of the University of Notrdam (The Netherlands)

ROIN METREVELI	Academician. Vice President of Georgian Academy of Sciences (Georgia)
IOSHIKA MITSUI	Professor of National University of Yokohama (Japan)
BADRI NAKASHIDZE	Professor of M.Lomonosov Moscow State University (RF)
RAMON PIETRO-SUARES	Expert of European Council (Spain)
BUDI NURANI RUCHJANA	Professor of the University of Padjadjaran (Indonesia)
GERT SURMIULEN	Doctor, president of Logistic company (Germany)
LIZAVETA DJAKHANINA	Professor of Kansas State University (USA)
HARALD WERTZ	Professor of Informatics of Sorbona University "Pari-8" (France)

РЕДКОЛЛЕГИЯ

НАНА АВАЛИАНИ	Советник МИД Грузии, доктор исторических наук (Грузия)
Владыко АВРААМ (ГАРМЕЛИЯ)	Митрополит Западной Европы (Грузия)
РУДИГЕР АНДРЕСЕН	Профессор экономики Берлинского университета, почетный доктор Грузинского технического университета (Германия)
ГЕОРГИЙ БАГАТУРИЯ	Профессор Грузинского технического университета (Грузия)
ОТАР БАГАТУРИЯ	Ответственный секретарь, Ph.D. (Грузия)
ЕВГЕНИЙ БАРАТАШВИЛИ	Профессор Грузинского технического университета, руководитель департамента экономики и управления бизнесом (Грузия)
РАСА БЕЛОКАЙТЕ	Профессор университета Витаутаса Великого (Литва)
ХАРАЛЬД ВЕРТЦ	Профессор информатики Сорбонского университета «Пари-8» (Франция)
АНАСТАСИЯ ГАНИЧ	Доцент, научный сотрудник исследовательского центра Центральной Азии, Кавказа и Урал-приволжья АН РФ (РФ)
ЮРИЙ ГОРИЦКИЙ	Профессор Московского энергетического института (РФ)
ВАХТАНГ ГУРУЛИ	Профессор Тбилисского государственного университета им. Ив.Джавахишвили (Грузия)
ЕЛУН ДРАКЕ	Эксперт Совета Европы (Франция)
ШОТА ДОГОНАДZE	Главный редактор, профессор Грузинского технического университета, (Грузия)
СЕРДЖИО КАМИЗ	Профессор Римского Университета «Ла Сапиенза» (Италия)
КЕТЕВАН КОКРАШВИЛИ	профессор Грузинского технического университета, глава администрации университета (Грузия)
ОТАР КОЧОРАDZE	Заместитель главного редактора, профессор Грузинского технического университета (Грузия)
РУСУДАН КУТАТЕЛАДZE	Профессор Грузинского технического университета, декан факультета Бизнес-инжинеринга (Грузия)

РИЧАРД МААС	Профессор университета Нотрдам (Нидерланды)
РОИН МЕТРЕВЕЛИ	Академик. Вице-президент АН Грузии (Грузия)
ИОШИКА МИЦУИ	Профессор национального университета Йокогамы (Япония)
БАДРИ НАКАШИДЗЕ	Профессор МГУ им. М.Ломоносова (РФ)
РАМОН ПЬЕТРО-СУАРЕС	Эксперт Совета Европы (Испания)
БУДИ НУРАНИ РУЧДЖАНА	Профессор университета Паджаджаран (Индонезия)
ГЕРТ СУРМИЮЛЕН	Доктор, президент логистической компании (Германия)
МАЙА ЧХЕИДЗЕ	Профессор Университета Грузии (Грузия)
ЛИЗАВЕТА ЖАХАНИНА	Профессор государственного университета Канзас (США)
ЭНДРЮ ЛЕНУКС ХАРДИНГС	Профессор кингсколледжа (Великобритания)
ГЕННАДИЙ ЯШВИЛИ	Профессор Грузинского технического университета, руководитель департамента публичного управления и электронного бизнеса (Грузия)